

La biodiversitat del Delta de la Tordera, avui

Javier Romera Cabrera

Juny del 2018

Sumari

Introducció	3
Hàbitats del Delta de la Tordera	4
Front deltaic	12
Platja	14
Sorrals i pinedes	27
Cursos fluvials	31
Zones humides	41
Plana agrícola	62
Zones urbanes	76
Quadre resum dels hàbitats del Delta de la Tordera	79
Flora	90
Fauna	98
Invertebrats	99
Peixos	106
Amfibis	108
Rèptils	111
Ocells	114
Mamífers	127
Agressions	131
Per ampliar informació	142

Introducció

Pas previ i imprescindible per a gestionar o plantejar mesures de protecció o recuperació d'un espai natural, és identificar i prioritzar les característiques pròpies, els hàbitats i les espècies que donen valor i fan únic o important a aquell espai, mai prendre decisions sense abans saber què es vol, i mai plantejar una burda imitació d'altres espais (per molt importants que siguin) o voler transformar-lo en allò que ni és ni serà mai.

Actualment el Delta de la Tordera és un espai natural de primera magnitud en quant a biodiversitat i característiques biogeogràfiques úniques al país, només comparable al profund desconeixement i a la manca de valorització d'aquestes per part d'administracions i població en general. Voler plantejar, o executar, qualsevol gestió o actuació sense aquesta identificació i sense aquest coneixement només porta a errors i fins i tot a la pèrdua d'allò que s'hauria de potenciar: els punts forts i els valors naturals únics que el fan mereixedor de protecció i recuperació.

Tot i les grans mancances en quant a estudis i recerques d'aquestes característiques pròpies (i vull insistir que úniques) i dels valors naturals del Delta de la Tordera per part d'entitats i administracions, més per manca de finançament i per no ser un lloc mediàtic/subvencionat que no pas per manca de valors, fa molts anys que nombrosos naturalistes i biòlegs locals i comarcals intenten donar a conèixer i estudien de manera desinteressada, o fins i tot anònima, l'important biodiversitat d'aquest espai natural i avui disposem de molta més informació i dades accessibles gràcies a les noves tecnologies, amb abundants pàgines webs, bases de dades i publicacions on-line on poder compartir observacions i coneixements.

Aquest treball només és un petit recull, i resum, de les principals característiques i dels valors naturals més importants que fan únic al Delta de la Tordera i que el fan mereixedor d'una gestió, protecció i recuperació per part de les administracions, una simple eina per a la correcta gestió i planificació del territori que s'ha d'entendre com a bàsic i com a pas previ d'un estudi i treball de recerca en profunditat que el millori, amplii o fins i tot corregeixi a càrrec d'administracions, empreses o entitats amb recursos i personal tècnic amb dedicació plena.

En cap moment s'ha d'entendre com una descripció exhaustiva i al detall de la biodiversitat del Delta, i tampoc avalua l'estat de conservació dels hàbitats, segurament un dels primers deures a fer, sinó una identificació i aproximació amb la que iniciar els treballs de la Taula del Delta de la Tordera que és a on es prendran les decisions sobre la correcta gestió de l'espai i a on es decidirà què i com volem que sigui el Delta.

Per fer el camí, no només hem de saber a on volem anar sinó que també d'on partim. Aquesta és la biodiversitat del Delta de la Tordera, avui.

Javier Romera Cabrera

Tordera, juny del 2018

Hàbitats del Delta de la Tordera

S'han identificat 148 hàbitats repartits en 7 ecosistemes que, tot i amb clares diferències, interactuen entre ells i es barregen al territori conformant el Delta de la Tordera:

Front deltaic (6 hàbitats)

Platja (29 hàbitats)

Sorrals i pinedes (7 hàbitats)

Cursos fluvials (23 hàbitats)

Zones humides (42 hàbitats)

Plana agrícol·la (31 hàbitats)

Zones urbanes (10 hàbitats)

Tot i que hem de diferenciar entre hàbitats prioritaris, d'interès i no prioritaris a l'hora de gestionar la biodiversitat del Delta (s'explica més endavant), és aquesta gran varietat d'ambients (148 hàbitats diferent), en general de reduïdes dimensions i molt interrelacionats entre ells a un mateix espai compartit (el Delta), la principal característica que explica i fa possible que sigui un dels punts calents més importants en quan a biodiversitat de tota la costa mediterrània ibèrica i el primer al litoral català.

La segona característica del Delta de la Tordera que explica aquesta gran biodiversitat, complementaria a l'anterior, és la presència i barreja d'hàbitats més propis de l'estatge montà i de la muntanya mitjana a la mateixa línia de la costa, no només els propis de terra baixa mediterrània, afavorint elements i taxons més centreeuropeus compartint l'espai amb altres típicament mediterranis. Aquesta peculiaritat al litoral, compartida per la resta d'espais de la Conca de la Tordera i àrees properes, s'explica per la climatologia i la geografia de la regió, essent molt difícil diferenciar entre planes litorals i interiors en quan a paisatge natural i biodiversitat si no fos per la presència i influència del mar i les activitats humanes que han modelat recentment el Delta.

La tercera característica del Delta és la transformació antròpica del territori, bàsicament l'agricultura, que ha originat i fomentat des de temps remots nous hàbitats a gairebé tota la plana transformant, alterant o substituint els originals. Són moltes les espècies que a aquests nous hàbitats han trobat un substitut, un complement o un espai preferent per alimentar-se o per a reproduir-se i que, com en el cas anterior, ha contribuït a augmentar el ventall de possibilitats i la biodiversitat de l'espai. No s'ha de confondre, però, qualsevol activitat agrícola com a element beneficiós, i s'ha de distingir clarament entre les compatibles o generadores de biodiversitat (bàsicament les activitats tradicionals) i les nocives i incompatibles amb la biodiversitat (bàsicament males pràctiques i aquelles que semblen més una urbanització o plastificació del territori).

La quarta característica bàsica del Delta, tot i que podria ser la primera per entendre les anteriors, és la seva geomorfologia i la seva hidrologia, úniques a la mediterrània. Una Conca bàsicament granítica i de reduïdes dimensions però coronada per elevats sistemes muntanyosos que reben grans quantitats de precipitació, i drenada per un riu i unes rieres principals sense regular per embassaments i amb grans variacions estacionals de cabal, han originat unes planes al·luvials i un delta amb unes característiques particulars, i aquestes característiques particulars expliquen la presència de determinades comunitats vegetals i de

determinades espècies animals que aquí troben l'espai idoni on desenvolupar-se, establint i/o mantenint al Delta i zones d'influència les principals poblacions de tota Catalunya, quan no a tota la Mediterrània.

Altre característica important del Delta que amplifica les anterior és la seva ubicació, quedant envoltat per altres espais naturals importants que compareixen una elevada biodiversitat, les influències centrouropees i unes característiques geomorfològiques singulars: la plana al·luvial de la Baixa i Mitjana Tordera, el Montnegre, Les Cadiretes, les costes del Maresme i de la Selva, i el canó submarí de Blanes. Tots aquests espais conflueixen i connecten directament amb el Delta aportant i/o mantenint determinats taxons que es podrien veure perjudicats o limitats per les reduïdes dimensions de la plana deltaica i dels diferents hàbitats i ecosistemes que la conformen.

Així doncs, la gestió de la biodiversitat del Delta de la Tordera en realitat és la gestió de les característiques del Delta que la fa possible:

- Gran varietat d'hàbitats i d'ecosistemes a un mateix espai.
- Presència d'hàbitats montans i d'elements centreeuropeus barrejats amb els típics de la terra baixa mediterrània.
- Presència d'hàbitats agrícoles generadors i compatibles amb l'entorn i la biodiversitat.
- Característiques geomorfològiques pròpies i la hidrologia del Delta.
- Connectivitat amb els espais que l'envolten, bàsicament els corredors biològics.

Qualsevol gestió futura (protecció, manteniment o recuperació) de la biodiversitat del Delta passa, obligatòriament, per la protecció, manteniment o recuperació d'aquestes característiques pròpies i úniques en el context biogeogràfic de la Mediterrània.

Per accedir a les diferents fitxes d'hàbitats i ampliar descripcions es pot accedir als següent enllaç:

http://habitats.mediambient.gencat.cat/mediamb_habitats/AppPHP/cat/el_medi/habitats/habitats_a_catalunya.php?hab=16#

MAPA D'HÀBITATS I USOS DEL SOL DEL DELTA DE LA TORDERERA

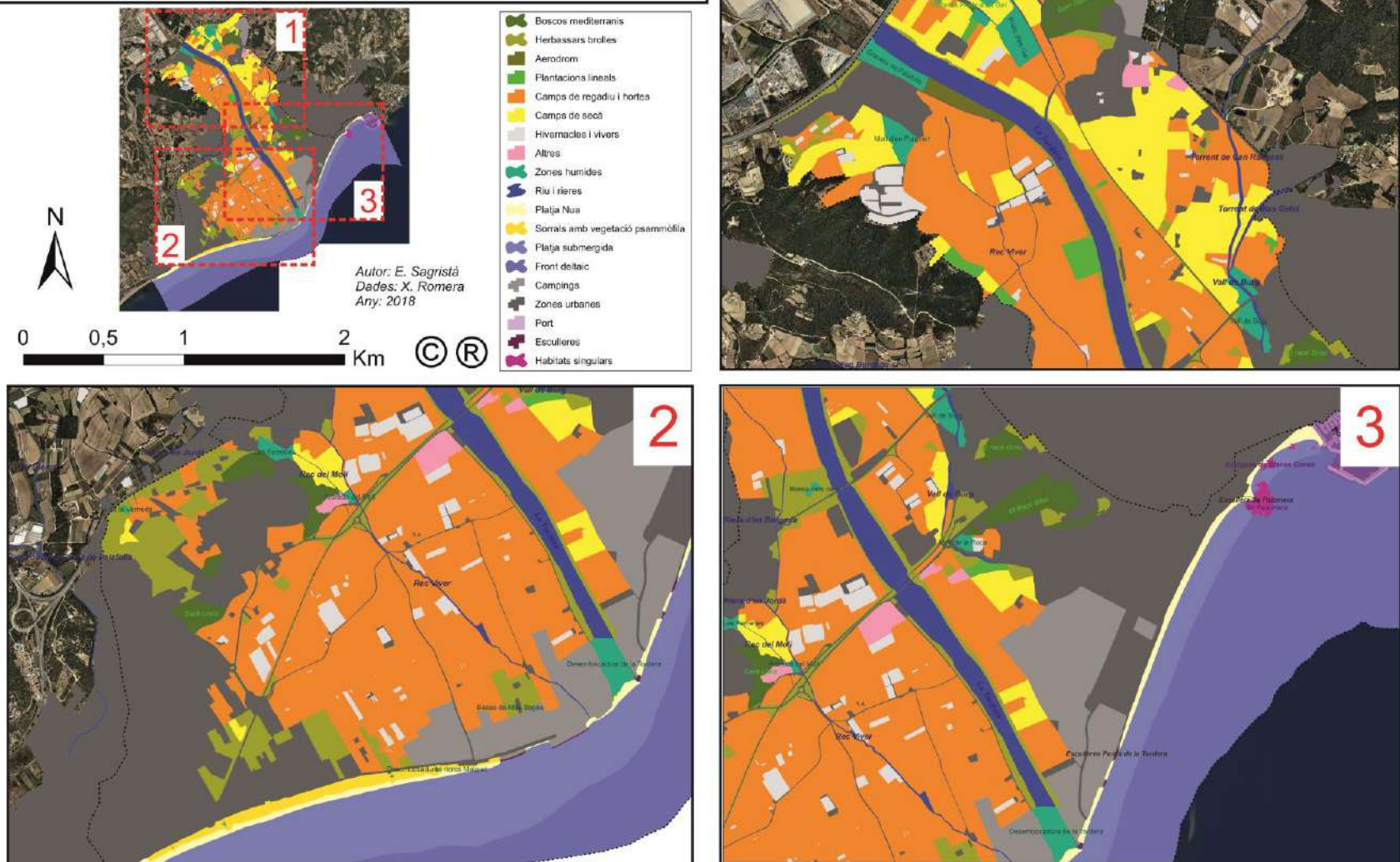

Figura 1: Mapa d'hàbitats i usos del sol del Delta de la Tordera 2018. Autor: E. Sagristà. Resum gràfic de la gran variabilitat d'ecosistemes que coexisteixen a l'espai, una de les principals característiques que explica la gran biodiversitat tot i les reduïdes dimensions del Delta.

Abans de llistar els hàbitats del Delta per ecosistemes, s'identifiquen els que mereixen una menció especial (86) segons la seva importància per a la biodiversitat (**en negrita els 32 prioritaris**):

Per al manteniment de les característiques particulars del Delta de la Tordera, incloent aquells imprescindibles per al manteniment i/o protecció de les espècies vegetals i animals emblemàtiques i d'interès especial.

- 11.2211+ Fons detrítics costaners
- 11.2212+ Fons de grapissar, circalitorals
- 11.2227+ Fons sedimentaris inestables, infralitorals
- 11.2226+ Sorres grosses i graves fines infralitorals afectades per corrents de fons
- 11.331 Alguers de Cymodocea nodosa, mediterranis**
- 16.12 Comunitats de teròfits, amb Cakile maritima (rave de mar), Salsola kali (barrella punxosa), Euphorbia peplis, Atriplex tornabenei..., nitròfiles, de les platges arenoses
- 16.2112 Dunes embrionàries, amb comunitats obertes d' Elymus farctus (jull de platja), Sporobolus pungens., de les platges arenoses**
- 24.16 Cursos d'aigua intermitents
- 24.225 Comunitats obertes de llonja (Andryala ragusina), cascall marí (Glaucium flavum)...., de codolars de rambles i rieres de terra baixa (i de la muntanya mitjana)
- 24.31 Arenys fluvials sense vegetació**
- 24.32 Arenys fluvials amb vegetació esparsa**
- 24.43 Comunitats submerges, amb Potamogeton densus (espiga d'aigua), Callitriche stagnalis..., de corrents d'aigua mesotròfics**
- 24.51 Fangars fluvials sense vegetació**
- 24.52 Comunitats de teròfits alts -Polygonum lapathifolium (presseguera borda), Chenopodium glaucum (moll farinell), Xanthium italicum (llapassa borda), Bidens frondosa.-, nitròfiles, de fangars de les vores de riu**
- 24.53 Gespes de Polygona viridis, Paspalum distichum, P. vaginatum..., nitròfiles, de fangars de les vores de riu i del litoral, a terra baixa**
- 31.863 Falgars (poblaments de Pteridium aquilinum), xeromesòfils, de la muntanya mitjana (i de terra baixa)**
- 31.8C2+ Avellanoses (bosquines de Corylus avellana), amb Polystichum setiferum..., mesohigròfiles, dels barrancs i fondals molt ombrívols de terra baixa (i de l'estatge submontà)

- 37.26+ Herbassars amb cua de cavall (*Equisetum telmateia*) i càrexs (*Carex pendula*, *C. remota*)..., de fons de còrrecs i sòls xops, al territori catalanídic septentrional i central
- 53.4 Creixenars i comunitats anàlogues (amb *Glyceria* spp...), de fonts i vores de rierols
- 22.13 Aigües dolces estagnants eutròfiques**
- 22.314 Poblaments de *Baldellia ranunculoides*, d'aiguamolls torbosos
- 22.3233 Pradells de teròfits amb dominància d'altres plantes (*Scirpus setaceus* o *Juncus capitatus* o *Juncus pygmaeus* o *Lythrum* spp...), de sòls temporalment inundats de l'estatge montà
- 22.33 Comunitats de teròfits alts -*Bidens tripartita*, *Polygonum persicaria* (herba presseguera), *Ranunculus sceleratus*...-, poc o molt nitròfiles, de sòls fangosos, inundables
- 22.3411 Pradells d'*Isoetes duriei*, de sots sorrencs temporalment inundats, de terra baixa
- 22.3414 Pradells terofítics de petites serranes (*Cyperus flavidus*, *C. fuscus*, *C. flavescens*), de sòls temporalment humits de terra baixa
- 22.3417 Comunitats amb *Anagallis tenella* o altres plantes lateatlàntiques, de vores de rierolets i de mulladius, de les contrades mediterrànies
- 22.3418 Altres comunitats de petites herbes (*Juncus bufonius*, *Lythrum* spp...), de llocs temporalment xops o humits de terra baixa
- 22.412 Poblaments natants de xavos *Hydrocharis morsus-ranae*), d'aigües dolces estagnants, al territori ruscínic
- 22.414 Poblaments d'*Utricularia vulgaris* o *U. australis*, parcialment flotants, d'aigües dolces estagnants de terra baixa i de l'estatge montà
- 22.421 Comunitats submerges d'espigues d'aigua grosses (*Potamogeton lucens*, *P. praelongus*, *P. perfoliatus*), arrelades dins aigües dolces estagnants
- 22.422 Comunitats submerges d'herbes petites o mitjanes (*Potamogeton densus* i altres espigues d'aigua, *Elodea*, *Najas*, *Zannichellia*, *Ceratophyllum*...), d'aigües dolces estagnants
- 22.4314 Poblaments d'espigues d'aigua radicants i amb fulles flotants amples (*Potamogeton natans*, *P. coloratus*, *P. nodosus*), d'aigües dolces de terra baixa i de la muntanya mitjana**
- 22.4315 Poblaments de *Polygonum amphibium*, radicants i amb fulles flotants, d'aigües dolces estagnants o molt lentes, de terra baixa i de la muntanya mitjana**
- 22.5 Basses i estanys temporers**
- 37.4 Jonqueres de jonc boval (*Scirpus holoschoenus*) i herbassars graminoides, higròfils, de terra baixa (i de la muntanya mitjana)**
- 44.316+ Vernedes amb *Carex remota*, que es fan a tocar de l'aigua o en sòls molt xops, a la muntanya mitjana pirinenca i al territori catalanídic septentrional**
- 44.3432+ Vernedes (de vegades pollancredes) amb ortiga morta (*Lamium flexuosum*), de la terra baixa plujosa i de l'estatge submontà**

- 44.461+** **Boscós mixtos de roure pèrol (*Quercus robur*), freixe de fulla petita (*Fraxinus angustifolia*) i om (*Ulmus minor*), al·luvials, del territori catalanídic septentrional**
- 44.462+** **Freixenedes de freixe de fulla petita (*Fraxinus angustifolia*) sovint amb om (*Ulmus minor*) i roure martinenc (*Quercus pubescens*) al·luvials, del territori catalanídic septentrional**
- 53.111 Canyissars sempre inundats
- 53.12 Herbassars graminoides de jonca d'estany (*Scirpus lacustris*)
- 53.13 Poblaments de balques (*Typha* spp.)
- 53.142 + 53.143 Poblaments de bova borda (*Sparganium erectum* s.l.)
- 53.149 Poblaments d'*Hippuris vulgaris*, submergits
- 53.14A Poblaments de jonquet (*Eleocharis palustris*), de sòls inundats de terra baixa i de l'estatge montà
- 53.17 Poblaments de jonques (*Scirpus* spp.), d'aigües salabroses
- 53.18+** **Comunitats d'*Iris pseudacorus* (lliri groc), *Polygonum salicifolium*..., de les vores d'aigua de terra baixa**
- 53.2121 Comunitats dominades per *Carex acuta*, d'aiguamolls i de sòls llargament inundats, alcalins o poc àcids, de terra baixa
- 53.213** **Comunitats dominades per *Carex riparia*, d'aiguamolls i de prats llargament inundats, de la terra baixa i de la muntanya mitjana**
- 53.2192** **Comunitats dominades per *Carex cuprina*, de vores d'aigua i llocs humits, de la terra baixa i de la muntanya mitjana**
- 34.36 **(a la plana agrícola)** Fenassars (prats de *Brachypodium phoenicoides*), amb *Euphorbia serrata*, *Galium lucidum* (espunyidella blanca)..., xeromesòfils, de sòls profunds de terra baixa i de la baixa muntanya mediterrània
- 34.37+ **(a la plana agrícola)** Prats o poblaments de *Plantago albicans*, de sòls argilosos secs de terra baixa
- 34.511 **(a la plana agrícola)** Llistonars (prats secs de *Brachypodium retusum*) amb teròfits, calcícoles, de terra baixa
- 35.32+ **(a la plana agrícola)** Llistonars (prats secs de *Brachypodium retusum*), amb teròfits, silicícoles, de terra baixa
- 35.31+ **(a la plana agrícola)** Pradells de teròfits (*Helianthemum guttatum*, *Tolpis barbata*, *Crassula tillaea*, *Silene gallica*, *Aira cupaniana*...), sovint amb *Sedum* spp. (crespinells), silicícoles, de terra baixa
- 41.714 **(a la plana agrícola)** Boscós de roures (*Quercus pubescens*, *Q. x cerrioides*), sovint amb alzines (*Q. ilex*), de terra baixa
- 44.637+** **Freixenedes de *Fraxinus angustifolia*, de terra baixa**

- 45.2162+** Suredes amb sotabosc de brolla acidòfila, de l'extrem oriental dels Pirineus i dels territoris ruscínic i catalanídic septentrional
- 81.1** Camps condicionats com a pastura intensiva, secs o poc humits
- 82.11** Conreus herbacis intensius (cereals, farratges...) que cobreixen uniformement grans superfícies
- 82.12** Conreus herbacis intensius (hortalisses, flors...), disposats en mosaic, sense vegetació natural intercalada
- 82.2** Conreus herbacis intensius amb bandes de vegetació natural intercalades
- 82.31+** Conreus herbacis extensius de sòls humits (sovint de regadiu o de contrades molt plujoses)
- 82.32+** Conreus herbacis extensius de secà, de terra baixa
- 82.43** Altres conreus inundables
- 89.22 Sèquies i petits canals d'aigua dolça

Per recuperar els espais perduts o degradats en temps recents (de mitjans del Segle passat i fins l'actualitat) i/o afavorir a les espècies vegetals i animals emblemàtiques i d'interès especial.

- 21.11 Llacunes litorals sense poblaments de carofícies
- 21.12 Llacunes litorals amb poblacions de carofícies
- 23.11 Aigües salabroses o salines, estagnants, sense poblacions d'asprelles Chara spp.)
- 21.211 Llacunes litorals amb comunitats submerses de Ruppia, Potamogeton pectinatus (espiga d'aigua)...
- 16.2982+ Dunes residuals plantades de pins (Pinus pinea, P. pinaster), al litoral
- 15.51 Jonqueres de Juncus maritimus, de sòls poc salins, llargament inundats, del litoral i de les contrades interiors
- 15.52 Prats baixos, amb Hordeum marinum, Carex divisa, Juncus gerardi..., de sòls salabrosos humits
- 15.53 Prats dominats per plantes carnosos (Plantago crassifolia...) o junciformes (Schoenus nigricans, Juncus acutus...), de sòls salins, generalment arenosos i poc humits
- 16.34 Jonqueres de jonc boval (Scirpus holoschoenus var. australis) i herbassars gramínoides de cesquera (Saccharum ravennae), de depressions humides de les interdunes litorals
- 16.229** **Llistonars (prats de Brachypodium retusum) i altres prats secs amb teròfits, colonitzadors d'arenys marítims**
- 35.23 Comunitats de Corynephorus canescens, de sòls arenosos de l'estatge montà

- 32.351 (als sorrals) Matollars de tomaní (*Lavandula stoechas*), silicícoles, de sòls secs de terra baixa
- 32.323+ (als sorrals) Bruguerars amb dominància o abundància de bruc vermell (*Erica cinerea*), silicícoles, de les contrades mediterrànies plujoses
- 31.8C1+ Avellanoses (bosquines de *Corylus avellana*), mesohigròfiles, d'ambients frescals de la muntanya mitjana
- 38.24+ Prats dalladors, generalment amb *Gaudinia fragilis*, de la terra baixa plujosa**

Per al manteniment del paisatge característic del Delta de la Tordera i com a corredors biològics entre hàbitats naturals.

- 44.612 Alberedes (i pollancredes) amb lliri pudent (*Iris foetidissima*), del territori ruscínic i dels Prepirineus centrals
- 44.128+ Gatelledes (boscos, generalment baixos, de *Salix atrocinerea*), amb *Equisetum telmateia*, *Carex pendula*..., de fons de barrancs i depressions, amb sòl xop, al territori catalanídic
- 44.1412 Salzedes (sobretot de *Salix alba*) de terra baixa i de la muntanya mitjana
- 44.62 Omedes de terra baixa
- 89.23 Basses d'aigua dolça industrials, agrícoles..., grans canals i estanys ornamentals

Hàbitats que s'haurien d'evitar o regular dins el Delta de la Tordera que afecten negativament a la biodiversitat i a les característiques singulars de l'espai.

- 16.2122 Dunes movents, amb comunitats de borró (*Ammophila arenaria*), de les platges arenoses
- 53.62 Canyars (d'*Arundo donax*), de vores d'aigua
- 83.16 Conreus de cítrics
- 83.321 Plantacions de pollancre (Populus spp.)
- 83.3251+ Plantacions de plàtans (*Platanus orientalis* var. *acerifolia*) i d'altres arbres planifolis de sòls humits
- 83.4+ Vivers de plantes llenyoses
- 86.42 Munts de runam i d'escòries
- 86.43 Vies i nusos de comunicacions i altres espais oberts
- 86.5 Hivernacles i altres instal·lacions agrícoles
- 86.3 Àrees industrials actives

Front deltaic

Sense cap mena de dubte és l'ecosistema deltaic menys estudiat i conegut, malgrat ser un dels més importants per explicar la gran biodiversitat lligada al front litoral i en especial a les seves platges.

Està totalment lligat i relacionat amb la resta d'ecosistemes litorals (platja, sorrals i pinedes) i fa de pont entre el canó submarí de Blanes, les costes del Maresme i de La Selva, i la plana deltaica de la Tordera. Moltes de les espècies tractades més endavant com a prioritàries depenen directa o indirectament d'aquest ecosistema (alimentació, migració, reproducció,...) tot i ser tractades dins d'altres ecosistemes, i moltes de les característiques geomorfològiques de la platja i dels sorrals depenen de la bona salut i del correcte funcionament d'aquest.

S'han identificat 6 hàbitats diferents dins d'aquest ecosistema:

[11.122 Aigües costaneres llunyanes](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/11_122.pdf

Són les aigües d'avantcosta, és a dir, situades vora la costa però un xic enfora, de manera que la influència continental que reben és poc accentuada. Aquí trobem poblaments planctònics escassament diferenciats dels que trobem en aigües oceàniques. Aquestes aigües són sotmeses a un hidrodinamisme notable. Tot i que són més riques en nutrients que les oceàniques, els valors que aquests hi atenyen solen ser molt baixos.

[11.123 Aigües sobre el talús continental](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/11_123.pdf

Són les aigües situades sobre el talús continental i, per tant, sovint indistingibles de les costaneres llunyanes, donada la reduïda extensió de la plataforma continental al litoral. Aquí també trobem poblaments planctònics escassament diferenciats dels que es troben a les aigües oceàniques, amb dominància de cocolitoforals, diatomees i algunes dinoflagel·lades, pràcticament idèntica a la de les aigües costaneres llunyanes (11.122). En èpoques de barreja vertical, aquesta afecta tota la columna d'aigua i provoca un important augment de nutrients.

[11.124 Corrents d'aflorament](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/11_124.pdf

Són les aigües profundes, relativament riques en nutrients (en comparació de les superficials, molt més pobres), que s'apropen a la superfície com a resultat d'una intensa barreja vertical o d'una remuntada associada a dos fronts salins originats per corrents de sentit invers. Aquests corrents també poden generar-se

vora la costa per efecte de les barreges verticals d'hivern (afloraments costaners). En són característiques les diatomees. Són estructures poc perdurables en el temps i fortament lligades a processos físics de les masses d'aigua. Sempre suposen la remuntada d'aigües profundes i porten associats uns poblaments d'algues planctòniques de creixement ràpid (diatomees, silicoflagel·lades) a les zones de l'aflorament, i un enriquiment en algues de creixement més lent (dinoflagel·lades) als marges de l'aflorament.

[11.2211+ Fons detrítics costaners](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/11_2211-.pdf

Són els fons de sorra o de grava situats a poca distància de la costa, amb nombroses closques i restes dels organismes que viuen allà mateix o en zones properes (detrítus). La macrofauna epibentònica sèssil és relativament abundant, fixada sobre el material detrític; la flora apareix de manera constant però amb abundància diversa. Aquest hàbitat té una distribució batimètrica variable segons les zones, però a la costa catalana apareix habitualment entre (20)30 i 70(80) m. La majoria d'organismes que hi viuen són filtradors i detrítívors, bé que en algunes fàcies també poden ser comuns els herbívors (i les algues).

[11.2212+ Fons de grapissar, circalitorals](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/11_2212-.pdf

Molt semblant a l'anterior, són els fons sorrencs menys afectats per les aportacions de nutrients i sediments de rius i rieres.

[11.2227+ Fons sedimentaris inestables, infralitorals](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/11_2227-.pdf

Són els fons que reben aportacions de sediment o de detrítus irregulars al llarg del temps, en cicles estacionals o no, i que, per tant, veuen el seu poblament modificat en funció d'aquests dipòsits. Un aspecte ben diferenciat d'aquest hàbitat és l'originat per les acumulacions de fulles mortes de *Posidonia oceanica*. Hàbitat que mostra una gran variabilitat en el temps. És propi més aviat de l'estatge circalitoral, bé que també és representat dins l'estatge infralitoral, de vegades molt extensament, pels dipòsits de les fulles mortes de *Posidonia oceanica* acumulades durant la tardor. La seva amplitud batimètrica és, doncs, molt àmplia (10 a 100 m de fondària).

Platja

Entenem com platja tot l'ample entre el front deltaic i els sorrals consolidats i que, per tant, es veu afectat directa o indirectament per l'onatge, ja sigui platja submergida o emergida.

La platja submergida és el fons marí que hi ha entre el front deltaic i el trencant de les onades, i al Delta de la Tordera varia molt depenent de l'aportació sedimentària del riu i de les rieres que poden formar diferents barres de sorra submergides (secs) i dels temporals marítims que les poden redistribuir en molt poc temps. Aquests secs són els principals generadors de platja emergida nova i en aquest procés pot emergir i tancar petites porcions de fons marí formant llacunes salades efímeres entre el mar i els sorrals abans d'afegir-se a les platges cosolidades.

La platja emergida és l'ample de sorra entre el trencant de les onades i els sorrals (o altres ecosistemes litorals), amb o sense vegetació, que es pot veure afectat per l'onatge i que fa de transició entre la sorra remoguda per l'onatge i els sorrals consolidats, tant pel que fa a comunitats vegetals com per alçada i cota (0-3.1 m.s.n.m. aprox.).

Dins la platja emergida podem trobar molts hàbitats diferenciats depenent de l'influència de l'onatge i de les comunitats vegetals dominants.

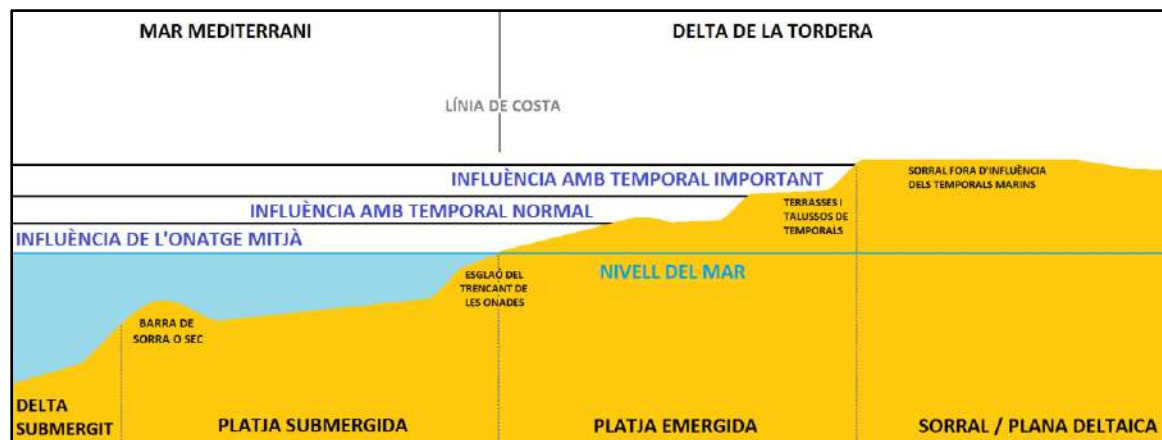

Figura 2: Esquema bàsic que resumeix la localització de la platja (entre el front deltaic i els sorrals o plana consolidada) i els diferents elements que es poden trobar i que expliquen i ubiquen els diferents hàbitats.

Per a la platja en general (submergida i emergida) s'han identificat al Delta de la Tordera un total de 29 hàbitats diferents:

[11.2226+ Sorres grosses i graves fines infralitorals afectades per corrents de fons](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/11_2226-.pdf

Són els fons sedimentaris constituïts per sorres grosses i graves fines que provenen d'una costa de natura granítica o de material organogen resultat de la fragmentació i la degradació dels esquelets calcaris dels organismes que viuen sobre els fons rocosos, els herbeis o els mateixos fons sedimentaris. L'aspecte pot variar notablement segons la mida mitjana del gra i la fondària. A partir dels 15-20 m de profunditat s'hi barreja material detrític que afavoreix la implantació d'epiflora i epifauna. Molt sovint l'hidro dinamisme intens provoca la formació de *ripple marks*, amb acumulació de les partícules detrítiques en els solcs. Hàbitat que apareix a partir dels 4-5 m de fondària i que es caracteritza pel baix contingut de matèria orgànica, a causa de la grossària mitjana del gra i dels corrents de fons que n'impedeixen l'acumulació. El seu límit inferior és de mal precisar. No és pas exclusiu de l'estatge infralitoral, sinó que s'endinsa en el circalitoral, on fa costat als fons detrítics costaners (hàbitat 11.2211) i al grapissar (hàbitat 11.2212) o bé és substituït per aquests.

[19 Illots i farallons](#)

Fitxa: <http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/19.pdf>

Al Delta de la Tordera correspon únicament a La Piona de Malgrat de Mar i és d'origen antròpic, tot i ser de gran importància per algunes espècies característiques d'aquest espai.

Són petites illes i afloraments rocosos dins del mar, sigui sense vegetació, sigui amb plantes esparses, sigui colonitzats per comunitats vegetals diverses, sobretot les típiques dels penyasegats litorals. De vegades, amb colònies nombroses d'ocells marins, i llavors hi poden tenir importància les plantes nitròfiles.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[11.34 Alguers de *Posidonia oceanica*, mediterranis](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/11_34.pdf

És l'alguer menys comú (fins i tot rar) del Delta de la Tordera degut a l'instabilitat notable del seu fons marí per les aportacions de sediments i per les constants variacions de la distribució dels secs, deixant pas aquí a altres tipus d'alguers com s'explica més endavant. Malgrat això es poden trobar als dos extrems litorals (especialment al nord, associats de manera anecdòtica a la Punta de Santa Anna i a Sa Palomera) i ja més lluny a diferents localitats entre Blanes i Tossa de Mar cap al nord, i entre Calella i Sant Pol de Mar cap al sud, a on les aportacions sedimentàries són clarament inferiors.

La fanerògama marina *Posidonia oceanica*, amb les seves llargues fulles a manera de cintes verdes, domina el paisatge, constituint un herbei de densitat variable segons la fondària i les característiques de l'ambient (principalment el grau d'afectació antròpica i la morfologia del fons). Habitualment colonitza fons sorrencs o grapissars, però també pot instal·lar-se sobre roca. En tots els casos, té la capacitat de modificar el substrat per aglomeració dels seus rizomes, de tal manera que en els herbeis més importants el gruix dels rizomes pot arribar a fer alguns metres. Hom distingeix dos poblaments d'algues i d'invertebrats associats a l'herbei, ben diferenciats entre ells: el poblament d'epífits de les fulles i el poblament dels rizomes. A les fulles hi dominen petites algues coral·linàcies incrustants i feòfits minúsculs o incrustants, juntament amb hidraris reptants i petits briozous, mentre que als rizomes s'hi fan sobretot algues verdes i vermelles juntament amb briozous de bona mida i altres suspensívors. A la costa catalana, els herbeis de *Posidonia oceanica* poden ocupar els fons

infralitorals situats entre 1 m i 27 m de fondària. Els herbeis superficials estan emplaçats en cales arredossades, d'aigües somes, mentre que els més profunds es troben a la costa de la Selva i del Baix Empordà (Tossa, Sant Feliu de Guíxols), on la gran transparència de l'aigua els permet la supervivència.

Hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent:

1120* Alguers de posidònia

[11.331 Alguers de *Cymodocea nodosa*, mediterranis](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/11_331.pdf

És l'alguer més comú i característic del Delta de la Tordera i per tant el més afectat per les diferents dragues realitzades durant les darreres dècades a aquest tram de costa. Substitueix a l'alguer de *Posidonia oceanica* com a protagonista ja que s'adapta molt millor a les condicions canviants i de sedimentació que aquí limiten aquesta mena de comunitats. Caldria un estudi i una prospecció exhaustiva per conèixer la situació actual i real d'aquesta espècie (molt afectada en temps recents per les dragues, com ja s'ha comentat) però que encara es pot localitzar en molt baix nombre i extensió (petites clapes) entre Blanes i Calella, incloent les proximitats a La Piona de Malgrat de Mar o a Sa Palomera. També han hagut recents episodis de restes arrossegades a les platges del Delta per l'onatge provinents de l'activitat d'arrossegament d'algunes embarcacions de pesca, lo que ens indica la seva presència si més no fins a llavors.

Són poblaments de la petita fanerògama marina *Cymodocea nodosa*, no gaire alts i de recobriment divers en funció de la fondària i la disponibilitat de nutrients. A poca profunditat (0-2 m), la planta té un recobriment molt elevat i de vegades comparteix l'espai amb *Zostera noltii*; mentre que a fondàries superiors als 10-12 m, el poblament és molt esclarissat i es pot considerar com una variant del dels fons marins sublitorals blans. *Cymodocea nodosa* colonitza els substrats blans on no és possible el creixement de *Posidonia* per raons diverses. En els llocs molt arrecerats i poc profunds arriba a formar herbeis importants, molt densos, sempre sobre fons fangosos i en aigües relativament eutrofitzades; està adaptada a oscil·lacions notables de temperatura i de salinitat, que *Posidonia* no podria resistir. En canvi, els poblaments situats a fondàries superiors als 10 m creixen sobre sorres bastants mòbils, ben rentades, i en aigües netes.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[11.24121+ Fons infralitorals rocosos, batuts per l'onatge i ben il·luminats, amb *Corallina elongata*](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/11_24121-.pdf

Molt localitzat a diferents formacions rocoses (majoritàriament d'origen antròpic) a lo llarg de tota la costa deltaica.

Hàbitat situat vora la superfície, en roques batudes per l'onatge i ben il·luminades. No s'hi fan algues de mida gran, sinó poblaments en forma de gespa uniforme de pocs centímetres d'alçària. Les plantes que colonitzen aquest hàbitat estan especialment adaptades a suportar un hidrodinamisme molt intens. Les espècies dominants varien d'un lloc a l'altre, bé que *Corallina elongata* sol ser sempre abundant. De vegades els musclos (*Mytilus*) són els organismes

dominants. Aquest hàbitat es desenvolupa des de la superfície fins a 2-3 m de fondària. Pot ser el resultat de la degradació de l'hàbitat 11.2411 per pèrdua de l'estrat de *Cystoseira*; però també existeix en molts indrets batuts i ben il·luminats on les *Cystoseira* no són presents per l'acció dels herbívors o a causa de l'orientació, la fondària o la inclinació de la roca

Hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent:

1170 Fons marins rocosos i concrecions biogèniques sublitorals

[11.24141+ Fons infralitorals rocosos, calms i ben il·luminats, sense algues fucals amb *Halopteris scoparia* i *Cladostephus spongiosus*](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/11_24141-.pdf

Motl semblant a l'anterior, al Delta comparteix localitats.

Hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent:

1170 Fons marins rocosos i concrecions biogèniques sublitorals

[11.254 Muscleres \(comunitats de *Mytilus galloprovincialis*\) de la Mediterrània](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/11_254.pdf

Poblaments dominats pels musclos, fent recobriments densíssims de petits individus, a la zona litoral, i comunitats no tan denses de musclos més grossos, conjuntament amb altres organismes, fins a uns 2 m de fondària. El musclo és present arreu del litoral de Catalunya, sempre sobre substrat dur, però només forma poblaments densos –muscleres– en indrets amb una elevada càrrega de matèria orgànica particulada i en substrats artificials de colonització relativament recent.

Hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent:

1170 Fons marins rocosos i concrecions biogèniques sublitorals

[11.23 Fons infralitorals de palets o còdols](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/11_23.pdf

Al Delta de la Tordera és molt escàs i associat als extrems rocosos de Blanes i un petit tram a Malgrat de Mar d'origen antròpic.

Són fons situats sempre a poca fondària, constituïts per palets o còdols, essencialment inestables, i amb una coberta d'algues diversa segons les zones i variable segons l'època de l'any. El recobriment d'algues i d'invertebrats és escàs, a causa de la inestabilitat del substrat. Durant la primavera hi poden créixer algues, si la fondària supera els 2-3 m i assegura una certa estabilitat. Habitualment situats vora de costes rocoses o de rieres que aporten palets i codolells

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[11.2224+ Sorres infralitorals de llocs calms](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/11_2224-.pdf

A l'interior del port de Blanes.

Són fons sorrenca superficials, protegits del rompent de les onades per barreres naturals (roques, esculls, illes) o artificials (esculleres protectores), pobres en fangs però rics en material terrigen. Hàbitat que ocupa forçosament àrees reduïdes, entre 0 i 1 m de fondària. Es diferencia de l'hàbitat [11.2221](#) (Sorres fines de llocs batuts per l'onatge) pel baix hidrodinamisme. Això no obstant, la manca de sediment fa implica l'absència d'aportacions continentals i unes taxes de renovació de l'aigua relativament elevades, potser amb períodes breus de fort hidrodinamisme.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[18.222+ Penya-segats litorals de la costa septentrional \(fins al Maresme\), amb pastanaga marina \(*Daucus gingidium*\)](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/18_222-.pdf

Correspon, dins el Delta i com a extrem nord, bàsicament a Sa Palomera (Blanes) tot i estar molt degradat i transformat per la freqüentació i els usos que s'hi fan. Costa amunt del port, de Santa Anna amunt, és un hàbitat molt comú i abundant de manera natural però costa avall només podem trobar-lo a partir de les Roques de Calella. Malgrat això, els abundants elements artificials que han proliferat a la costa a mena de roques i abocaments de sauló han fet possible la seva expansió (si més no de moltes de les espècies característiques).

Són costes rocoses i abruptes, amb vegetació esparsa, limitada als petits relleixos i a les escletxes de les roques. Les espècies que hi viuen són rupícoles i halòfiles alhora. Es tracta de petits camèfits, de fulles i tiges més o menys carneses, sovint amb glàndules excretores de sal. També s'hi fan algunes plantes de distribució no exclusiva d'aquests ambients (*Reichardia picroides*, *Sonchus tenerrimus*, *Helichrysum stoechas*...), que aquí prenen formes particulars a causa de la salinitat.

El trobem a penya-segats litorals i costes rocoses, allà on arriben els esquitxos de l'aigua salada.

Es fa sobre substrats diversos, però majoritàriament granits i esquistos. Sòl esquelètic i sec, provinent de la descomposició de la roca, sovint amb una elevada concentració de sals.

Hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent:

1240 Penya-segats de les costes mediterrànies colonitzats per vegetació, amb ensopgueres (*Limonium spp.*) endèmiques

[89.11 Ports marins](#)

Fitxa:

http://mediambient.gencat.cat/web/.content/home/ambits_dactuacio/patrimoni_natural/sistemes_dinformacio/habitats/documents_complementaris/documents/m anual_89.pdf

El Port de Blanes. Un hàbitat antròpic però que influeix considerablement en algunes espècies que aquí trobem refugi i alimentació.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[11.2222+ Sorres grosses i graves infralitorals de llocs batuts per l'onatge](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/11_2222-.pdf

Són fons sedimentaris sorrencs desproveïts de vegetació i amb un component detrític pràcticament nul. La mida mitjana dels grans de sorra es mou entre 1 i 4 mm. Es tracta de fons molt inestables, la superfície dels quals és constantment remoguda per les onades. Propis de la zona infralitoral superior (zona de rompent), aquests fons es presenten generalment entre 0 i 1-2 m de fondària, en llocs amb un hidrodinamisme molt accentuat. La principal característica ecològica és l'elevada inestabilitat del substrat a causa del continuat vaivé de les onades. El gran moviment de la sorra impedeix l'assentament de comunitats biòtiques riques i ben estructurades.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[16.1121+ Sorres grosses i graves sense vegetació, de l'estatge mediolitoral](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/16_1121-.pdf

Són les platges de sorres grosses i graves (gra de 0,5 a 1 mm) situades per sobre del nivell del mar però regularment mullades per les onades. Zona amb una disponibilitat hídrica continua tot i que la seva extensió varia segons la inclinació i l'exposició a l'onatge. Els poblaments animals poden solapar-se amb aquells presents a l'hàbitat de sorres grosses i graves infralitorals de llocs batuts per l'onatge (11.2222).

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[16.1123+ Cúmuls de fulles i restes de Posidonia oceanica i altres fanerògames marines a l'estatge mediolitoral](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/16_1123-.pdf

Són les acumulacions de diferent magnitud de fulles i rizomes de les espècies de fanerògames marines, al Delta sobretot de *Cymodocea nodosa* tot i que anecdòticament de *Posidonia oceanica*. En aquest cas, pren el nom genèric de banqueta d'alga o “alga morta” d'aspecte i gruix diferents segons l'època de l'any, l'hidrocinamisme i la presència d'alguers propers. Ambients amb disponibilitat hídrica constant, cosa que pot determinar, segons el gruix de la banqueta i la força de les onades, tant la simple humectació com la seva redistribució a l'infralitora

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[16.111+ Platges arenoses supralitorals sense vegetació](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/16_111-.pdf

Són les platges sorrenques sense vegetació. En algun indret s'acumula material detrític (principalment fulles de fanerògames marines i restes algals). Exclou del litoral marítim, està sotmès a fortes oscil·lacions ambientals (humitat i temperatura). La irregular disponibilitat hídrica fa que sigui molt difícilment colonitzable per organismes marins mentre que la vegetació terrestre no hi pot sobreviure.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[16.1111+ Cúmuls de fulles i restes de Posidonia oceanica i altres fanerògames marines a l'estatge supralitoral](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/16_1111-.pdf

Característiques acumulacions molt conspicues de fulles i altres parts de *Cymodocea nodosa* i més rarament *Posidonia oceanica*, conegudes com “alga morta”. A l'estatge supralitoral l'aspecte és quasi sempre eixut per l'efecte de la insolació i del vent. Ambients sobretot de platja que depenen de la presència d'herbassars de fanerògames marines propers.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[21.11 Llacunes litorals sense poblaments de carofícies](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/21_11.pdf

Al Delta de la Tordera eren molt comunes al voltant de la punta i la desembocadura, tot i que efímeres, fins a no fa gaire temps (2006). Actualment és més difícil la seva aparició, si no impossible, per les actuals condicions en que es troba l'espai tot i que és fàcilment recuperable tan punt millorin les condicions per a la seva formació.

Són les llacunes de dimensions variables, generalment força somes, separades totalment o parcialment del mar per un cordó de sorra o de grava. Estan poblades per comunitats planctòniques i, en alguns casos, per masses d'algues bentòniques. Tant la salinitat com el volum de l'aigua són molt fluctuants, en funció del balanç hidrològic (precipitacions, oscil·lacions del nivell del mar, temporals marins, evaporació, etc.), si bé a l'estiu, en condicions naturals, aquestes llacunes solen esdevenir hipersalines i, fins i tot, arriben a dessecar-se, amb precipitació de les sals.

Hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent:

1150* Llacunes litorals

[21.12 Llacunes litorals amb poblacions de carofícies](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/21_12.pdf

Evolucionades de les anteriors, al Delta de la Tordera es conèixen de mitjans del segle passat però no recents, ja que eren sistemàticament colmatades de manera artificial amb finalitats turístiques i d'aprofitament de les platges. Podrien ser fàcilment recuperables dins un projecte de regeneració ambiciós de les platges del Delta.

Eren llacunes costaneres, normalment de petites dimensions i força somes, separades del mar per un cordó de sorra o de grava. Estaven poblades per comunitats d'asprelles pròpies d'aigües poc o molt salines. Aigües salabroses o salines, transparents, pobres en nutrients. Si bé es tracta de llacunes que romanen inundades tot l'any, tant la salinitat com el volum d'aigua són força fluctuants.

Hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent:

1150* Llacunes litorals

[23.11 Aigües salabroses o salines, estagnants, sense poblacions d'asprelles Chara spp.\)](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/23_11.pdf

Conegut de mitjans del segle passat a la desembocadura del riu però desaparegut a l'actualitat per la pèrdua de l'espai en retrocedir la línia de la costa.

Eren estanyols i basses, de vegades temporers, que ocupaven depressions tancades (sense desguàs). Estaven poblades únicament per comunitats d'algues planctòniques i bentòniques, però no d'asprelles.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

16.12 Comunitats de teròfits, amb *Cakile maritima* (rave de mar), *Salsola kali* (barrella punxosa), *Euphorbia peplis*, *Atriplex tornabenei*..., nitròfiles, de les platges arenoses

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/16_12.pdf

És la comunitat vegetal més comuna i abundant en l'actualitat a les platges del Delta, i l'única que pot sobreviure a la barra de sorra que separa la llacuna litoral de la desembocadura del mar. En tractar-se d'una comunitat formada per espècies pioneres que colonitzen ràpidament aquells sorrals sense neteja mecànica activa, la seva presència i abundància només depèn de la periodicitat d'aquestes neteges i de l'espai disponible.

Són herbassars poc densos, de fins a un metre d'alçària, de desenvolupament estival. En formen part plantes anuals de cicle vital curt, algunes amb adaptacions especials per a la vida a les sorres i per a l'eficient dispersió de les llavors.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[17.2 Codolars litorals, colonitzats per comunitats de teròfits - rave de mar \(Cakile maritima\), barrella punxosa \(Salsola kali\)...-, nitròfiles](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/17_2.pdf

Al Delta de la Tordera és d'origen antròpic i molt escàs, associat al Port de Blanes i a Sa Palomera.

Són platges de còdols, amb poblaments poc densos de plantes anuals adaptades a ambients inestables. Codolars amb processos intensos de nitrificació per acumulació de deixalles portades pels temporals o, secundàriament, per influència humana.

Hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent:

1210 Vegetació anual colonitzadora dels codolars litorals rics en matèria orgànica

[16.2112 Dunes embrionàries, amb comunitats obertes d' Elymus farctus \(jull de platja\), Sporobolus pungens., de les platges arenoses](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/16_2112.pdf

Fins a mitjans del segle passat eren molt abundant i gairebé d'extrem a extrem del Delta, però actualment només la trobem a uns trams de Malgrat de Mar gràcies a la protecció que gaudeixen a la platja de La Conca, tot i que el seu estat de conservació i la seva estructura deixa molt que destjar.

Són superfícies arenoses amb vegetació oberta, constituïda principalment per gramínies dotades d'extensos rizomes superficials. Es fan a primera línia de platja, part enllà d'on trenquen les ones i on l'aigua de mar només hi arriba ocasionalment durant els temporals.

Hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent:

2110 Dunes movents embrionàries

[21.211 Llacunes litorals amb comunitats submerges de *Ruppia*, *Potamogeton pectinatus* \(espiga d'aigua\)...](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/21_211.pdf

Conegudes fins a mitjans del segle passat, actualment no estan presents al Delta per la pèrdua de superfície degut al retrocés de la costa.

Eren llacunes costaneres amb poblaments de plantes vasculars, de fulles estretes, arrelades al fons. Tot i que la salinitat i el volum de l'aigua són molt fluctuants en funció del balanç hidrològic (precipitacions, oscil·lacions del nivell del mar, temporals marins, evaporació, etc.), aquestes llacunes mai no s'arriben a dessecar a l'estiu. Sobre fons llimosos i sorrenços.

Hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent:

1150* Llacunes litorals

[16.2122 Dunes movents, amb comunitats de borró \(*Ammophila arenaria*\), de les platges arenoses](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/16_2122.pdf

Comunitat vegetal forana i recent, i anecdòtica, al Delta de la Tordera només està present per l'actuació del Ministerio amb la formació de dunes artificials davant la punta de la Tordera.

Són dunes que porten al seu crestall una formació herbàcia alta i densa, dominada pel borró (gramínia proveïda d'un dens sistema radicular cespitós), acompanyat d'altres diverses plantes, entre les quals petites mates prostrades. De rereplatja, on arriba fàcilment el vent marí carregat de gotetes salines.

Hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent:

2120 Dunes movents del cordó litoral, amb borró (*Ammophila arenaria*)

[15.51 Jonqueres de *Juncus maritimus*, de sòls poc salins, llargament inundats, del litoral i de les contrades interiors](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/15_51.pdf

Aquest hàbitat era comú a la desembocadura i zones properes fins a mitjans del segle passat, i anecdòtic fins al 2007 a La Conca (Malgrat de Mar). Actualment només es pot trobar costa amunt del Marimurtra i costa avall entre Calella i Sant Pol de Mar com a localitats més properes.

Són jonqueres denses, generalment altes, fins d'un metre i mig d'alçària. Les integren espècies perennes, junciformes i graminoides, adaptades a la salinitat edàfica i als llargs períodes d'inundació del sòl. Segons el grau de salinitat, la textura del sòl i la durada del període d'inundació, tenen composició diversa; en general, són més riques com menys llargament inundat i menys salí sigui el terreny.

Hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent:

1410 Prats i jonqueres halòfils mediterranis (*Juncetalia maritimi*)

[15.52 Prats baixos, amb *Hordeum marinum*, *Carex divisa*, *Juncus gerardi*..., de sòls salabrosos humits](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/15_52.pdf

Hàbitat present a les proximitats de la desembocadura del riu fins a mitjans del segle passat, en l'actualitat no es coneixen localitat properes tot i que resten algunes espècies característiques d'aquest hàbitat a petits racons del Delta i zones properes.

Eren herbassars molt denses, de fins a mig metre d'alçària, de desenvolupament primaveral i estival. En formen part espècies adaptades a una moderada salinitat edàfica i a la inundació periòdica del sòl. La concentració de sals i la durada del període d'inundació condicionen el predomini de diferents espècies i l'aspecte de la vegetació, que pot ser el d'un prat graminoides o el d'una jonquera baixa.

Hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent:

1410 Prats i jonqueres halòfils mediterranis (*Juncetalia maritimi*)

[15.53 Prats dominats per plantes carnoses \(*Plantago crassifolia*...\) o junciformes \(*Schoenus nigricans*, *Juncus acutus*...\), de sòls salins, generalment arenosos i poc humits](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/15_53.pdf

Mateixa consideració que per a l'hàbitat anterior, amb el que compartia espai.

Eren prats poc o molt denses, constituïts per dos estrats herbacis diferenciats, un d'alt (1-1,5 m) dominat principalment per plantes junciformes, i un de més baix (2-20 cm), constituït de plantes rosulades i carnoses.

Hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents:

1410 Prats i jonqueres halòfils mediterranis (*Juncetalia maritimi*)

[16.34 Jonqueres de jonc boval \(*Scirpus holoschoenus* var. *australis*\) i herbassars gramínoides de cesquera \(*Saccharum ravennae*\), de depressions humides de les interdunes litorals](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/16_34.pdf

Conegut fins a finals del segle passat a La Pomereda (Malgrat de Mar) i d'abans a altres punts properes a la desembocadura del riu, actualment només resten algunes espècies característiques repartides per diferents localitats del Delta.

Eren comunitats denses dominades per gramínies altes o per plantes junciformes sobre depressions humides interdunars.

Hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent:

2190 Depressions humides interdunars

[16.229 Llistonars \(prats de *Brachypodium retusum*\) i altres prats secs amb teròfits, colonitzadors d'arenys marítims](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/16_229.pdf

Força comuns fins a mitjans del segle passat a les proximitats de la desembocadura del riu, totes les espècies encara es poden trobar associades a diferents habitats actualment presents al Delta.

Eren pradells rics en plantes anuals i orquídies de floració primaveral, acompanyades de plantes pròpies dels serrals litorals. De rereduna, en llocs allunyats de la mar.

Hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent:

2240 Dunes amb prats d'anuals dels *Thero-Brachypodietalia*

Sorrals i pinedes litorals

Aquest ecosistema ha desaparegut com a tal a tot el Delta de la Tordera ja que ha estat ocupat i/o urbanitzat totalment, quedant només alguns pins i algunes pinedes enjardinades o transformades en aparcaments sota una capa de sauló com a testimonis de lo que fins a mitjans del segle passat eren les principals i més interessants comunitats vegetals litorals descrites pel Doctor Pere Montserrat. Resten però de manera dispersa i en moltes ocasions integrades a altres comunitats i hàbitats totes i cadascuna de les espècies (veure apartat de flora) i hauria de ser una prioritat recuperar-les.

Els sorrals eren gran acumulacions més o menys planeres a cota igual o superior als 3.1 m.s.n.m. i sense influència de l'onatge, fruit de l'acumulació de sorres de granulometria gran (lo que impedia la formació de dunes) conforme anava avançant la línia de la costa. Sobre aquests sorrals creixien comunitats vegetals úniques a Catalunya i que ara no existeixen enlloc. Dominaven el Gespet (*Corynephorus canescens*), el Corinèfor divaricat (*Corynephorus divaricatus*), l'Estepa gotejada (*Helianthemum guttatum*), el Clavell català (*Dianthus pyrenaicus subsp. attenuatus*), el Cap d'ase (*Lavandula stoechas*), la Sempreviva borda (*Helichrysum stoechas*), l'Apagafoc (*Plantago sempervirens*), la Canyeta d'or (*Asperula cynanchica L. subsp. aristata*), la Escrofulària (*Scrophularia canina*) i l'Herba prima (*Asperula cynanchica ssp. brachysiphon var. psammophila*) entre moltíssimes i variades espècies, evolucionant cap a estepars ben estructurats quan les condicions eren les adients. A continuació es llistaran els hàbitats que més s'assemblen i que coincideixen en espècies i estructura, tot i no ser exactament les mateixes.

Les pinedes litorals tenen un origen antròpic i simplement són plantacions directes sobre els sorrals originals (iniciades a mitjans del S.XIX i que han persistit fins a temps recents) amb l'introducció, per proximitat a altres hàbitats o per enjardinament, d'altres espècies. La seva composició florística ja es va veure molt afectada llavors però resulta irrelevant ja que aquestes pinedes han estat transformades sota capes de sauló (quan no urbanitzades) com a part d'equipaments turístics (principalment càmpings).

Postal antiga de les pinedes de la platja de Malgrat de Mar sobre la vegetació psammòfila original, i la platja de S'Abanell entre 1950 i 1955. Es pot observar la reraplatja amb els pins. Foto Josepet Romani

Actualment no queda al Delta cap retall sense urbanitzar o que no estigui sota una capa de sauló com aparcament o com a part d'un càmping.

Malgrat això s'ha identificat un total de 7 hàbitats per aquest ecosistema que ens poden donar una idea aproximada de lo que hem perdut (hàbitats semblants o amb espècies compartides, només es comenten aquelles que més s'aproximen i que es poden trobar associats a altres ecosistemes del Delta):

[16.223 Dunes estabilitzades, amb comunitats de *Crucianella maritima*, *Ononis natrix* subsp. *ramosissima* \(gavó marí\), *Thymelaea hirsuta* \(bufalaga marina\)...., de les platges arenoses](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/16_223.pdf

[16.229 Llistonars \(prats de *Brachypodium retusum*\) i altres prats secs amb teròfits, colonitzadors d'arenys marítims](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/16_229.pdf

[35.23 Comunitats de *Corynephorus canescens*, de sòls arenosos de l'estatge montà](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/35_23.pdf

Eren petites gespes dominades per la gramínia biennal *Corynephorus canescens*, amb la qual es barregen diverses plantes anuals i petites mates. Es tracta d'una comunitat pobra i molt oberta (10-60 % de recobriment herbaci). Aquestes comunitats als sorrals litorals del Delta estaven formades pel Gespet (*Corynephorus canescens*), l'Escrofulària (*Scrophularia canina* var. *baetica*), la Canyeta d'or (*Asperula cynanchica* subsp. *aristata*), la Sempreviva borda (*Helichrysum stoechas*) i els Caps d'ase (*Lavandula stoechas*).

Aquest hàbitat en l'actualitat únicament es coneix del Montseny.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[32.351 Matollars de tomaní \(*Lavandula stoechas*\), silicícòles, de sòls secs de terra baixa](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/32_351.pdf

Són brolles mitjanament denses, generalment de 50-80 cm d'alçària, dominades pel tomaní, de vegades amb algun arbre (pins) o arbust alt. L'estrat herbaci és divers, format per herbes vivaces xeròfiles, teròfits i petites mates, en part més o menys oportunistes. Presenten un desenvolupament primaveral força espectacular, tant per la brotada de les mates i herbes com per la floració del tomaní, en contrast amb la pèrdua generalitzada de fulles i brots a l'estiu.

Típic del Mediterrani marítim subhumit, ocupa costers, talussos i replans, molt sovint corresponents a camps abandonats fa poques dècades o bé a superfícies alterades per altres causes.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[32.323+ Bruguerars amb dominància o abundància de bruc vermell \(Erica cinerea\), silicícoles, de les contrades mediterrànies plujoses](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/32_323-.pdf

És un matollar relativament baix (uns 30-70 cm), bastant dens, i format per mates de fulla estreta o relativament petita. Conté poques herbes disperses, i alguns líquens terrícoles de tipus sufruticós. El port dels brucs i de la bruguerola, amb els branquillons drets, i el comportament marcescent de les estepes fan que a l'estiu la calor eixugui força la superfície del sòl.

Sobre indrets poc inclinats, més o menys solells, o desforestats de contrades marítimes subhúmedes de la terra baixa.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[32.346 Estepars de Cistus crispus, silicícoles i xeròfils, de les contrades mediterrànies marítimes](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/32_346.pdf

Són matollars baixos (40-50 cm) i relativament clars (65-80% de recobriment), amb una certa diversitat d'arbustos i mates. Entremig s'hi fan algunes herbes i petites mates xeròfiles, poc específiques. Sovint duen algun arbret espars, principalment surera, alzina i pi pinyer. Hi dominen les plantes malacofil·les (com ho són les estepes) o bé de fulles reduïdes, estretes, totes perennifòlies, malgrat que en els estius més secs queden força desfullades.

Es troben a àrees assolellades, però poc inclinades, i en llocs desforestats del Mediterrani marítim subhúmit.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[16.2982+ + 16.2983+ Dunes residuals plantades de pins \(Pinus pinea, P. pinaster\), al litoral](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/16_2982_83.pdf

Són pinedes seminaturals que ocupen dunes residuals del litoral marítim. Sota l'estrat arbori de pins, els estrats arbustiu i herbaci poden ser molt diversos, tant en grau de desenvolupament com en composició.

Hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent:

2270* Dunes amb pinedes de pi pinyer o de pinastre

[32.142 Màquies o garrigues amb pins pinyers \(Pinus pinea\) esparsos](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/32_142.pdf

Són matollars densos, bé que sovint poc regulars, amb clarianes entre els claps de matolls, on creixen algunes herbes i mates xeròfiles. Hi dominen diversos arbustos o rebrots d'arbres esclerofil·les de fulla més aviat petita, generalment d'entre 0,8 i 3 m d'alçària. Per sobre d'aquest estrat arbustiu, s'hi veuen peus més o menys esparsos de pi pinyer. Presenten una certa diversitat en el component florístic, en relació, principalment, amb la natura del substrat (silici o calcari).

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

Cursos fluvials

Dins d'aquest ecosistema cal diferenciar entre La Tordera (únic riu comarcal) i altres cursos fluvials menors: la Riera de Sant Daniel, el Torrent de Can Rabassa, el Torrent de Mas Gelat, Riera de la Vall d'en Burg, el Rec Viver, la Riera d'en Jordà, i la Riera de Sant Genís de Palafolls, així com alguns trams, a tractar més com a part dels hàbitats de la plana agrícola, del Torrent de Mas Mora, del Torrent de Can Gall, del Canal de Gelpí, del Canal del Pla, del Rec del Molí, del Rec de la Mina d'en Puig, o de la Riera d'en Burgada.

La Tordera es caracteritza per una llera ample i sorrenca amb un corrent anastomosat de cabal molt variable depenent de l'any (amb molta o poca precipitació) i de les estacions, amb crescudes importants (Torderades) recurrents que fan variar fàcilment el nombre i distribució dels cursos trenats i dels hàbitats presents d'una Torderada a una altre, creant un mosaic efímer i canviant de sorrals amb o sense vegetació, codolars, fangars, tolls, herbassars i creixenars a tot el seu recorregut.

A la desembocadura es forma, actualment i fruit dels canvis geomorfològics de les darreres dècades a tot el front costaner, una petita llacuna litoral tancada al mar per una barra de sorra, ampliant el nombre d'hàbitats de la llera del riu que abans de les transformacions antròpiques eren els propis de les zones humides litorals. Actualment és el tram de llera més estable i que pateix menys variacions entre Torderades.

Les actuals motes que estrenyen la llera (de terra o de roques segons el tram) están ocupades majoritàriament per canyars i bardisses de manera artificial i afavorides per l'activitat agrícola de la plana que l'envolta, tot i que queden algunes clapes de fenassars i falgars, hàbitats característics entre la plana al·luvial i la llera del riu que antigament ocupaven gairebé totes les ribes al seu tram baix tret de la desembocadura.

No hem de cercar aquí el bosc de ribera que erròniament es vol associar a una Tordera natural o restaurada, ja que la presència d'arbrat sempre ha estat dispers o formant petites bosquines a punts aïllats de les ribes del riu, i mai a la llera (contrariament a la situació actual per manca de Torderades degut a la sobreexplotació de l'aqüífer). A la Baixa Tordera els boscos de ribera estan associats a alguns cursos fluvials menors i a depressions del terreny d'origen divers per la colmatació i evolució natural d'antigues zones inundables, i sempre gràcies a un nivel freàtic alt.

Els cursos fluvials menors es caracteritzaven, fins a la seva gairebé total substitució per canyars, per les vernedes, les avellanoses, els herbassars amb cua de cavall i els creixenars, i només a les parts interiors del Delta, pels alocars. Actualment tots els cursos fluvials menors están alterats i integrats a la plana agrícola, quan no soterrats o canalitzats al seu pas pels nuclis urbans.

Els principals hàbitats associats als cursos fluvials encara presents al Delta de la Tordera són:

[24.142+ Regió fluvial mitjana i baixa o dels ciprínids](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/24_142-.pdf

Corresponent a la part interior de llacuna litoral de la desembocadura de la Tordera. Són cursos d'aigua mitjanament cabalosos i fondos, de corrent més aviat lent, amb llit format sobretot per sorres i palets, i amb aigües poc fredes, riques en sals i en nutrients dissolts. Característic del clima general temperat; mitjana de les mínimes atmosfèriques sempre superior a 2 °C.

Sense hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents.

[24.152+ Regió fluvial inferior o dels mugílids](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/24_152-.pdf

Corresponent a la part més litoral de llacuna de la desembocadura de la Tordera i de les rieres. Són cursos d'aigua poc o molt cabalosos, fondos i molt lents, generalment tèrbols i amb llit fangós.

Les seves aigües són temperades, carregades de matèria orgànica, sovint poc oxigenades (les zones fondes poden ser quasi anòxiques) i amb molts nutrients, poc o molt salines, si més no temporalment, per intrusió d'aigua de mar.

Sense hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents.

[24.16 Cursos d'aigua intermitents](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/24_16.pdf

Són cursos d'aigua molt irregulars, de manera que durant l'estiatge queden reduïts a trams inconnexos o a basses aïllades. El component biòtic és variable i oscil·lant. La irregularitat del règim hidrològic fa que oscil·lin entre hàbitats fluvials, mentre i tant el corrent és continu, generalment a l'hivern, i hàbitats lacustres, quan la sequera els transforma en masses d'aigua discretes.

Tipus d'hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent:

3290 Rius mediterranis intermitents, amb gespes nitròfiles del Paspalo-Agrostidion [Només si aquest hàbitat va associat, o pot anar associat, al 24.53]

24.21 Codolars fluvials sense vegetació

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/24_21.pdf

Són les acumulacions d'elements detrítics arrodonits per acció de l'aigua, de dimensions compreses entre uns 6 cm i 25 cm, en general inundades i remogudes de tant en tant. A la Tordera són més propis del tram mig però arriben fins a gairebé la desembocadura formant petites clapas dins la llera.

Sense hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents.

24.224 Bosquines de salzes (*Salix spp.*), verns (*Alnus glutinosa*), bedolls (*Betula pendula*)..., de codolars de torrents, a l'estatge montà

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/24_224.pdf

Molt més comunes als trams mig i baix de la Tordera, cada vegada més ocupen grans clapas de la llera fins a la mateixa desembocadura per manca de crescudes i Torderades.

Són bosquines dominades generalment per arbustos i arbres caducifolis joves, que colonitzen els llits de rius i torrents i que poden dur un estrat herbaci poc estructurat, generalment esclarissat, d'espècies pioneres molt diverses.

Sense hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents.

24.225 Comunitats obertes de llonja (*Andryala ragusina*), cascall marí (*Glaucium flavum*)..., de codolars de rambles i rieres de terra baixa (i de la muntanya mitjana)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/24_225.pdf

Corresponent a l'hàbitat més estès a la llera de la Tordera entre Torderades quan aquestes són freqüents, sobre sòl sorrenc i incipient, sovint amb grans còdols escampats, i sobretot en antigues terrasses estabilitzades.

Són poblaments herbacis poc densos, dominats per plantes anuals. Solen presentar una elevada diversitat, ja que acullen tant espècies dels prats secs veïns com plantes de conreus i d'ambients ruderals. Als indrets més allunyats del curs fluvial, en comptes de la llonja hi sol dominar el gavó o, si el sòl és llimós, la composta *Ambrosia coronopifolia*.

Tipus d'hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent:

3250 Rius mediterranis amb vegetació del *Glaucium flavi*

[24.226 Codolars fluvials amb vegetació no especialitzada, sobretot a terra baixa](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/24_226.pdf

Hàbitat més abundant al tram mig de la Tordera i molt escàs a la part interior del Delta, dominat per còdols de mida diversa. Sovint s'hi fan espècies pioneres, de fàcil dispersió, moltes de caràcter ruderal o arvense. També hi ha multitud de plantes d'altres ambients, les llavors de les quals, transportades per l'aigua, troben en aquests llocs oberts un espai poc restrictiu per créixer. El dinamisme d'aquests ambients no permet, però, el manteniment d'aquestes poblacions que canvien contínuament.

Sense hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents.

[24.31 Arenys fluvials sense vegetació](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/24_31.pdf

És l'hàbitat més abundant al riu quan baixa el cabal després d'una forta crescuda o Torderada que renti la llera de vegetació.

Són dipòsits fluvials en què predominen els elements detrítics de dimensions compreses entre uns 0,06 mm i 2 mm., sovint inundats o remoguts, i formant abundants illetes entre els cursos d'aigua trenats, o formant grans extensions quan baixa molt el cabal.

Sense hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

24.32 Arenys fluvials amb vegetació esparsa

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/24_32.pdf

Substitueix a l'hàbitat anterior amb el temps si no torna a augmentar el cabal del riu, amb vegetació esparsa i constituïda per elements molt diversos, des de plantes nitròfiles i oportunistes fins a arbres i arbustos pioners del bosc de ribera.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

24.43 Comunitats submerges, amb Potamogeton densus (espiga d'aigua), Callitriche stagnalis..., de corrents d'aigua mesotròfics

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/24_43.pdf

Molt més abundant fins a mitjans del segle passat, actualment només ha estat localitzat a un petit tram de la Riera d'en Jordà.

Són herbassars aquàtics submergits i arrelats al fons dels cursos d'aigua. En formen part un nombre discret d'hidròfits que, en alguns casos, tenen una part de les fulles surant sobre l'aigua. L'aspecte pot ser ben diferent segons que hi predominin unes espècies o unes altres.

Habitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent:

3260 Rius de terra baixa i de la muntanya mitjana amb vegetació submersa o parcialment flotant (Ranunculion fluitantis i Callitriche-Batrachion) [Només si l'hàbitat va lligat a rius, i no a corrents artificials]

24.51 Fangars fluvials sense vegetació

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/24_51.pdf

Hàbitat poc abundant a la Tordera i lligat normalment a abocaments antròpics al riu i rieres, a petits braços de corrent molt lent, o a petits tolls aïllats al llit del riu.

Són dipòsits fluvials constituïts bàsicament per argila, però generalment amb barreja de llim, arena i matèria orgànica, i exposats a inundacions eventuais.

Habitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents:

3270 Rius amb vores llotoses colonitzades per herbassars nitròfils del *Chenopodium rubri* (p.p.) i del *Bidention* (p.p.) [Només si aquests fangars es consideren necessaris per a la conservació de l'hàbitat 24.52]

3280 Rius mediterranis permanents, amb gespes nitròfiles del Paspalo-Agrostidion orlades d'àlbers i salzes [Només si aquests fangars es consideren necessaris per a la conservació de l'hàbitat 24.52]

[24.52 Comunitats de teròfits alts -*Polygonum lapathifolium* \(presseguera borda\), *Chenopodium glaucum* \(moll farinell \), *Xanthium italicum* \(llapassa borda\), *Bidens frondosa*.-, nitròfiles, de fangars de les vores de riu](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/24_52.pdf

Actualment molt abundant a la Tordera per manca de crescudes regulars, arribant fins a la mateixa desembocadura.

Són herbassars terofítics densos, de fins a 1,5 m d'alçària. En formen part espècies higròfiles i nitròfiles de cicle vital curt, que es desenvolupen al final de l'estiu o a la tardor, quan el nivell de l'aigua és mínim, i sobre sòls argilosos o sorrencs inundats periòdicament.

Hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent:

3270 Rius amb vores llotoses colonitzades per herbassars nitròfils del *Chenopodium rubri* (p.p.) i del *Bidention* (p.p.) [Només si l'hàbitat correspon a rius, lògicament]

[24.53 Gespes de *Polypogon viridis*, *Paspalum distichum*, *P. vaginatum*..., nitròfiles, de fangars de les vores de riu i del litoral, a terra baixa](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/24_53.pdf

És l'hàbitat associat a les vores de l'aigua de zones humides, tolls i cursos fluvials lents més abundant i característic al Delta. Al riu apareix a la vora de qualsevol toll o braç de corrent i pot ocupar grans extensions fins a tapar l'aigua totalment.

Són herbassars gramínoides, de fins a mig metre d'alçària, que assoleixen elevats valors de recobriment. Hi són presents espècies higròfiles i alhora nitròfiles que suporten un cert grau de compactació del sòl. Sovint es tracta de gespes clarament dominades per una única espècie, a la qual acompanyen altres de més esporàdiques. En funció del tipus de substrat i de la humitat edàfica s'estableix la dominància d'una planta o d'una altra.

Habitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents:

3280 Rius mediterranis permanents, amb gespes nitròfiles del Paspalo-Agrostidion orlades d'àlbers i salzes [Si l'hàbitat va lligat a rius permanents, és clar]

3290 Rius mediterranis intermitents, amb gespes nitròfiles del Paspalo-Agrostidion [Si l'hàbitat va lligat a rius intermitents, és clar]

[31.8122 Bardisses amb esbarzer \(*Rubus ulmifolius*\), aranyoner \(*Prunus spinosa*\), gavarreses \(*Rosa spp.*\)..., mesoxeròfiles, lligades a boscos més aviat secs, de la muntanya mitjana poc plujosa](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/31_8122.pdf

Actualment, amb els canyars, és un dels hàbitats més abundants a tots els cursos fluvials del Delta.

Són matollars o bosquines densos, d'aspecte més aviat irregular, formats principalment per arbustos o arbres espinosos, sobretot de fulla caduca. També solen contenir lianes (a banda que alguns dels arbustos són de port lianoide), un estrat herbaci poc regular i de vegades alguns arbres isolats.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[31.863 Falgars \(poblaments de *Pteridium aquilinum*\), xeromesòfils, de la muntanya mitjana \(i de terra baixa\)](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/31_863.pdf

Amb els fenassars, és un dels hàbitats més perjudicats per l'estrenyiment i consolidació amb motes de les ribes de la Tordera. Encara es poden trobar petits retalls entre canyars i herbassars a diferents trams del riu.

Són poblaments densos de falguera comuna, típics del Mediterrani marítim subhumit o medioeuropeu, i sobre sòl profund més o menys àcid.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[31.8C1+ Avellanoses \(bosquines de *Corylus avellana*\), mesohigròfiles, d'ambients frescals de la muntanya mitjana](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/31_8C1-.pdf

Anecdòtic a la plana deltaica i lligat a un petit tram del Torrent de Can Rabassa.

Són bosquines d'avellaner en ambients frescals, el qual forma un estrat arbustiu alt (5-8 m) i continu. Poden dur un estrat arbori poc dens de freixes, bedolls, tells o trèmols. L'estrat herbaci és molt ric en plantes nemorals.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[31.8C2+ Avellanoses \(bosquines de *Corylus avellana*\), amb *Polystichum setiferum*..., mesohigròfiles, dels barrancs i fondals molt ombrívols de terra baixa \(i de l'estatge submontà\)](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/31_8C2-.pdf

Amb les vernedes, era un dels hàbitats més característics als cursos fluvials menors del Delta de la Tordera fins a la substitució per canyars i bardisses.

Són bosquines dominades per l'avellaner a les contrades marítimes subhúmedes, generalment denses i ombrívols, sobre sòls humits (no entollats), profunds i més o menys eutròfics en indrets amb elevada humitat atmosfèrica i poca insolació.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[37.26+ Herbassars amb cua de cavall \(*Equisetum telmateia*\) i càrexs \(*Carex pendula*, *C. remota*\)..., de fons de còrrecs i sòls xops, al territori catalanídic septentrional i central](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/37_26-.pdf

Molt abundant encara a molts dels cursos fluvials menors del Delta.

Són herbassars tendres, de fins a 1,5 o 2 m d'alçària i sobre sòls sovint lleugers i amb aigua freàtica superficial, de vegades sota un estrat discontinu de gatells o d'altres arbres de ribera. Hi fan claps generalment densos la cua de cavall grossa i diversos càrexs de mida gran i rizoma cespitós.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[44.122 Sargars de terra baixa](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/44_122.pdf

Són bosquets sempre associats als herbassars humits del riu, de 3 a 5 (7) metres d'alçària, constituïts principalment per sargues i altres arbres de ribera, amb un estrat herbaci poc important i mal estructurat, que sol incloure algunes plantes nitròfiles, i que es presenten en forma de claps poc extensos.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[44.612 Alberedes \(i pollancredes\) amb lliri pudent \(*Iris foetidissima*\), del territori ruscínic i dels Prepirineus centrals](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/44_612.pdf

Única representació de bosc de ribera present al tram final de la Tordera i associat a la desembocadura. Amb origen antròpic però que conserva algunes espècies típiques de l'espai abans de la seva transformació.

És un bosc caducifoli de contrades marítimes subhúmedes i mediterrànies interiors sobre sòls al·luvials permanentment humits, dominat per àlbers i pollancre i acompanyats d'oms i freixes (i, més rarament, de verns i salzes). En estat natural, el sotabosc és força dens i molt divers, amb nombroses plantes eurosiberianes. La riquesa florística d'aquesta albereda disminueix ostensiblement a les comarques interiors.

Hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent:

92A0 Alberedes, salzedes i altres boscos de ribera

[44.812 Alocars, de les rieres i rambles de les contrades marítimes](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/44_812.pdf

Molt més abundant a rieres i torrents més amunt del nucli urbà de Tordera, és més rar riu avall i al Delta sembla ser anecdòtic i lligat només als Torrents de Mas Mora i de Mas Gelat, i tot i que abundant costa amunt i avall, no hi ha registres o bibliografia que confirmi la seva presència antiga a la plana deltaica.

És una bosquina caducifòlia típica de rambles i rieres de règim irregular sobre substrat silici, lleuger i sorrenc, poc ombrívola, amb dominància d'aloc, de vegades acompanyat de tamarius i de magraners. Generalment apareix en forma de taques poc extenses. Sovint incorpora plantes ruderals i heliòfiles.

Hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent:

92D0 Bosquines i matollars meridionals de rambles, rieres i llocs humits (Nerio-Tamaricetea)

[53.4 Creixenars i comunitats anàlogues \(amb *Glyceria* spp...\), de fonts i vores de rierols](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/53_4.pdf

És l'herbassar més abundant i comú a tots els cursos fluvials que mantenen un corrent lent però més o menys constant.

Són herbeis sobre sòls sorrencs o fangosos permanentment inundats i formats generalment per plantes graminoides o bé per herbes de fulles tendres i un xic carneses. Presenten força diversitat, segons l'espècie dominant.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[53.62 Canyars \(d'Arundo donax\), de vores d'aigua](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/53_62.pdf

Hàbitat d'origen antròpic lligat a l'activitat agrícola que ha substituït bona part dels hàbitats naturals dels cursos d'aigua a tot el Delta de la Tordera, incloent les ribes del riu.

Són formacions altes (3-4 m), denses i sovint molt pobres en espècies, constituïdes bàsicament per les canyes, a les quals s'entortolliguen algunes plantes enfiladisses.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

La cobertura de la vegetació herbàcia a llera de la Tordera pot variar d'un any per l'altre, augmentant considerablement quan manquen grans crescudes que alterin el substrat, o desapareixent desarrelada per la corrent o sota una capa de sorra arrossegada per una Torderada. Així doncs l'hàbitat present a un determinat tram del riu està directament relacionat al cabal de l'any anterior. Actualment a la llera de la Tordera dominen els herbassars per la sobreexplotació de l'aquífer que impedeix les Torderades.

Zones humides

Entenem com a zones humides del Delta de la Tordera tots aquells espais inundats permanent o temporalment a la plana deltaica per la presència d'aflorament del freàtics a la superfície del terreny o per la retenció d'aigua amb episodis de pluges importants o per laminació dels cursos fluvials. Sempre estan associades a depressions del terreny i diferenciant-se d'aquest per les comunitats vegetals que aquí depenen d'un elevat grau d'humitat per sobreviure.

No s'inclouen els hàbitats corresponents a la platja (que depenen més de la formació d'aquestes o de la transició de platges a sorrals consolidats, i amb influència marina més que freàtica) i cas especial mereix la llacuna litoral que es forma a la desembocadura de la Tordera (d'origen antròpic) doncs actua de refugi dels hàbitats que fins a les alteracions importants de la costa ocupaven preferentment la franja litoral de la plana. És per aquest motiu que la podem tractar tant com a curs fluvial com a zona humida, i sempre depenent del cabal del riu de manera que quan aquest és important parlem d'ecosistema fluvial, mentre que quan el cabal és mínim o inexistent (per motius antròpics) parlem d'una zona humida.

Tampoc s'inclouen les basses artificials o altres elements antròpics lligats a l'activitat agrícola que, més endavant, es llisten i detallen dins l'ecosistema Plana agrícola. Únicament es fa esment d'aquells hàbitats que ara s'associen a aquestes basses agrícoles quan corresponen a refugis per pèrdua de les zones humides originals i que han estat documentades en temps recents (de mitjans del segle passat a l'actualitat).

És aquí on s'inclouen els boscos de ribera característics del Delta, no als cursos fluvials com es justifica a l'apartat anterior, ja que corresponen als hàbitats que per successió natural ocupen les depressions inundables o àrees de laminació en substitució dels hàbitats amb comunitats vegetals majoritàriament herbàcies. També per aquest motiu, els hem de cercar a la plana agrícola que ara ocupa bona part del Delta, actualment com a petits retalls associats a les principals depressions del terreny que no han estat aixecats o omplerts, i és aquí a on s'hauria de potenciar i prioritzar la seva recuperació i protecció per mantenir les característiques pròpies del Delta.

S'han localitzat i identificat un total de 42 hàbitats diferents:

[22.12 Aigües dolces estagnants mesotròfiques](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/22_12.pdf

Són estanys i basses permanents, d'origen i fondària diversos. De vegades s'hi donen episodis de gran desenvolupament de fitoplàncton. Al Delta de la Tordera corresponien a les làmines d'aigua permanents que es feien a les principals depressions del terreny i que ara només trobem a la llacuna litoral de la desembocadura del riu.

Són aigües amb una concentració variable de nutrients, amb un període d'estratificació a l'estiu i un de barreja a l'hivern.

Hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents:

3130 Aigües estagnants, poc o molt mesotròfiques, amb vegetació de les classes Littorelletea uniflorae i/o Isoeto-Nanojuncetea [Sempre que aquest hàbitat no correspongui a embassaments]

3140 Aigües estagnants oligomesotròfiques, dures, amb vegetació bentònica de carofícies [Sempre que aquest hàbitat no correspongui a embassaments]

22.13 Aigües dolces estagnants eutròfiques

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/22_13.pdf

Són estanys i basses permanent, i la més característica de totes les zones humides importants de la Conca de la Tordera, Delta inclòs. S'hi fan poblament constituït per espècies oportunistes (algues filamentoses, fitoplàncton) que tenen episodis de gran desenvolupament i dominància (floracions o blooms), esgotant els recursos (nutrients, oxigen) i dificultant l'arribada de llum a la resta de la columna d'aigua. Quan aquestes espècies moren, deixen una gran quantitat de biomassa que pot provocar condicions d'anòxia a la columna i la consegüent mort d'altres organismes (per exemple, peixos), cosa que encara empitjora les condicions del sistema.

Són aigües permanents o més o menys temporals a indrets afectats per activitats agropecuàries i industrials o per nuclis urbans establerts a la conca mateixa.

Hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent:

3150 Estanys naturals eutròfics amb vegetació natant (Hydrocharition) o poblaments submersos d'espigues d'aigua (Potamion) [Si l'hàbitat està combinat amb algun dels 22.411, 22.412, 22.414, 22.415 o 22.421; i si no correspon a embassaments, és clar]

22.21+ Fangars dels fons o dels marges de les aigües dolces estagnants, sense vegetació

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/22_21-.pdf

Són els dipòsits de fang associats a sistemes lacustres, llacunes o basses. Al Delta de la Tordera no són molt abundants ja que dominen les sorres de granulometria gran, i normalment estan associats a l'activitat humana que els genera.

Són hàbitats que depenen força de les variacions del nivell de l'aigua i de les característiques ecològiques del lloc, especialment de la natura del substrat, del contingut de nutrients i de la turbolesa de l'aigua. Solen ser rics en nutrients i en matèria orgànica, ja que els sediments actuen com una trampa de fòsfor i nitrogen. Poden portar comunitats bentòniques formades per organismes errants, sobre fons mòbil.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

22.314 Poblaments de Baldellia ranunculoides, d'aiguamolls torbosos

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/22_314.pdf

Són poblaments poc densos, de fins a mig metre d'alçària, en què dominen plantes higròfiles de desenvolupament estival típics de Terra baixa, a les contrades marítimes subhúmedes.

Es fan a aiguamolls i basses temporànies poc profundes, sobre sòls llimosos o sorrencs, torbosos, inundats, si més no, bona part de l'any, i amb aigües oligotròfiques (pH baix).

Hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent:

3130 Aigües estagnants, poc o molt mesotròfiques, amb vegetació de les classes *Littorelletea uniflorae* i/o *Isoeto-Nanojuncetea*

[22.3233 Pradells de teròfits amb dominància d'altres plantes \(*Scirpus setaceus* o *Juncus capitatus* o *Juncus pygmaeus* o *Lythrum spp...*\), de sòls temporalment inundats de l'estatge montà](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/22_3233.pdf

Són poblaments poc densos de petits joncs i altres plantes herbàcies anuals, de fins a 30 cm d'alçària, que es desenvolupen a final de primavera i a l'estiu o, fins i tot, a principi de la tardor sobre sòls sorrencs, àcids o poc bàsics.

S'hi fan a llocs temporalment xops o inundats, i als marges de reguerols, llits sorrencs de rierols i regalls, vores de camins per on sobreïx l'aigua de torrents i fonts, fondals humits i vores d'estanys, en indrets inundats a l'hivern i a principi de primavera, només eixuts a l'estiu.

Hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent:

3130 Aigües estagnants, poc o molt mesotròfiques, amb vegetació de les classes *Littorelletea uniflorae* i/o *Isoeto-Nanojuncetea* [Sempre que aquest hàbitat no vagi associat a embassaments]

[22.33 Comunitats de teròfits alts -*Bidens tripartita*, *Polygonum persicaria* \(herba presseguera\), *Ranunculus sceleratus*...-, poc o molt nitròfiles, de sòls fangosos, inundables](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/22_33.pdf

Són poblaments densos de plantes anuals altes (1 m d'alçària o més), poc diversos, que es desenvolupen a final d'estiu i a la tardor, quan baixa el nivell de l'aigua i el terreny queda en sec. S'hi poden diferenciar els poblaments d'herba presseguera i Bidens, que es fan més a prop de l'aigua, i els de gossos, que creixen en una posició més endarrerida.

Es fan a ribes i fons fangosos d'aigües estagnants, que emergeixen, però resten humits a l'estiu, i també marges d'arrossars i camps molt humits

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[22.3411 Pradells d'Isoetes duriei, de sots sorrencs temporalment inundats, de terra baixa](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/22_3411.pdf

Són herbes poc densos i de port baix, en què dominen les plantes anuals i els petits geòfits, de desenvolupament primaveral, típics de Terra baixa, a les contrades marítimes subhúmedes.

Es fan sobre esquistos o granits de pH baix, i sòls sorrencs àcids.

Els trobem a sots, reguerols i replans sorrencs, i també clarianes entremig de la brolla d'estepes i brucs, inundats a l'hivern i a la primavera.

Hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent:

3170* Basses i tolls temporers mediterranis

[22.3414 Pradells terofítics de petites serranes \(Cyperus flavidus, C. fuscus, C. flavescens\), de sòls temporalment humits de terra baixa](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/22_3414.pdf

Són herbes poc densos de petites plantes anuals, de fins a 30 cm d'alçària, de desenvolupament estival.

Es fan sobre sòls sorrencs a Terra Baixa, sovint àcids.

Els trobem a mulladius, indrets temporalment humits, vores de camins per on sobreix l'aigua de torrents i fonts, vores de cursos fluvials, en llocs només eixuts a l'estiu.

Hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent:

3170* Basses i tolls temporers mediterranis

[22.3417 Comunitats amb *Anagallis tenella* o altres plantes lateatlàntiques, de vores de rierolets i de mulladius, de les contrades mediterrànies](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/22_3417.pdf

Són poblaments d'herbes baixes, de desenvolupament estival, que es fan entremig de jonqueres i altres formacions de llocs humits.

Es fan tant sobre substrats calcaris com silicis, sobre sòls argilosos o sorrenc a Terra baixa.

Els trobem a marges i talussos humits, vores de camins per on sobreix l'aigua de torrents i fonts, en llocs que només s'arriben a assecar a l'estiu.

Hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent:

3170* Basses i tolls temporers mediterranis

[22.3418 Altres comunitats de petites herbes \(*Juncus bufonius*, *Lythrum* spp...\), de llocs temporalment xops o humits de terra baixa](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/22_3418.pdf

Són poblaments de petits joncs i altres plantes anuals, de pocs centímetres d'alçària, de desenvolupament estival típics de Terra baixa, a les contrades marítimes.

Els trobem a marges de camins, sots inundables, vores d'estanys i replans saulonosos humits bona part de l'any, però completament eixuts a l'estiu.

Es fan sobre sòls argilosos o sorrencs, àcids o neutres.

Hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent:

3170* Basses i tolls temporers mediterranis

[22.411 Poblaments natants de *Lemna* spp. \(lleties d'aigua\), *Azolla caroliniana* o *Riccia*, d'aigües dolces estagnants, més o menys eutròfiques](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/22_411.pdf

Són agrupaments densos de petits vegetals que suren a la superfície d'aigües dolces. Sovint es tracta de poblaments monoespecífics de lleties d'aigua.

Els trobem a aigües estagnants, petites basses i reguerols o canals, sèquies i rabeigs dels rius. Aigües eutròfiques riques en ions solubles.

Hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent:

3150 Estanys naturals eutròfics amb vegetació natant (Hydrocharition) o poblaments submersos d'espigues d'aigua (Potamion) [Sempre que l'hàbitat no correspongui a embassaments, és clar]

[22.412 Poblaments natants de xavos *Hydrocharis morsus-ranae*, d'aigües dolces estagnants, al territori ruscínic](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/22_412.pdf

Abundants i molt distribuïts per tot el Delta fins a mitjans del segle passat, resta anecdòtic a una petita bassa de Palafolls.

Són poblaments de vegetals aquàtics sovint natants (no arrelats al fons), en què dominen els xavos, a Terra baixa, a les contrades marítimes subhúmedes.

Típics de basses, sèquies i canals d'aigües dolces de corrent lent i eutròfiques.

Hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent:

3150 Estanys naturals eutròfics amb vegetació natant (Hydrocharition) o poblaments submersos d'espigues d'aigua (Potamion)

[22.414 Poblaments d'*Utricularia vulgaris* o *U. australis*, parcialment flotants, d'aigües dolces estagnants de terra baixa i de l'estatge montà](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/22_414.pdf

Documentat a diferents localitats fins a mitjans del segle passat, resta anecdòtic a una bassa de Blanes.

Són poblaments de vegetals aquàtics submergits però no arrelats al fons, formats per masses denses d'una única espècie. Les plantes del gènere *Utricularia* estan proveïdes de vesícules que els permeten capturar petits animals aquàtics.

Típic del Medieuropeu o mediterrani marítim subhúmit.

Es fa a basses semipermanents, estanys o safareigs, sovint d'aigua oligotròfica.

Hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent:

3150 Estanys naturals eutròfics amb vegetació natant (Hydrocharition) o poblaments submersos d'espigues d'aigua (Potamion)

[22.421 Comunitats submerges d'espigues d'aigua grosses \(Potamogeton lucens, P. praelongus, P. perfoliatus\), arrelades dins aigües dolces estagnants](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/22_421.pdf

Molt abundants i força comunes fins a mitjans del segle passat, encara les podem trobar a diferents basses de rec distribuïdes pel Delta.

Són poblament d'herbes submergides i arrelades al fons d'aigües dolces, sovint dominats per una sola espècie.

Es fan sobre sòls llimosos sempre inundats.

Es poden trobar a estanys, recs i canals, i també al curs baix de rius i rieres, en aigües profundes i sovint de corrent feble.

Hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent:

3150 Estanys naturals eutròfics amb vegetació natant (Hydrocharition) o poblaments submersos d'espigues d'aigua (Potamion) [Sempre que l'hàbitat no es trobi en embassaments, és clar]

[22.422 Comunitats submerges d'herbes petites o mitjanes \(Potamogeton densus i altres espigues d'aigua, Elodea, Najas, Zannichellia, Ceratophyllum...\), d'aigües dolces estagnants](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/22_422.pdf

Encara resulten abundants al Delta i a gairebé totes les zones humides, no tant a la llera del riu.

Són poblaments densos d'herbes submergides i arrelades al fons d'aigües dolces. S'hi fan a sòls llimosos sempre inundats.

Els trobem a estanys, basses, cursos fluvials i també recs, canals i sèquies o fins i tot estanyats. Són típiques d'aigües dolces o feblement salobres, poc profundes, estagnants o de corrent feble.

Habitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents:

3150 Estanys naturals eutròfics amb vegetació natant (Hydrocharition) o poblaments submersos d'espigues d'aigua (Potamion) [Sempre que l'hàbitat no es trobi en embassaments, és clar]

3290 Rius mediterranis intermitents, amb gespes nitròfiles del Paspalo-Agrostidion [Només si l'hàbitat va associat a 24.16 i 24.53]

[22.4311 Poblaments de nimfees \(*Nymphaea alba*\), radicants i amb fulles flotants, d'aigües dolces estagnants de terra baixa](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/22_4311.pdf

Documentats a diferents localitats fins a mitjans del segle passat, actualment només es pot trobar a una bassa de Palafolls.

Són poblaments de nimfea, planta herbàcia arrelada al fons i amb grans fulles arrodonides flotants.

Es fan a sòls fangosos sempre inundats.

Es poden trobar a llacs, estanys i meandres fluvials, en aigües quietes i poc eutròfiques del Mediterrani marítim.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[22.4314 Poblaments d'espigues d'aigua radicants i amb fulles flotants amples \(*Potamogeton natans*, *P. coloratus*, *P. nodosus*\), d'aigües dolces de terra baixa i de la muntanya mitjana](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/22_4314.pdf

Encara abundant a diverses basses de Palafolls, i anecdòtic a Malgrat de Mar, sembla haver desaparegut de la resta de localitats on van ser documentats.

Són poblaments densos d'espigues d'aigua, arrelades al fons i amb les fulles flotants, sovint dominats per una sola espècie.

Es fa a sòls llimosos sempre inundats, amb aigües quietes o de curs lent, eutròfiques però no pol·luïdes.

Hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent:

3290 Rius mediterranis intermitents, amb gespes nitròfiles del Paspalo-Agrostidion [Només si l'hàbitat va associat a 24.16 i 24.53]

[22.4315 Poblaments de *Polygonum amphibium*, radicants i amb fulles flotants, d'aigües dolces estagnants o molt lentes, de terra baixa i de la muntanya mitjana](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/22_4315.pdf

Resta de manera anecdòtica a una petita bassa de Blanes però més comuna a Palafolls.

Són poblament d'herbes aquàtiques arrelades al fons i amb les fulles surants, sovint dominats per *Polygonum amphibium*; eventualment poden quedar en sec, i llavors prenen l'aspecte d'un herbassar.

Es fan sobre sòls llimosos, inundats, si més no, bona part de l'any.

Es poden trobar a basses i estanys amb aigua gran part de l'any, i també recs i trams fluvials d'aigües quietes o de curs lent.

Hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent:

3290 Rius mediterranis intermitents, amb gespes nitròfiles del Paspalo-Agrostidion [Només si l'hàbitat va associat a 24.16 i 24.53]

[22.432 Comunitats d'herbes radicans amb fulles flotants o submerses \(Callitriche, Ranunculus gr. aquatilis\), d'aigües dolces estagnants, somes i de nivell fluctuant](http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/22_432.pdf)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/22_432.pdf

Molt abundants encara a les principals zones humides del Delta i fins i tot de manera puntual a diferents tolls del riu.

Són poblaments densos de vegetals aquàtics arrelats al fons, submersos o amb les fulles surants, sovint dominats per una sola espècie, de desenvolupament sobretot primaveral.

Típic de sòls llimosos o argilosos inundats a l'hivern i a la primavera.

Es troben a basses temporànies, estanys i cursos d'aigua lents i poc profunds

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

22.5 Basses i estanys temporers

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/22_5.pdf

Sense cap mena de dubte és l'hàbitat associat a zones humides més abundant i característic del Delta de la Tordera, no les grans masses d'aigua permanents, i expliquen la gran biodiversitat associada a aquesta mena d'ambients a tot el Delta.

Són acumulacions temporànies d'aigua provinent de la pluja. Es tracta sempre de llacunes o basses somes, de mida petita o mitjana. S'hi troben organismes de petites dimensions, de cicle ràpid i vida curta, pioners o oportunistes. També hi són presents, periòdicament, estadis del cicle vital d'altres organismes: larves d'insectes, d'amfibis, etc.

El règim d'inundació d'aquests estanyols és molt variable segons els casos. Són aigües sovint tèrboles, força mineralitzades i riques en nutrients. Cadascun d'aquests dipòsits té una dinàmica i un funcionalment particulars.

Hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent:

3170* Basses i tolls temporers mediterranis [Només si aquest hàbitat va combinat amb 22.3411, 22.3412, 22.3414, 22.3417, 22.3418, 22.342 o 22.343]

[31.8127+ Saücars \(bosquines de Sambucus nigra\), amb vidalba \(Clematis vitalba\), esbarzer \(Rubus ulmifolius\)..., higròfils i subnitròfils, lligats sobretot als boscos de ribera](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/31_8127-.pdf

Al Delta de la Tordera està lligat a algunes rieres però sempre de manera anecdòtica.

És una bosquina densa i ombrívola, amb un estrat arbustiu alt (5-8 m) dominat pel saüc al qual acompanyen esbarzers i diverses lianes.

Es pot trobar a marges dels boscos de ribera (vernedes, omedes, etc.) prop de les poblacions o en altres llocs influïts per l'home.

Es fan sobre sòls higromorfs, sempre humits o només secs al pic de l'estiu, rics en matèria orgànica.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[37.22 Jonqueres de Juncus acutiflorus, acidòfiles, de l'estatge montà](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/37_22.pdf

Són jonqueres de 60 a 80 cm d'alçària, que cobreixen totalment el sòl; a banda de *Juncus acutiflorus*, solen dur altres joncs, un bon grapat de gramínies i altres herbes pròpies dels indrets entollats.

Les trobem a mulladius i sots del terreny permanentment entollats, amb feble circulació d'aigua.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[37.4 Jonqueres de jonc boval \(*Scirpus holoschoenus*\) i herbassars graminoides, higròfils, de terra baixa \(i de la muntanya mitjana\)](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/37_4.pdf

Són formacions herbàcies d'1 a 2 m d'alçària. Comprenen des de les jonqueres pròpiament dites, on dominen plantes junciformes, fins a herbassars alts formats per hemicriptòfits, sempre amb el màxim desenvolupament a l'estiu.

Les trobem a surgències, marges de fonts i rierols, en indrets humits, inundats els mesos d'hivern, però secs (o només un xic humits) a l'estiu.

Hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent:

6420 Jonqueres i herbassars graminoides humits, mediterranis, del Molinio-Holoschoenion

[38.24+ Prats dalladors, generalment amb *Gaudinia fragilis*, de la terra baixa plujosa](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/38_24-.pdf

Antigament i fins a la transformació a hortes i camps de conreu, eren l'hàbitat amb aprofitament humà més abundant i característic de totes les planes al·luvials de la Tordera. Al Delta es podien trobar fins a la mateixa línia de costa (darrera de platges i sorrals) fins a mitjans del segle passat, i a la zona interior va desaparèixer el darrer prat dallador que hi havia entre Blanes i Tordera l'any 2004. Encara es poden trobar a diferents indrets de la Conca però sempre de manera anecdòtica o molt menys abundant que abans.

Normalment han desaparegut sota capes de sauló per aixecar el terreny i transformar-los en camps de regadiu o hortes, roturats i transformats en plantacions lineals de pollancre, o han estat abandonats i han evolucionat cap a bosquines i boscs de ribera com als Prats d'en Gai.

Són prats de dall alts i ufanosos, de 50-100 cm d'alçària, molt rics florísticament, en què abunden les herbes graminoides i algunes plantes higròfiles, que solen fer diversos estrats. Presenten un aspecte molt diferent segons l'època de l'any: rasos a l'hivern i alts i ufanosos a final de primavera, quan les plantes són en plena floració.

Es fa a indrets planers i molt humits a l'hivern de Terra baixa, a les contrades marítimes subhúmidas.

Hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent:

6510 Prats de dall de terra baixa i de la muntanya mitjana (Arrhenatherion

[44.128+ Gatelles \(boscos, generalment baixos, de *Salix atrocinerea*\), amb *Equisetum telmateia*, *Carex pendula*..., de fons de barrancs i depressions, amb sòl xop, al territori catalanídic](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/44_128-.pdf

Són bosquets de gatells, sovint poc densos que, en les formes més típiques, duen un estrat herbaci molt desenvolupat, amb grans càrexs i equisets.

Típic de contrades mediterrànies subhúmidas de Terra baixa, es fan sobre substrats diversos, però sembré sobre sòls sempre humits.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[44.1412 Salzedes \(sobretot de *Salix alba*\) de terra baixa i de la muntanya mitjana](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/44_1412.pdf

Són poblacions de salzes, principalment *Salix alba*, més o menys denses i altes. Sovint formen claps dins de boscos de ribera mixtos o dominats per altres arbres.

Es fa sobre substrats diversos, preferentment sòls al·luvials amb un nivell freàtic elevat.

Hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent:

92A0 Alberedes, salzedes i altres boscos de ribera

[44.316+ Vernedes amb *Carex remota*, que es fan a tocar de l'aigua o en sòls molt xops, a la muntanya mitjana pirinenca i al territori catalanídic septentrional](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/44_316-.pdf

La veritable joia botànica i el bosc més característic del Delta de la Tordera, fins a mitjans del segle passat es podia trobar a molts llocs de la plana des de la zona interior fins a la mateixa línia de la costa a tocar de la desembocadura del riu i darrera les platges i sorrells de Malgrat de Mar. Es feien per evolució natural i colmatació de totes les zones humides i dominaven a totes les depressions del terreny, depenent únicament del freàtic o de planes de laminació d'algunes rieres.

Són boscos de verns, generalment densos i, de natural, ombrívols, amb un estrat arbustiu molt pobre o nul, i amb una gran abundància de plantes higròfiles, sobretot cespitoses, a l'estrat herbaci.

Dominen clarament sobre la verneda típica, a primera línia de l'aigua o en fondals del riberal, i sotmesos a inundació freqüent.

Es fan sobre substrats diversos, però sempre sobre sòls permanentment humits i sovint entollats i mal airejats.

Hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent:

91E0 Vernedes i altres boscos de ribera afins (Alno-Padion)

[44.3432+ Vernedes \(de vegades pollancredes\) amb ortiga morta \(*Lamium flexuosum*\), de la terra baixa plujosa i de l'estatge submontà](http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/44_3432-.pdf)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/44_3432-.pdf

Al Delta de la Tordera estan més lligades als cursos d'aigua interiors o a petites franges menys inundables que envolten les vernedes amb *Carex remota*, molt més abundant i característic de la zona. Malgrat això, els diferents nivells del terreny i la presència intercalada entre totes dues vernedes a un mateix lloc fa que algunes vegades intercanviïn taxons i es faci difícil distingir on comença una i acaba l'altre.

És un bosc de ribera frondós i ombrívol, format per un estrat arbori dominat típicament pel vern, un d'arbustiu variable i un d'herbaci mesohigròfil força divers.

Típic de Terra baixa i estatge submontà, es fa a contrades marítimes subhumides.

Es fa sobre substrats diversos, però bàsicament sobre sòls al·luvials i amb nivell freàtic alt.

Hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent:

91E0 Vernedes i altres boscos de ribera afins (Alno-Padion)

[44.461+ Boscos mixtos de roure pèrol \(*Quercus robur*\), freixe de fulla petita \(*Fraxinus angustifolia*\) i om \(*Ulmus minor*\), al·luvials, del territori catalanídic septentrional](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/publicacions/monografies/manual_habitats_catalunya/Manual_Habitats_Volum_VI_boscos_2016.pdf (pàg.232)

Corresponen als boscos més madurs i més desenvolupats de la part interior del Delta, normalment fruit de l'evolució i maduració dels boscos inundables de freixe de fulla petita (44.462+), i que actualment només trobem al municipi de Tordera (Roureda de Can Verdalet) i alters localitats més interiors, tot i que antigament ocupaven altres zones més properes, no gaire més, a mar.

Són boscos densos dominats a l'estrat arbori pel roure pèrol i pel freixe de fulla petita, i on també hi és present l'om. L'estrat arbustiu de recobriment baix, és constituït per diversos caducifolis com ara l'arç blanc, el sanguinyol, l'aranyoner, l'olivereta, etc. L'estrat herbaci presenta recobriments elevats i una gran riquesa florística, amb diferents composició segons el grau d'humitat edàfica.

Es fa sobre substrats argilosos, però amb el sòcol paleozoic granític proper a la superfície, sobre sòls de nivell freàtic poc profund, a vegades palustres i molt orgànics.

El trobem a terrenys al·luvials periòdicament inundats de Terra baixa, a les contrades marítimes subhúmedes amb un clima de tendència subatlàntica.

Hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent:

91F0 Boscos mixtos de roure pèrol, oms i freixes, de les riberes i les planes al·luvials

[44.462+ Freixenedes de freixe de fulla petita \(*Fraxinus angustifolia*\) sovint amb om \(*Ulmus minor*\) i roure martinenc \(*Quercus pubescens*\) al·luvials, del territori catalanídic septentrional](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/publicacions/monografies/manual_habitats_catalunya/Manual_Habitats_Volum_VI_boscos_2016.pdf (pàg.234)

És amb la verneda (44.316+) el bosc més característic de la plana al·luvial sobre terrenys inundables i normalment associat a alters hàbitats lacustres. Al Delta de la Tordera arribava fins a la mateixa línia de mar de manera puntual i a mena de bosquines fins a mitjans del segle passat però ara només resten alguns retalls més o menys extensos a les zones interiors de Tordera i Palafolls. Tot i això encara es poden trobar grans exemplars de freixe de fulla petita (*Fraxinus angustifolia*) com a testimonis d'aquelles antigues bosquines.

Són boscos densos dominats a l'estrat arbori pel freixe de fulla petita, i on també hi és sempre present l'om i el roure martinenc. L'estrat arbustiu, de recobriment baix, és constituït per diversos arbustos caducifolis com ara l'arç blanc, l'esbarzer, l'aranyoner, l'englantiner, la gavarreta, etc. L'estrat herbaci presenta recobriments elevats amb diferent composició segons el grau d'humitat edàfica i maduresa.

Els trobem a Terra baixa, a les contrades marítimes subhúmedes, amb clima mediterrani marítim subhúmit de tendència subatlàntica.

Es fan sobre substrats argilosos, palustres, orgànics, llargament entollats i molt profunds.

Hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent:

91F0 Boscos mixtos de roure pèrol, oms i freixes, de les riberes i les planes al·luvials

[44.62 Omedes de terra baixa](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/44_62.pdf

Segurament el bosc de ribera menys abundant dels originaris del Delta i sempre a les zones menys inundables o envoltant les vernedes i les freixenedes a mena de transició entre el bosc inundable i els terrenys secs. Resten alguns exemplars repartits per la plana, majoritàriament d'origen antròpic i associats a l'activitat agrícola.

És un bosc caducifoli d'oms, en forma de galeria o de comunitat lineal estreta. Sovint té un estrat arbustiu ben desenvolupat i un d'herbaci força dens, bé que poc divers. A les comarques interiors s'empobreix en arbustos i en herbes nemorals.

El podem trobar en ribes de rius i rieres, més enfora que les alberedes i les salzedes; també fons de vall humits, però només rarament entollats.

Es fa sobre substrats diversos, amb el nivell freàtic poc profund, si més no una part de l'any.

Hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent:

92A0 Alberedes, salzedes i altres boscos de ribera

[53.111 Canyissars sempre inundats](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/53_111.pdf

Fins a mitjans del segle passat, al Delta de la Tordera era un hàbitat que corresponia a les desembocadures del riu i de rieres i només de manera puntual. Actualment és un hàbitat molt abundant i comú a gairebé totes les masses d'aigua permanents o amb assecament curt (d'origen antròpic i naturals alterades) i clarament afavorides per les actuals activitats humanes.

Són canyissars de fins a tres metres d'alçària, generalment densos. En formen part, sobretot, plantes helofítiques rizomatoses, adaptades a la submersió continuada de l'aparell radicular i de la base de les tiges. La riquesa florística és molt diversa en funció de les característiques fisicoquímiques de l'aigua, de la fluctuació del nivell d'aquesta i de l'àrea biogeogràfica on apareixen aquestes formacions.

Les trobem a les vores de llacunes, estanys, canals, etc., d'aigües quietes, i ribes de cursos fluvials de corrent lent.

Es fan sobre sòls permanentment inundats per aigua dolça.

Sense hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[53.12 Herbassars gramínoides de jonca d'estany \(*Scirpus lacustris*\)](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/53_12.pdf

Característics de les ribes de grans zones humides i de la desembocadura del riu fins a finals del segle passat quan va ser substituït per canyissars en recular la línia de la costa. Actualment resten petits retalls associats a algunes zones humides menors entre Palafolls i Tordera.

Són herbassars alts (dos metres o més), densos i poc rics florísticament, formats per herbes gramínoides o junciformes que viuen amb la base submergida dins l'aigua una bona part de l'any.

Es fan sobre sòls argilosos, sempre xops o humits (tot i que a vegades poden quedar superficialment eixuts a l'estiu), amb aigua eutròfica dolça o feblement salabrosa.

La podem trobar a vores d'estanys, basses i cursos fluvials de corrent lent.

Sense hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[53.13 Poblaments de balques \(*Typha* spp.\)](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/53_13.pdf

Amb els canyissars, són una de les comunitats lacustres més afavorides per les activitats humanes i per l'alteració de les masses d'aigua, i també a patit un augment considerable durant les darreres dècades. Actualment ocupa moltes basses de rec, canals i fins i tot tolls dins la llera de la Tordera.

Són comunitats denses i altes (1-2 m) de balques, plantes perennes que viuen amb la base sempre o quasi sempre submergida en l'aigua. Són poblacions monoespècífiques o amb ben poques espècies, totes força particulars d'aquests ambients. Les balques, gràcies als seus potents rizomes, tenen una elevada capacitat de colonització i d'expansió.

Les trobem a vores d'estanys i de rius calmosos, basses i estanyols poc profunds, embassaments reblerts, canals de regadiu, etc., allà on l'aigua té una profunditat de menys d'un metre.

Es fan a aigües dolces, eutròfiques o mesotròfiques, rarament un poc salabroses, permanents o gairebé. Els fons solen ser llimosos.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[53.142 + 53.143 Poblaments de bova borda \(*Sparganium erectum* s.l.\)](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/53_14253_143.pdf

Abundants a la desembocadura de la Tordera i zones properes fins a mitjans del segle passat, en l'actualitat resten algunes espècies de manera aïllada i associades a altres comunitats dominants. Clarament perjudicada pels canvis a la façana litoral.

Són comunitats denses de bova borda, herba perenne de menys d'un metre que viu amb la base quasi sempre submergida dins l'aigua. Són poblacions pràcticament monoespècífiques.

La podem trobar a vores d'estanys i de rius calmosos, basses i estanyols poc profunds, embassaments reblerts, etc., allà on l'aigua té una profunditat de menys de mig metre.

Es fa a aigües dolces, generalment eutròfiques o mesotròfiques, permanents o gairebé, i fons llimosos.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[53.149 Poblaments d'*Hippuris vulgaris*, submergits](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/53_149.pdf

Actualment la trobem als Pirineus (Pallars Sobirà). Antigament, havia estat indicat al Delta (al Maresme i a la Selva), però no s'hi ha retrobat en temps recents.

Són poblaments força densos d'*Hippuris vulgaris*, una planta aquàtica que viu arrelada al fons, amb un rizoma reptant del qual surten tiges erectes amb la part superior sovint emergida.

Es fa a aigües netes, més aviat fredes i riques en nutrients, i sobre fons llimosos.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[53.14A Poblaments de jonquet \(*Eleocharis palustris*\), de sòls inundats de terra baixa i de l'estatge montà](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/53_14A.pdf

Força abundant encara a moltes zones del Delta o exemplars aïllats associats a altres hàbitats com a restes d'antigues ocupacions, no fa gaire (principis de segle) es podien trobar amb facilitat a algunes localitats litorals de les planes agrícoles de Malgrat i Blanes.

Són jonqueres molt denses, de 50 a 80 cm d'alçària, dominades gairebé absolutament pel jonquet, que viu arrelat en fons d'aigües poc profundes.

Les trobem a vores d'estanyols, bassiols, tolls, aiguamolls poc profunds, etc., sovint en llocs inundats només temporalment. S'instal·la fàcilment a les àrees inundades artificialment, als arrossars abandonats, etc.

Es fan a aigua dolça o molt feblement salina. Com que és quieta i poc profunda (menys de 20 cm), resulta poc oxigenada i relativament calenta.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[53.17 Poblaments de jonques \(*Scirpus spp.*\), d'aigües salabroses](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/53_17.pdf

Força comuns i abundants a la desembocadura de la Tordera i zones properes fins a mitjans del segle passat, actualment només resten petits retalls testimonials a uns camps del Pla de Grau (Malgrat de Mar) i més al nord del Delta a algunes cales properes.

Són comunitats força denses, dominades per plantes junciformes de menys d'un metre d'alçària. En les seves formes més típiques, l'espècie dominant és la jonca marítima, però en aigües un xic profundes i poc salabroses s'hi fa sobretot la jonca litoral. Les espècies acompanyants són les pròpies dels canyissars (el mateix canyís pot ser-hi relativament abundant) i també algunes plantes d'ambients salins (cirialera, blet roig, etc.).

Els trobem a marges de llacunes, estanys, recs, bassiols, rius, etc., eventualment secs, sobretot a l'estiu.

Es fan a aigües salabroses, quietes o de corrent molt feble, sobre sòls rics en matèria orgànica i una mica salins.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[53.18+ Comunitats d'Iris pseudacorus \(lliri groc\), Polygonum salicifolium..., de les vores d'aigua de terra baixa](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/53_18-.pdf

Amb els *Carex*, eren les comunitats herbàcies de zones humides més abundants i característiques del Delta fins a mitjans del segle passat, i encara les podem trobar de manera abundant i estessa per tota la plana deltaica i a gairebé qualsevol zona inundable.

Són poblaments densos d'helòfits de mida mitjana, sovint dominats pel lliri groc, que els fa molt vistosos a la primavera, quan està en flor. Pot haver-hi un estrat superior, poc dens, de canyís.

D'aigües dolces, és un bon indicadot de manca de salinitat allà on es troba.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[53.2121 Comunitats dominades per Carex acuta, d'aiguamolls i de sòls llargament inundats, alcalins o poc àcids, de terra baixa](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/53_2121.pdf

Les comunitats dominades per diferents *Carex sp.* segons el grau d'humitat i de salinitat, eren sense cap mena de dubte els clars dominadors i les més abundants i característiques de les zones inundables del Delta fins a mitjans del segle passat. Encara resten retalls i exemplars de les espècies dominants repartits per tot arreu amb un mínim entollament temporal.

Malauradament aquesta és l'única que no ha estat retrobada en temps recents ja que ocupava una estreta franja litoral que ha desaparegut. Es tractaria d'un hàbitat probablement desaparegut del territori català.

Són poblaments densos de grans herbes perennes, de fins a un metre d'alçada o més, dominats pel vigorós hemicriptòfit *Carex acuta*.

Són típiques de contrades marítimes subhúmedes de Terra baixa.

Les trobem a aiguamolls, en àrees inundades bona part de l'any.

Es fan sobre sòls torbosos permanentment humits.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[53.213 Comunitats dominades per Carex riparia, d'aiguamolls i de prats llargament inundats, de la terra baixa i de la muntanya mitjana](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/53_213.pdf

Es tracta de la comunitat herbàcia de zones inundables més abundant i característica del Delta de la Tordera fins a mitjans del segle passat, però actualment està lligada únicament a aquells retalls de zones humides que encara conserven unes mínimes característiques originals i que no han estat substituïdes per altres comunitats més afavorides per les activitats humanes.

Són formacions helofítiques denses, dominades per hemicriptòfits i geòfits. *Carex riparia* és una herba graminoide de mida gran, que sol formar masses de color verd fosc, entremig de les quals destaca el groc de les flors del lliri o el porpra de les de la salicària.

Les trobem a aiguamolls, ribes d'estanys i llacunes, vores de recs i sèquies. Pot formar una franja externa als canyissars.

Són típiques del medioeuropeu o mediterrani, i poc afectat pel clima general, ja que està més condicionat per altres factors, com ara el nivell freàtic.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[53.2192 Comunitats dominades per *Carex cuprina*, de vores d'aigua i llocs humits, de la terra baixa i de la muntanya mitjana](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/53_2192.pdf

Molt menys abundant que l'anterior, comparteix la resta de consideracions al Delta.

Són formacions herbàcies altes en què predomina *Carex cuprina*, herba graminoide, cespitosa, de fulles amples, acintades i més o menys rígides. Barrejades entremig de les tofes del càrex, hi ha espècies més vistoses, com ara el lliri groc o el malví, aquest darrer de grans flors rosades.

Les trobem a aiguamolls, vores de basses, estanys i recs, sots humits.

Es fan sobre sòls argilosos i humits, temporalment inundats.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

Plana agrícola

La plana agrícola és l'ecosistema que ocupa més terreny al Delta de la Tordera i és una de les més importants de tot el litoral barceloní, tant en estenxió com en presència d'hàbitats i espècies d'interès.

No es distingeix entre tipus de conreu doncs estan distribuïts en mosaic, però sí entre aquelles activitats tradicionals (de secà o de regadiu) que inclouen elements naturals intercalats i que són compatibles amb la biodiversitat del Delta o que fins i tot l'afavoreixen, i aquelles activitats que representen una alteració i degradació de l'espai i s'aproximen més a la indústria i les zones urbanes que a una veritable activitat agrícola (vivers, hivernacles, grans edificacions aïllades, etc.) tot i compartir espai.

Si bé majoritàriament són hàbitats d'origen antròpic i substitueixen als hàbitats naturals originals, en molts casos les espècies trobem en ells un lloc substituït compatible o adient per a la seva reproducció, presència, alimentació o dispersió, i en molts casos representen uns elements nous afegits al mosaic natural d'hàbitats que fa augmentar el nombre d'espècies que s'afegeixen a les anteriors.

També a aquest ecosistema s'inclouen alguns retalls d'hàbitats naturals que, més que originals, han trobat als camps abandonats, o entre ells i els que mantenen una activitat productiva, on recuperar un espai que una vegada van perdre.

En ser l'ecosistema de més extensió i amb més influència directa sobre la resta d'ecosistemes amb que comparteix espai, tant el seu manteniment com la seva qualitat haurien de ser prioritàries a l'hora de parlar de la gestió de la biodiversitat del Delta.

S'han localitzat i identificat un total de 31 hàbitats diferents corresponents a aquest ecosistema:

[31.891 Bardisses amb roldor \(*Coriaria myrtifolia*\), esbarzer \(*Rubus ulmifolius*\)..., de terra baixa \(i de l'estatge montà\)](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/31_891.pdf

És un matollar espinós, dens i impenetrable, dominat generalment per l'esbarzer i, de vegades, pel roldor. Depenent de les condicions de l'indret (insolació, pluviometria, continentalitat, etc.) i de les característiques del sòl, les plantes que acompanyen l'esbarzer són diferents; l'estrat herbaci, quan la bardissa és molt densa, és gairebé inexistent.

Típic de contrades marítimes subhúmedes i contrades mediterrànies interiors poc seques de Terra baixa i de muntanya mediterrània marítima, muntanya mitjana i estatge submontà.

La trobem a marges de boscos frescals, vores de camins, partions de conreus, i a vores de rius i torrents.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[34.36 Fenassars \(prats de *Brachypodium phoenicoides*\), amb *Euphorbia serrata*, *Galium lucidum* \(espunyidella blanca\)..., xeromesòfils, de sòls profunds de terra baixa i de la baixa muntanya mediterrània](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/34_36.pdf

Aquest era originàriament l'herbassar no inundable més abundant i comú del Delta, fins i tot amb la transformació de gairebé tot el territori per a l'activitat agrícola, i encara és freqüent a quells racons poc alterats entre conreus o entre aquests i algunes zones humides.

Són prats més o menys verds durant tot l'any, de 40 a 80 cm d'alçària, dominats pel fenàs de marge. El recobriment vegetal d'aquesta gramínia és molt elevat (del 50 al 95 %), de manera que la resta de plantes no són mai gaire abundants i fan el paper d'acompanyants.

El trobem a talussos, marges de conreus i erms. El pendent i l'exposició són molt variables, des de llocs plans fins a talussos de vora 80° d'inclinació.

Es fa sobre sòls profunds i ben airejats, sovint bàsics, i amb un cert grau d'humitat.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[34.37+ Prats o poblaments de *Plantago albicans*, de sòls argilosos secs de terra baixa](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/34_37-.pdf

Són catifes de vegetació, baixes (5-10 cm) i poc denses (30 a 70 % de recobriment), en què dominen les mates argentades de l'herbafam. Acompanyen aquesta plantaginàcia altres espècies resistents a la sequera, com la farigola, i algunes de feblement nitròfiles, com el tàrrec o els caps blancs. Aquest hàbitat suporta bé la pastura i el calcigament, i això explica que les formes biològiques dominants corresponguin als hemicriptòfits rosulats.

Es fa sobre substrats diversos, sòls argil·lollimosos mal estructurats i compactes.

La trobem a petites superfícies de pendent molt variable (de 0 a 50° d'inclinació), normalment talussos o pendissos ben assolellats i àrids, marges de camp i de camins, àrees erosionades, etc.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[34.511 Llistonars \(prats secs de *Brachypodium retusum*\) amb teròfits, calcícoles, de terra baixa](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/34_511.pdf

Correspon als herbassars secs típics dels turons de Malgrat de Mar que envolten la plana deltaica i que a les zones agrícoles troben camps on fer-s'hi.

Són prats secs, poc o molt rics en plantes anuals, però dominats per una gramínia perenne, el llistó. A la primavera el llistonar és de color verd i tendre, i entremig de les tofes de llistó i de salvió, d'uns 40 cm d'alçària, hi apareixen una munió de petites plantes anuals (en conjunt, més de trenta-cinc espècies) que no solen ultrapassar el mig pam. A l'estiu, tots els teròfits moren, la part aèria de les plantes perennes s'asseca en part i l'hàbitat pren un característic color torrat pallós. A principi d'hivern únicament són visibles les mates perennes i no queda ni rastre de les anuals, que germinaran així que arribi el bon temps.

Hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent:

6220* Prats mediterranis rics en anuals, basòfils (Thero-Brachypodietalia)

[35.32+ Llistonars \(prats secs de *Brachypodium retusum*\), amb teròfits, silicícoles, de terra baixa](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/35_32-.pdf

Correspon als herbassars secs típics dels turons i planes elevades que envolten la plana deltaica, molt més comú que l'anterior, i que a les zones agrícoles troben camps abandonats o racons sense conrear on fer-s'hi.

Són prats secs dominats absolutament pel llistó. Aquesta gramínia no fa, però, una coberta contínua, sinó que deixa força espais buits on, a la primavera, germinen un bon nombre de petites plantes anuals, especialment trèvols. Com tots els prats secs mediterranis, aquests llistonars tenen un aspecte verd i tendre en primavera, aviat substituït per un característic color torrat pallós en finalitzar les pluges primaverals i en arribar les altes temperatures de l'estiu.

Es fa sobre substrats silícis, sobre sòls poc o molt àcids.

Els trobem als costers secs de pendent variable (0-30°), orientats principalment al sud.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[34.6321+ Prats oberts amb dominància de ripoll \(*Oryzopsis miliacea*\), dels camps abandonats, terres remogudes..., de terra baixa](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/34_6321-.pdf

És el Prat arvense més abundant i comú a tota la plana agrícola de la Tordera i domina les àrees periurbanes on abunden els camps abandonats o pendents d'urbanitzar.

Són formacions herbàcies dominades pel ripoll, sovint acompanyat d'alguna planta llenyosa, fins d'1 m d'alçària. Unitat molt relacionada amb la 32.4A3.

Es tracta d'un hàbitat ruderal poc exigent, de dinàmica molt activa, molt ben adaptat a ocupar espais buits. Es manté per l'acció de l'home i eventualment és pasturat. De manera natural evoluciona vers formacions vegetals més estructurades.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[34.634 Prats sabanoïdes d'albellatge \(*Hyparrhenia hirta*\), de vessants solells de les contrades marítimes](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/34_634.pdf

Comunitat vegetal que més ha estat afavorida des de mitjans del segle passat (o fins i tot començaments) per la proliferació i modernització de les vies de comunicació que creuen la plana (camins, via del tren, carreteres, etc.) i que ha penetrat des dels voltants del Delta fins al darrer racó.

Són prats de més d'1m d'alçada, d'aspecte ufanós durant l'època plujosa i pallosos la resta de l'any. Dominants per les tofes, d'un bru rogenc, de l'albellatge (tant la subespècie típica com la pubescens), responsable de l'aspecte sabanoïde del gramenet, les quals juntament amb altres plantes herbàcies altes, com el fonoll, la ruda o el trèvol pudent, constitueixen un estrat herbaci superior. L'estrat inferior està dominat pel llistó, tot i que encara queda força espai hàbil perquè hi germinin, a la primavera, moltes plantes anuals. En conjunt, el recobriment vegetal és sempre al 75 % i sovint al 100 %. S'hi poden fer, excepcionalment, algunes mates seròfiles, com la ginesta vera.

És una comunitat termòfila que es desenvolupa generalment en costers solells, normalment no gaire allunyats de la influència marina.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[35.31+ Pradells de teròfits \(*Helianthemum guttatum*, *Tolpis barbata*, *Crassula tillaea*, *Silene gallica*, *Aira cupaniana*...\), sovint amb *Sedum* spp. \(crespinells\), silicícules, de terra baixa](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/35_31-.pdf

Són pradells constituïts per plantes anuals generalment molt menudes (pocs centímetres), sovint acompanyades de petites plantes crasses perennes (*Sedum* spp.) o anuals (*Crassula* spp.). Tenen desenvolupament hivernal i auge primaveral, de manera que amb l'estiu i la manca de pluges queden totalment mústics. El recobriment és extraordinàriament variable, de 10 a 100 %, amb relació sobretot a la profunditat del sòl i a la disponibilitat d'aigua. Presenten nombroses variants, en consonància amb la gran diversitat de la composició florística.

Es fa a petits replans, clarianes de les brolles, marges de camins, codines, terraprimis, etc.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[41.714 Boscos de roures \(*Quercus pubescens*, *Q. x cerrioides*\), sovint amb alzines \(*Q. ilex*\), de terra baixa](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/41_714.pdf

Al Delta de la Tordera ocupen camps abandonats sempre que no siguin inundables, o petits turons entre camps de les planes al·luvials, i fruit de la successió natural d'altres comunitats herbàcies o arbustives.

Són rouredes de roure martinenc, o de roure cerrioide, que es troben dins del domini dels alzinars de terra baixa; per això molt sovint s'hi barregen alzines. Al sotabosc hi predominen les plantes mediterrànies, cosa que diferencia aquests boscos de les rouredes submediterrànies (hàbitats 41.7131+ i 41.7132+); però també s'hi fan diverses plantes medioeuropees, pròpies dels boscos caducifolis típics.

Ocupen sobretot els vessants obacs i les fondalades frescals en algunes planes al·luvials.

És típic de contrades marítimes subhúmidas de Terra baixa.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[44.637+ Freixenedes de *Fraxinus angustifolia*, de terra baixa](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/44_637-.pdf

És la formació arbòria més abundant en l'actualitat per substitució o degradació dels naturals originals a la majoria de rieres, torrents i canals que drenen les planes al·luvials del Delta. També es poden fer a camps abandonats que mantenen un cert grau d'humitat o fins i tot d'entollament esporàdic, així com per proximitat a zones humides que aporten humitat i llavors.

Són boscos de galeria, generalment no gaire amples. A l'estrat superior, hi domina el freixe de fulla petita, sovint acompanyat d'oms, àlbers, etc.; els estrats arbustiu i herbaci són força desenvolupats. Aquestes freixenedes presenten una composició prou diversa, segons el territori i les característiques físiques dels terrenys on es fan.

Es fan a Terra baixa i a la muntanya mitjana (estatge submontà), sobre substrats diversos i sòls de nivell freàtic poc profund.

Hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent:

92A0 Alberedes, salzedes i altres boscos de ribera

[45.2162+ Suredes amb sotabosc de brolla acidòfila, de l'extrem oriental dels Pirineus i dels territoris ruscínic i catalanídic septentrional](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/45_2162-.pdf

Al Delta de la Tordera domina als vessants més assolellats i secs dels turons que l'envolten o que es troben dins la plana al·luvial, i ocupa amb facilitat els camps abandonats i herbassars secs propers. És l'espècie arbòria perenne més comuna i típica de l'espai i actualment la trobem fent companyia a altres boscos o bosquines d'espècies caducifòlies, entre camps en actiu, ocupant motes i qualsevol elevació antròpica del terreny o camp poc apte per a l'agricultura.

És una formació boscosa, més o menys densa, d'alzina surera, amb un estrat arbustiu sovint dominat per arbusts malacofil·les (de fulla blana). Poden ser-hi també abundants les plantes de fulla petita, com ara els brucs, o de fullatge molt reduït, com les argelagues i alguns ginestells.

Es fa sobre roques àcides, preferentment granits, sòl sorrencs, oligotròfics i mal estructurats.

Hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent:

9330 Suredes

[81.1 Camps condicionats com a pastura intensiva, secs o poc humits](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/81_1.pdf

Normalment són antics conreus de cereals de secà.

Són formacions herbàcies de composició florística banal i molt diversa d'un lloc a l'altre, amb abundància de plantes resistents a la nitrificació i al trepig. El seu aspecte no presenta gaire variació estacional, de manera que solen conservar-se verds tot l'any.

Es fa sobre sòls poc estructurats i nitrificats.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

82.11 Conreus herbacis intensius (cereals, farratges...) que cobreixen uniformement grans superfícies

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/82_11.pdf

Són els camps de cultiu de plantes herbàcies, sovint amb dues (i fins i tot tres) collites al llarg de l'any, que solen rebre importants aportacions de pesticides i de fertilitzants. L'espai gairebé no presenta restes de vegetació natural i la flora espontània de males herbes que acompanya els conreus és més aviat pobra.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents.

82.12 Conreus herbacis intensius (hortalisses, flors...), disposats en mosaic, sense vegetació natural intercalada

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/82_12.pdf

És el paisatge agrícola típic i dominant actual de gairebé tota la plana agrícola per substitució de les altres més tradicionals i menys intesives.

Són àrees cultivades intensivament, ocupades tot l'any, bé per diversos cultius de cicle curt que es van succeint al llarg de l'any (enciams, bledes, coliflors, etc.), bé per un sol cultiu (plantes perennes, com ara maduixot, clavell, alfals, etc.). Sovint, cultius diferents es combinen fent cadascun una superfície rectangular més o menys gran. Les superfícies cultivades es mantenen força lliures de males herbes. A més, aquests conreus no solen dur vegetació natural associada, ja que les superfícies no cultivades (marges, talussos...) són molt reduïdes, i normalment es mantenen sense herba.

Es fan sobre dipòsits quaternaris, sobre sòls eutròfics que s'adoben i es reguen regularment.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

82.2 Conreus herbacis intensius amb bandes de vegetació natural intercalades

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/82_2.pdf

Són camps de cultiu de plantes herbàcies, sovint amb més d'una collita al llarg de l'any, que solen rebre importants aportacions de pesticides i de fertilitzants. L'espai presenta petites restes de vegetació natural als marges de les parcel·les; la flora espontània de males herbes que acompanya els conreus és en general pobra. Es fa sobre sòls profunds i al·luvials.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

82.31+ Conreus herbacis extensius de sòls humits (sovint de regadiu o de contrades molt plujoses)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/82_31-.pdf

Són camps plantats d'alfals, morenc, melca o altres plantes herbàcies. La vegetació espontània que s'hi fa ocupa l'espai que deixen les plantes cultivades, i presenta una estacionalitat acusada i una fàcies d'estiu-tardor rica en plantes al·lòctones; la seva composició és diversa i depèn més del tipus de conreu i dels tractaments agrícoles aplicats que no pas del clima general (exceptuades les terres de clima mediterrani molt plujós). Típic de terres agrícoles de regadiu (horts, horta, etc.) o de les contrades molt plujoses. Es fa sobre sòls sovint profunds, però, sobretot, amb aportacions periòdiques d'aigua.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

82.32+ Conreus herbacis extensius de secà, de terra baixa

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/82_32-.pdf

Són extensions, sovint notables, de conreus herbacis, sobretot de cereals, amb poblacions de males herbes que aprofiten els espais que deixa la planta cultivada; la composició de la flora arvensa és diversa i depèn més del tipus de conreu i dels tractaments agrícoles aplicats que no pas del clima general. Sovint apareixen, entre les parcel·les, claps ben visibles de vegetació natural.

Desenvolupament principalment primaveral.

Sense hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[82.43 Altres conreus inundables](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/82_43.pdf

Al Delta de la Tordera és un hàbitat inundat o entollat temporalment per motius involuntaris a conseqüència de l'elevació dels camps que l'envolten i que eviten o dificulten el seu drenatge, no per rentar de sals els camps com es fa a altres planes litorals del país, però que comparteixen característiques i efectes sobre la fauna associada.

A altres planes deltaiques es tracta de camps que són inundats (estanyats) periòdicament, sobretot a la primavera, però també a la tardor, per tal de rentar el sòl i eliminar-ne així l'excés de sal. Aquests llocs són molt visitats per ocells de tota mena, principalment per limícoles. La pràctica d'estanyar els conreus és tradicional en les terres deltaiques afectades per processos de salinització, i actualment fomentada per alguns òrgans administratius amb finalitats de millora ambiental.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[83.16 Conreus de cítrics](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/83_16.pdf

Anecdòtic al Delta de la Tordera i corresponent a un camp de Malgrat de Mar.

Són plantacions d'arbres perennifolis del gènere *Citrus*, generalment de regadiu i protegits per tallavents de xiprer a la plana litoral. La vegetació arvense varia segons les característiques físiques del sòl i la freqüència de reg.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[83.321 Plantacions de pollancre \(Populus spp.\)](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/83_321.pdf

La plantació lineal més abundant i comuna de tota la Conca de la Tordera, Delta inclòs.

Són arbredes caducifòlies dominades per diverses espècies i cultivars del gènere *Populus*, amb els peus típicament disposats equidistants o, més rarament, només arrengrats. El sotabosc és predominantment herbaci i dens, però de composició molt variable, depenent de la humitat del terreny i dels tractaments a què se sotmeten les plantacions.

Es fa sobre sòls generalment al·luvials, lleugers, i amb la capa freàtica prou alta.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[83.3251+ Plantacions de plàtans \(*Platanus orientalis* var. *acerifolia*\) i d'altres arbres planifolis de sòls humits](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/83_3251-.pdf

Molt menys abundant que l'anterior, però també força freqüent a tota la plana deltaica.

Són arbredes caducifòlies formades per plàtans disposats de manera ordenada, amb un sotabosc lianoide i herbaci, en general dens, però molt divers segons com siguin els tractaments que s'hi fan i la seva periodicitat.

Es fa sobre sòls generalment al·luvials, lleugers, i amb la capa freàtica força alta.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[83.4+ Vivers de plantes llenyoses](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/83_4-.pdf

Són plantacions baixes i en general denses d'arbustos i d'arbres joves, sovint obtinguts d'estaca i destinats a ser trasplantats. La vegetació arvensa que les acompanya varia segons el clima, el substrat, la disponibilitat d'aigua i l'edat de la plantació.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[86.411 Sorres i extraccions d'argiles](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/86_411.pdf

D'origen antròpic al Delta de la Tordera fa de refugi d'algunes de les espècies més importants des del punt de vista proteccionista.

Són àrees generalment nues o amb una vegetació molt esparsa i de caràcter pioner, destinades a l'extracció de sorres i argiles.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[86.413 Pedreres](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/86_413.pdf

Mateixa consideració que per a les sorreres, al Delta de la Tordera tenim una bona representació al Molí (Malgrat de Mar).

Són afloraments massius de roca que un cop abandonada l'activitat extractiva, la revegetació és molt difícil, a causa de la inclinació del terreny i de l'absència total de sòl.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[86.42 Munts de runam i d'escòries](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/86_42.pdf

Són acumulacions de detritus minerals diversos, atribuïbles a dos tipus bàsics: runam (rebuïgs o estèrils de les explotacions mineres, roca, pedra o materials de construcció) i escòries (materials provinents de la reducció de minerals).

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[86.43 Vies i nusos de comunicacions i altres espais oberts](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/86_43.pdf

Són estructures lineals (vies fèrries, carreteres i altres vies de comunicació) o extenses (grans estacions, parcs de vehicles, etc.), de vegades amb vegetació intercalada o adjacent.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[86.5 Hivernacles i altres instal·lacions agrícoles](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/86_5.pdf

Actualment en augment, la proliferació d'hivernacles és la principal transformació agrícola que pateix el Delta de la Tordera en l'actualitat i afecta greument al paisatge i a la biodiversitat de tot el Delta. Tot i que minoritari encara al conjunt de la plana, aquest tipus d'activitat s'assembla més a la indústria que a

l'agricultura i porta associat una urbanització i impermeabilització dels terrenys afectant no només a espècies animals i vegetals, sinó que també a les condicions geomorfològiques i hidrològiques de l'espai que ocupa.

La dispersió desordenada d'aquests nous elements artificials eleva la seva afectació real doncs no només incideix directament sobre el terreny ocupat, sinó que també directa o indirectament als que l'envolten. La seva ordenació i regulació hauria de ser una de les prioritats de gestió per a aquest ecosistema.

És un hàbitat gestionat intensivament segons les pràctiques més adequades amb vista a la producció agronòmica. No sempre es tracta de “bones pràctiques”, de manera que solen comportar problemes de contaminació (del sòl, dels aqüífers, de les aigües superficials) provocada pels pesticides i els adobs. També generen deixalles sòlides poc degradables (plàstics de cobriment, motlles de poliestirè expandit...) en les àrees circumdants, principalment arran de temporals.

Són superfícies agrícoles cobertes d'estructures metàl·liques (rarament de fusta) que suporten un tancament transparent o translúcid, normalment de natura plàstica, amb l'objectiu de crear a l'interior un microclima particular (temperatures i humitats més altes i més estables), convenient per al desenvolupament vegetal. Aquestes condicions interiors es regulen de forma passiva (obertura parcial del tancament) o activa (irrigació, calefacció).

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

87.1 Conreus abandonats

Fitxa:

http://mediambient.gencat.cat/web/.content/home/ambits_dactuacio/patrimoni_natural/sistemes_dinformacio/habitats/documents_complementaris/documents/manual_87.pdf

Són espais conreats fins fa poc, que conserven de vegades restes del conreu i de la vegetació arvense associada. Mantenen encara ben visibles els seus límits, de vegades constituïts per murs de pedra, camins, vegetació natural...

Es tracta d'àrees ocupades per vegetació pionera de significació molt diversa, i molt canviant en les primeres fases d'abandonament dels conreus. Eventualment s'aprofiten per a pastura. Si no es transformen en àrees urbanes, poden evolucionar i cobrir-se, amb el temps, de vegetació natural. En indrets humits aquesta transformació sol ser més ràpida.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

87.21+ Comunitats ruderals de terra baixa

Fitxa:

http://mediambient.gencat.cat/web/.content/home/ambits_dactuacio/patrimoni_natural/sistemes_dinformacio/habitats/documents_complementaris/documents/manual_87.pdf

Són comunitats herbàcies o, més rarament, llenyoses, de les àrees de terra baixa on tenen lloc activitats humanes i per on circula normalment el bestiar o hi reposa. Els vegetals que en formen part estan adaptats a les pertorbacions, al trepig i a les aportacions de matèria orgànica en graus diversos; i en molts casos es tracta de plantes al·lòctones. La diversa influència zoològica sobre aquesta mena d'ambients, afegida a la diversitat de sòls i de clima, explica el gran nombre de comunitats que s'integren dins de l'hàbitat: herbassars tendres als indrets més frescals, gespes baixes als llocs trepitjats (camins i carrers), herbeis esclarissats als murs de pedra, ortigars i cardassars indicadors de la proximitat del bestiar, matollars grisencs a les terres més eixutes... fins a arcedes amb funció de tanques vives espinoses.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[89.22 Sèquies i petits canals d'aigua dolça](#)

Fitxa:

http://mediambient.gencat.cat/web/.content/home/ambits_dactuacio/patrimoni_natural/sistemes_dinformacio/habitats/documents_complementaris/documents/manual_89.pdf

Són rases artificials o canals d'obra destinats a conduir aigua.

Eventualment, les sèquies i canals poden ser colonitzats per plantes de les comunitats naturals aquàtiques, és a dir, per hidròfits diversos, flotants o arrelats al fons. El poblament vegetal pot ser referit, si escau, als hàbitats dels grups 15, 22, 23 o 24. La fauna és diversa i en general pobra.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[89.23 Basses d'aigua dolça industrials, agrícoles..., grans canals i estanys ornamentals](#)

Fitxa:

http://mediambient.gencat.cat/web/.content/home/ambits_dactuacio/patrimoni_natural/sistemes_dinformacio/habitats/documents_complementaris/documents/manual_89.pdf

Excavacions, dipòsits o canalitzacions, en general limitats per plàstics, murs o formigó. Quan hi ha plàstics la vegetació dels marges sol ser herbàcia, però amb formigó o argila pot ser arbustiva i, fins i tot, arbòria. Els estanys ornamentals poden ser rics en vegetació aquàtica, sovint introduïda.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

Zones urbanes

És l'ecosistema devorador i transformador del territori més important i influent del Delta i afecta a la resta d'ecosistemes, i actualment amenaça a la plana agrícola com a ecosistema dominant.

Tot i que aporta espècies (generalment oportunistes i/o lligades a grans edificacions) i dins l'entramat urbà per haver elements naturals diversos, representa l'hàbitat més pobre i que menys aporta en biodiversitat al territori, ans el contrari, simplifica les comunitats i afecta negativament a la resta d'ecosistemes per acció directa o per proximitat.

Aquí s'inclouen totes les edificacions urbanes, les vies de comunicació asfaltades, les zones industrials, els càmpings, grans edificacions o infraestructures aïllades, i qualsevol altre element que estigui inclòs a l'entramat urbà per molt naturalitzat que estigui.

Caldria doncs orientar el creixement urbà cap a altres zones municipals que no siguin la plana deltaica per evitar una transformació a urbà o periurbà d'aquest espai natural.

S'han identificat dins l'ecosistema Zones urbanes un total de 10 hàbitats diferents:

[85.11 Arbredes dins de grans parcs](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/85_11.pdf

Són masses arbòries constituïdes per espècies autòctones o al·lòctones molt diverses, dintre de parcs i àrees enjardinades. També s'inclouen els càmpings quan aquests estan coberts majoritàriament per arbrat.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[85.12 Gespes dins de grans parcs o jardins](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/85_12.pdf

Són formacions pradenques denses, de superfície diversa, formades per poques espècies o, eventualment, per una de sola, i bàsicament dins de parcs i altres zones enjardinades.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[85.13 Basses i estanys dins de grans parcs o jardins](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/85_13.pdf

Són els dipòsits artificials d'aigua dolça, situats en àrees enjardinades.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[85.14 Parterres, pèrgoles i matollars dins de grans parcs o jardins](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/85_14.pdf

Són espais ocupats per herbes, plantes enfiladisses o arbustos, amb els seus caminals. Eventualment associats a tanques vives o artificials o bé a estructures funcionals o estètiques diverses.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[85.15 Comunitats subnaturals dins de grans parcs](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/85_15.pdf

Són comunitats de caràcter poc o molt natural i d'aspecte molt divers (boscos, matollars, pastures, herbassars...) integrades volgudament o accidentalment dins de grans parcs.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[85.2 Petits parcs i places públiques amb vegetació](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/85_2.pdf

Són superfícies enjardinades de mida petita o mitjana. Les plantes que hi creixen són, en general, arbres i arbustos al·lòctons, localment amb claps de gespa.

Típic de places de pobles i ciutats, i espais adjacents a àrees urbanes.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[85.3 Jardins i horts casolans](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/85_3.pdf

Són superfícies petites, en general planes, amb plantes cultivades. S'hi fan créixer plantes ornamentals, fruiters o hortalisses, que conviuen amb nombroses males herbes. Es fan a vores de cases baixes i de grans vies de comunicació, marges de rius en terreny pla, etc.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[86.2 Viles i pobles \(i petites ciutats\)](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/86_2.pdf

Són els nuclis urbans amb una població inferior als cent mil habitants, amb grans vies de trànsit poc nombrosos o nul·les. Flora present només com a vegetació ruderal (flora espontània), als balcons i en petits claps de jardins i de conreus (plantes cultivades i espontànies). Fauna esparsa, però amb espècies ben adaptades al medi urbà.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[86.3 Àrees industrials actives](#)

Fitxa: http://www.gencat.cat/mediamb/habitats/fitxespdf/86_3.pdf

Són extensions, generalment ben delimitades, amb construccions només parcialment destinades a habitacions humanes i sovint amb vies de comunicació àmplies per tal d'enllaçar els magatzems, fàbriques, etc. que en formen part.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

[89.24 Basses i estacions depuradores d'aigües residuals](#)

Fitxa: http://mediambient.gencat.cat/web/.content/home/ambits_dactuacio/patrimoni_natural/sistemes_dinformacio/habitats/documents_complementaris/documents/manual_89.pdf

Són instal·lacions, en gran part artificials, generalment properes a les poblacions o a les àrees industrials.

Sense hàbitat d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponent.

Quadre resum dels hàbitats del Delta de la Tordera

Amb sombrejat els hàbitats que s'han de protegir, recuperar o potenciar per mantenir les característiques pròpies del Delta de la Tordera i/o les espècies emblemàtiques i d'interès especial. Amb sombrejat fosc els prioritaris.

CODI	NOM	ECOSISTEMA	annex I de la Directiva 97/62/UE	PROTECCIÓ ACTUAL
11.122	Aigües costaneres llunyanes	Front deltaic		
11.123	Aigües sobre el talús continental	Front deltaic		
11.124	Corrents d'aflorament	Front deltaic		
11.2211+	Fons detrítics costaners	Front deltaic		
11.2212+	Fons de grapissar, circalitorals	Front deltaic		
11.2227+	Fons sedimentaris inestables, infralitorals	Front deltaic		
11.2226+	Sorres grosses i graves fines infralitorals afectades per corrents de fons	Platja		
19	Illots i farallons	Platja		
11.34	Alguers de Posidonia oceanica, mediterranis	Platja	1120* Alguers de posidònia	
11.331	Alguers de Cymodocea nodosa, mediterranis	Platja		
11.24121+	Fons infralitorals rocosos, batuts per l'onatge i ben il·luminats, amb Corallina elongata	Platja	1170 Fons marins rocosos i concrecions biogèniques sublitorals	
11.24141+	Fons infralitorals rocosos, calms i ben il·luminats, sense algues fucals amb Halopteris scoparia i Cladostephus spongiosus	Platja	1170 Fons marins rocosos i concrecions biogèniques sublitorals	
11.254	Muscleres (comunitats de Mytilus galloprovincialis) de la Mediterrània	Platja	1170 Fons marins rocosos i concrecions biogèniques sublitorals	
11.23	Fons infralitorals de palets o còdols	Platja		
11.2224+	Sorres infralitorals de llocs calms	Platja		
18.222+	Penya-segats litorals de la costa septentrional (fins al Maresme), amb pastanaga marina (Daucus gingidium)	Platja	1240 Penya-segats de les costes mediterrànies colonitzats per vegetació, amb ensopegueres (Limonium spp.) endèmiques	
89.11	Ports marins	Zones urbanes		
11.2222+	Sorres grosses i graves infralitorals de llocs batuts per l'onatge	Platja		
16.1121+	Sorres grosses i graves sense vegetació, de	Platja		

	l'estatge mediolitoral			
16.1123+	Cúmuls de fulles i restes de Posidonia oceanica i altres fanerògames marines a l'estatge mediolitoral	Platja		
16.111+	Platges arenoses supralitorals sense vegetació	Platja		
16.1111+	Cúmuls de fulles i restes de Posidonia oceanica i altres fanerògames marines a l'estatge supralitoral	Platja		
21.11	Llacunes litorals sense poblaments de carofícies	Platja	1150* Llacunes litorals	
21.12	Llacunes litorals amb poblacions de carofícies	Platja	1150* Llacunes litorals	
23.11	Aigües salabroses o salines, estagnants, sense poblacions d'asprelles Chara spp.)	Platja		
16.12	Comunitats de teròfits, amb Cakile maritima (rave de mar), Salsola kali (barrella punxosa), Euphorbia peplis, Atriplex tornabenei..., nitròfiles, de les platges arenoses	Platja		
17.2	Codolars litorals, colonitzats per comunitats de teròfits - rave de mar (Cakile maritima), barrella punxosa (Salsola kali)...-, nitròfiles	Platja	1210 Vegetació anual colonitzadora dels codolars litorals rics en matèria orgànica	
16.2112	Dunes embrionàries, amb comunitats obertes d'Elymus farctus (jull de platja), Sporobolus pungens., de les platges arenoses	Platja	2110 Dunes movents embrionàries	
21.211	Llacunes litorals amb comunitats submerges de Ruppia, Potamogeton pectinatus (espiga d'aigua)...	Platja	1150* Llacunes litorals	
16.2122	Dunes movents, amb comunitats de borro (Ammophila arenaria), de les platges arenoses	Platja	2120 Dunes movents del cordó litoral, amb borro (Ammophila arenaria)	
15.51	Jonqueres de Juncus maritimus, de sòls poc salins, llargament inundats, del litoral i de les contrades interiors	Platja	1410 Prats i jonqueres halòfils mediterranis (Juncetalia maritimi)	
15.52	Prats baixos, amb Hordeum marinum, Carex divisa, Juncus gerardi..., de sòls salabrosos humits	Platja	1410 Prats i jonqueres halòfils mediterranis (Juncetalia maritimi)	
15.53	Prats dominats per plantes carnosos (Plantago	Platja	1410 Prats i jonqueres halòfils mediterranis (Juncetalia	

	crassifolia...) o junciformes (Schoenus nigricans, Juncus acutus...), de sòls salins, generalment arenosos i poc humits		maritimi)	
16.34	Jonqueres de jonc boval (Scirpus holoschoenus var. australis) i herbassars graminoides de cesquera (Saccharum ravennae), de depressions humides de les interdunes litorals	Platja i Sorrals	2190 Depressions humides interdunars	
16.229	Llistonars (prats de Brachypodium retusum) i altres prats secs amb teròfits, colonitzadors d'arenys marítims	Platja i Sorrals	2240 Dunes amb prats d'annuals dels Thero-Brachypodietalia	
35.23	Comunitats de Corynephorus canescens, de sòls arenosos de l'estatge montà	Sorrals		
32.351	Matollars de tomaní (Lavandula stoechas), silicícules, de sòls secs de terra baixa	Sorrals		
32.323+	Bruguerars amb dominància o abundància de bruc vermell (Erica cinerea), silicícules, de les contrades mediterrànies plujoses	Sorrals		
32.346	Estepars de Cistus crispus, silicícules i xeròfils, de les contrades mediterrànies marítimes	Sorrals		
32.142	Màquies o garrigues amb pins pinyers (Pinus pinea) esparsos	Sorrals		
16.2982+ + 16.2983+	Dunes residuals plantades de pins (Pinus pinea, P. pinaster), al litoral	Sorrals	2270* Dunes amb pinedes de pi pinyer o de pinastre	
24.142+	Regió fluvial mitjana i baixa o dels ciprínids	Cursos fluvials		
24.152+	Regió fluvial inferior o dels mugílids	Cursos fluvials		
24.16	Cursos d'aigua intermitents	Cursos fluvials	3290 Rius mediterranis intermitents, amb gespes nitròfiles del Paspalo-Agrostidion [Només si aquest hàbitat va associat, o pot anar associat, al 24.53]	ES5110007 Riu i Estanys de Tordera
24.21	Codolars fluvials sense vegetació	Cursos fluvials		
24.224	Bosquines de salzes (Salix spp.), verns (Alnus glutinosa), bedolls (Betula pendula)..., de codolars de torrents, a l'estatge montà	Cursos fluvials		
24.225	Comunitats obertes de llonja (Andryala ragusina), cascall marí (Glaucium flavum)..., de codolars de rambles i rieres de terra baixa (i	Cursos fluvials	3250 Rius mediterranis amb vegetació del Glaucion flavi	

	de la muntanya mitjana)			
24.226	Codolars fluvials amb vegetació no especialitzada, sobretot a terra baixa	Cursos fluvials		
24.31	Arenys fluvials sense vegetació	Cursos fluvials		
24.32	Arenys fluvials amb vegetació esparsa	Cursos fluvials		
24.43	Comunitats submerges, amb Potamogeton densus (espiga d'aigua), Callitriche stagnalis..., de corrents d'aigua mesotròfics	Cursos fluvials	3260 Rius de terra baixa i de la muntanya mitjana amb vegetació submersa o parcialment flotant (Ranunculion fluitantis i Callitriche-Batrachion) [Només si l'hàbitat va lligat a rius, i no a corrents artificials]	
24.51	Fangars fluvials sense vegetació	Cursos fluvials	3280 Rius mediterranis permanents, amb gespes nitròfiles del Paspalo-Agrostidion orlades d'àlbers i salzes [Només si aquests fangars es consideren necessaris per a la conservació de l'hàbitat 24.52]	ES5110007 Riu i Estanys de Tordera
24.52	Comunitats de teròfits alts -Polygonum lapathifolium (presseguera borda), Chenopodium glaucum (moll farinell), Xanthium italicum (llapassa borda), Bidens frondosa.-, nitròfiles, de fangars de les vores de riu	Cursos fluvials	3270 Rius amb vores llotoses colonitzades per herbassars nitròfils del Chenopodion rubri (p.p.) i del Bidention (p.p.) [Només si l'hàbitat correspon a rius, lògicament]	ES5110007 Riu i Estanys de Tordera
24.53	Gespes de Polypogon viridis, Paspalum distichum, P. vaginatum..., nitròfiles, de fangars de les vores de riu i del litoral, a terra baixa	Cursos fluvials	3280 Rius mediterranis permanents, amb gespes nitròfiles del Paspalo-Agrostidion orlades d'àlbers i salzes [Si l'hàbitat va lligat a rius permanents, és clar] 3290 Rius mediterranis intermitents, amb gespes nitròfiles del Paspalo-Agrostidion [Si l'hàbitat va lligat a rius intermitents, és clar]	ES5110007 Riu i Estanys de Tordera
31.8122	Bardisses amb esbarzer (Rubus ulmifolius), aranyoner (Prunus spinosa), gavarres (Rosa spp.)..., mesoxeròfiles, lligades a boscos més aviat secs, de la muntanya mitjana poc plujosa	Cursos fluvials		
31.863	Falgars (poblaments de Pteridium aquilinum), xeromesòfils, de la muntanya mitjana (i de terra baixa)	Cursos fluvials		
31.8C1+	Avellanoses (bosquines de Corylus avellana), mesohigròfiles, d'ambients frescals de la muntanya mitjana	Cursos fluvials		

31.8C2+	Avellanoses (bosquines de <i>Corylus avellana</i>), amb <i>Polystichum setiferum</i> ..., mesohigròfiles, dels barrancs i fondals molt ombrívols de terra baixa (i de l'estatge submontà)	Cursos fluvials		
37.26+	Herbassars amb cua de cavall (<i>Equisetum telmateia</i>) i càrexs (<i>Carex pendula</i> , <i>C. remota</i>)..., de fons de còrrecs i sòls xops, al territori catalanídic septentrional i central	Cursos fluvials		
44.122	Sargars de terra baixa	Cursos fluvials		
44.612	Alberedes (i pollancredes) amb lliri pudent (<i>Iris foetidissima</i>), del territori ruscínic i dels Prepirineus centrals	Cursos fluvials	92A0 Alberedes, salzedes i altres boscos de ribera	ES5110007 Riu i Estanys de Tordera
44.812	Alocars, de les rieres i rambles de les contrades marítimes	Cursos fluvials	92D0 Bosquines i matollars meridionals de rambles, rieres i llocs humits (<i>Nerio-Tamaricetea</i>)	
53.4	Creixenars i comunitats anàlogues (amb <i>Glyceria</i> spp...), de fonts i vores de rierols	Cursos fluvials		
53.62	Canyars (d' <i>Arundo donax</i>), de vores d'aigua	Cursos fluvials		
22.12	Aigües dolces estagnants mesotròfiques	Zones humides	3130 Aigües estagnants, poc o molt mesotròfiques, amb vegetació de les classes <i>Littorelletea uniflorae</i> i/o <i>Isoeto-Nanojuncetea</i> [Sempre que aquest hàbitat no correspongui a embassaments] 3140 Aigües estagnants oligomesotròfiques, dures, amb vegetació bentònica de carofícies [Sempre que aquest hàbitat no correspongui a embassaments]	
22.13	Aigües dolces estagnants eutròfiques	Zones humides	3150 Estanys naturals eutròfics amb vegetació natant (<i>Hydrocharition</i>) o poblaments submersos d'espigues d'aigua (<i>Potamion</i>) [Si l'hàbitat està combinat amb algun dels 22.411, 22.412, 22.414, 22.415 o 22.421; i si no correspon a embassaments, és clar]	ES5110007 Riu i Estanys de Tordera
22.21+	Fangars dels fons o dels marges de les aigües dolces estagnants, sense vegetació	Zones humides		
22.314	Poblaments de <i>Baldellia ranunculoides</i> , d'aiguamolls torbosos	Zones humides	3130 Aigües estagnants, poc o molt mesotròfiques, amb vegetació de les classes <i>Littorelletea uniflorae</i> i/o <i>Isoeto-Nanojuncetea</i>	
22.3233	Pradells de teròfits amb dominància d'altres	Zones humides	3130 Aigües estagnants, poc o molt mesotròfiques,	

	plantes (<i>Scirpus setaceus</i> o <i>Juncus capitatus</i> o <i>Juncus pygmaeus</i> o <i>Lythrum</i> spp...), de sòls temporalment inundats de l'estatge montà		amb vegetació de les classes <i>Littorelletea uniflorae</i> i/o <i>Isoeto-Nanojuncetea</i> [Sempre que aquest hàbitat no vagi associat a embassaments]	
22.33	Comunitats de teròfits alts - <i>Bidens tripartita</i> , <i>Polygonum persicaria</i> (herba presseguera), <i>Ranunculus sceleratus</i> ...-, poc o molt nitròfiles, de sòls fangosos, inundables	Zones humides		
22.3411	Pradells d' <i>Isoetes duriei</i> , de sots sorrencs temporalment inundats, de terra baixa	Zones humides	3170* Basses i tolls temporers mediterranis	
22.3414	Pradells terofítics de petites serranes (<i>Cyperus flavidus</i> , <i>C. fuscus</i> , <i>C. flavescens</i>), de sòls temporalment humits de terra baixa	Zones humides	3170* Basses i tolls temporers mediterranis	
22.3417	Comunitats amb <i>Anagallis tenella</i> o altres plantes lateatlàntiques, de vores de rierols i de mulladius, de les contrades mediterrànies	Zones humides	3170* Basses i tolls temporers mediterranis	
22.3418	Altres comunitats de petites herbes (<i>Juncus bufonius</i> , <i>Lythrum</i> spp...), de llocs temporalment xops o humits de terra baixa	Zones humides	3170* Basses i tolls temporers mediterranis	
22.411	Poblaments natants de <i>Lemna</i> spp. (lleties d'aigua), <i>Azolla caroliniana</i> o <i>Riccia</i> , d'aigües dolces estagnants, més o menys eutròfiques	Zones humides	3150 Estanys naturals eutròfics amb vegetació natant (<i>Hydrocharition</i>) o poblaments submersos d'espigues d'aigua (<i>Potamion</i>) [Sempre que l'hàbitat no correspongui a embassaments, és clar]	ES5110007 Riu i Estanys de Tordera
22.412	Poblaments natants de xavos <i>Hydrocharis morsus-ranae</i>), d'aigües dolces estagnants, al territori ruscínic	Zones humides	3150 Estanys naturals eutròfics amb vegetació natant (<i>Hydrocharition</i>) o poblaments submersos d'espigues d'aigua (<i>Potamion</i>)	ES5110007 Riu i Estanys de Tordera
22.414	Poblaments d' <i>Utricularia vulgaris</i> o <i>U. australis</i> , parcialment flotants, d'aigües dolces estagnants de terra baixa i de l'estatge montà	Zones humides	3150 Estanys naturals eutròfics amb vegetació natant (<i>Hydrocharition</i>) o poblaments submersos d'espigues d'aigua (<i>Potamion</i>)	ES5110007 Riu i Estanys de Tordera
22.421	Comunitats submerges d'espigues d'aigua grosses (<i>Potamogeton lucens</i> , <i>P. praelongus</i> , <i>P. perfoliatus</i>), arrelades dins aigües dolces estagnants	Zones humides	3150 Estanys naturals eutròfics amb vegetació natant (<i>Hydrocharition</i>) o poblaments submersos d'espigues d'aigua (<i>Potamion</i>) [Sempre que l'hàbitat no es trobi en embassaments, és clar]	ES5110007 Riu i Estanys de Tordera
22.422	Comunitats submerges d'herbes petites o mitjanes (<i>Potamogeton densus</i> i altres espigues d'aigua, <i>Elodea</i> , <i>Najas</i> , <i>Zannichellia</i> ,	Zones humides	3150 Estanys naturals eutròfics amb vegetació natant (<i>Hydrocharition</i>) o poblaments submersos d'espigues d'aigua (<i>Potamion</i>) [Sempre que l'hàbitat no es trobi en	ES5110007 Riu i Estanys de Tordera

	Ceratophyllum...), d'aigües dolces estagnants		embassaments, és clar] 3290 Rius mediterranis intermitents, amb gespes nitròfiles del Paspalo-Agrostidion [Només si l'hàbitat va associat a 24.16 i 24.53]	
22.4311	Poblaments de nimfees (<i>Nymphaea alba</i>), radicants i amb fulles flotants, d'aigües dolces estagnants de terra baixa	Zones humides		
22.4314	22.4314 Poblaments d'espigues d'aigua radicants i amb fulles flotants amples (<i>Potamogeton natans</i> , <i>P. coloratus</i> , <i>P. nodosus</i>), d'aigües dolces de terra baixa i de la muntanya mitjana	Zones humides	3290 Rius mediterranis intermitents, amb gespes nitròfiles del Paspalo-Agrostidion [Només si l'hàbitat va associat a 24.16 i 24.53]	ES5110007 Riu i Estanys de Tordera
22.4315	Poblaments de <i>Polygonum amphibium</i> , radicants i amb fulles flotants, d'aigües dolces estagnants o molt lentes, de terra baixa i de la muntanya mitjana	Zones humides	3290 Rius mediterranis intermitents, amb gespes nitròfiles del Paspalo-Agrostidion [Només si l'hàbitat va associat a 24.16 i 24.53]	ES5110007 Riu i Estanys de Tordera
22.432	Comunitats d'herbes radicants amb fulles flotants o submerges (<i>Callitriche</i> , <i>Ranunculus gr. aquatilis</i>), d'aigües dolces estagnants, some i de nivell fluctuant	Zones humides		
22.5	Basses i estanys temporers	Zones humides	3170* Basses i tolls temporers mediterranis [Només si aquest hàbitat va combinat amb 22.3411, 22.3412, 22.3414, 22.3417, 22.3418, 22.342 o 22.343]	
31.8127+	Sàticars (bosquines de <i>Sambucus nigra</i>), amb vidalba (<i>Clematis vitalba</i>), esbarzer (<i>Rubus ulmifolius</i>)..., higròfils i subnitròfils, lligats sobretot als boscos de ribera	Zones humides		
37.22	Jonqueres de <i>Juncus acutiflorus</i> , acidòfiles, de l'estatge montà	Zones humides		
37.4	Jonqueres de jonc boval (<i>Scirpus holoschoenus</i>) i herbassars gramínoides, higròfils, de terra baixa (i de la muntanya mitjana)	Zones humides	6420 Jonqueres i herbassars gramínoides humits, mediterranis, del Molinio-Holoschoenion	ES5110007 Riu i Estanys de Tordera
38.24+	Prats dalladors, generalment amb <i>Gaudinia fragilis</i> , de la terra baixa plujosa	Zones humides	6510 Prats de dall de terra baixa i de la muntanya mitjana (<i>Arrhenatherion</i>)	ES5110007 Riu i Estanys de

				Tordera
44.128+	Gatelledes (boscos, generalment baixos, de <i>Salix atrocinerea</i>), amb <i>Equisetum telmateia</i> , <i>Carex pendula</i> ..., de fons de barrancs i depressions, amb sòl xop, al territori catalanídic	Zones humides		
44.1412	Salzedes (sobretot de <i>Salix alba</i>) de terra baixa i de la muntanya mitjana	Zones humides	92A0 Alberedes, salzedes i altres boscos de ribera	ES5110007 Riu i Estanys de Tordera
44.316+	Vernedes amb <i>Carex remota</i> , que es fan a tocar de l'aigua o en sòls molt xops, a la muntanya mitjana pirinenca i al territori catalanídic septentrional	Zones humides	91E0 Vernedes i altres boscos de ribera afins (Alno-Padion)	ES5110007 Riu i Estanys de Tordera
44.3432+	Vernedes (de vegades pollancredes) amb ortiga morta (<i>Lamium flexuosum</i>), de la terra baixa plujosa i de l'estatge submontà	Zones humides	91E0 Vernedes i altres boscos de ribera afins (Alno-Padion)	ES5110007 Riu i Estanys de Tordera
44.461+	Boscos mixtos de roure pèrol (<i>Quercus robur</i>), freixe de fulla petita (<i>Fraxinus angustifolia</i>) i om (<i>Ulmus minor</i>), al•luvials, del territori catalanídic septentrional	Zones humides	91F0 Boscos mixtos de roure pèrol, oms i freixes, de les riberes i les planes al•luvials	
44.462+	Freixenedes de freixe de fulla petita (<i>Fraxinus angustifolia</i>) sovint amb om (<i>Ulmus minor</i>) i roure martinenc (<i>Quercus pubescens</i>) al•luvials, del territori catalanídic septentrional	Zones humides	91F0 Boscos mixtos de roure pèrol, oms i freixes, de les riberes i les planes al•luvials	
44.62	Omedes de terra baixa	Zones humides	92A0 Alberedes, salzedes i altres boscos de ribera	ES5110007 Riu i Estanys de Tordera
53.111	Canyissars sempre inundats	Zones humides		
53.12	Herbassars graminoides de jonca d'estany (<i>Scirpus lacustris</i>)	Zones humides		
53.13	Poblaments de balques (<i>Typha</i> spp.)	Zones humides		
53.142 + 53.143	Poblaments de bova borda (<i>Sparganium erectum</i> s.l.)	Zones humides		
53.149	Poblaments d' <i>Hippuris vulgaris</i> , submergits	Zones humides		
53.14A	Poblaments de jonquet (<i>Eleocharis palustris</i>),	Zones humides		

	de sòls inundats de terra baixa i de l'estatge montà			
53.17	Poblaments de jonques (<i>Scirpus</i> spp.), d'aigües salabroses	Zones humides		
53.18+	Comunitats d' <i>Iris pseudacorus</i> (lliri groc), <i>Polygonum salicifolium</i> ..., de les vores d'aigua de terra baixa	Zones humides		
53.2121	Comunitats dominades per <i>Carex acuta</i> , d'aiguamolls i de sòls llargament inundats, alcalins o poc àcids, de terra baixa	Zones humides		
53.213	Comunitats dominades per <i>Carex riparia</i> , d'aiguamolls i de prats llargament inundats, de la terra baixa i de la muntanya mitjana	Zones humides		
53.2192	Comunitats dominades per <i>Carex cuprina</i> , de vores d'aigua i llocs humits, de la terra baixa i de la muntanya mitjana	Zones humides		
31.891	Bardisses amb roldor (<i>Coriaria myrtifolia</i>), esbarzer (<i>Rubus ulmifolius</i>)..., de terra baixa (i de l'estatge montà)	Plana agrícola		
34.36	Fenassars (prats de <i>Brachypodium phoenicoides</i>), amb <i>Euphorbia serrata</i> , <i>Galium lucidum</i> (espunyidella blanca)..., xeromesòfils, de sòls profunds de terra baixa i de la baixa muntanya mediterrània	Plana agrícola		
34.37+	Prats o poblaments de <i>Plantago albicans</i> , de sòls argilosos secs de terra baixa	Plana agrícola		
34.511	Llistonars (prats secs de <i>Brachypodium retusum</i>) amb teròfits, calcícoles, de terra baixa	Plana agrícola	6220* Prats mediterranis rics en anuals, basòfils (Thero-Brachypodietalia)	
35.32+	Llistonars (prats secs de <i>Brachypodium retusum</i>), amb teròfits, silicícoles, de terra baixa	Plana agrícola		
		Plana agrícola	5330 Matollars termomediterranis i predesèrtics	
34.6321+	Prats oberts amb dominància de ripoll	Plana agrícola		

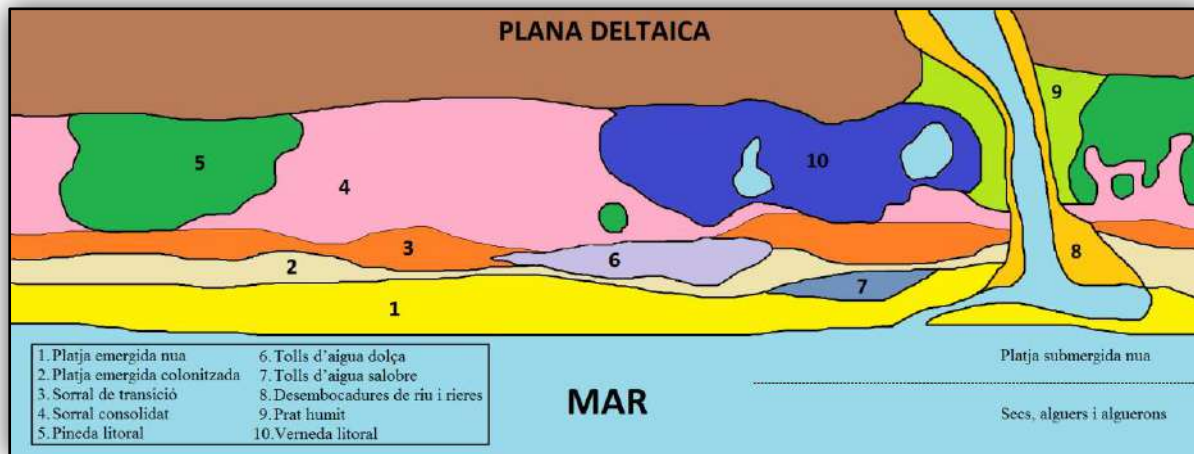
	(Oryzopsis miliacea), dels camps abandonats, terres remogudes..., de terra baixa			
34.634	Prats sabanoides d'albellatge (Hyparrhenia hirta), de vessants solells de les contrades marítimes	Plana agrícola		
35.31+	Pradells de teròfits (Helianthemum guttatum, Tolpis barbata, Crassula tillaea, Silene gallica, Aira cupaniana...), sovint amb Sedum spp. (crespinells), silicícoles, de terra baixa	Plana agrícola		
41.714	Bosc de roures (Quercus pubescens, Q. x cerrioides), sovint amb alzines (Q. ilex), de terra baixa	Plana agrícola		
44.637+	Freixenedes de Fraxinus angustifolia, de terra baixa	Plana agrícola	92A0 Alberedes, salzedes i altres boscos de ribera	ES5110007 Riu i Estanys de Tordera
45.2162+	Suredes amb sotabosc de brolla acidòfila, de l'extrem oriental dels Pirineus i dels territoris ruscínic i catalanídic septentrional	Plana agrícola	9330 Suredes	ES5110007 Riu i Estanys de Tordera
81.1	Camps condicionats com a pastura intensiva, secs o poc humits	Plana agrícola		
82.11	Conreus herbacis intensius (cereals, farratges...) que cobreixen uniformement grans superfícies	Plana agrícola		
82.12	Conreus herbacis intensius (hortalisses, flors...), disposats en mosaic, sense vegetació natural intercalada	Plana agrícola		
82.2	Conreus herbacis intensius amb bandes de vegetació natural intercalades	Plana agrícola		
82.31+	Conreus herbacis extensius de sòls humits (sovint de regadiu o de contrades molt plujoses)	Plana agrícola		
82.32+	Conreus herbacis extensius de secà, de terra baixa	Plana agrícola		
82.43	Altres conreus inundables	Plana agrícola		
83.16	Conreus de cítrics	Plana agrícola		

83.321	Plantacions de pollancre (Populus spp.)	Plana agrícola		
83.3251+	Plantacions de plàtans (Platanus orientalis var. acerifolia) i d'altres arbres planifolis de sòls humits	Plana agrícola		
83.4+	Vivers de plantes llenyoses	Plana agrícola		
86.411	Sorreres i extraccions d'argiles	Plana agrícola		
86.413	Pedreres	Plana agrícola		
86.42	Munts de runam i d'escòries	Plana agrícola		
86.43	Vies i nusos de comunicacions i altres espais oberts	Plana agrícola		
86.5	Hivernacles i altres instal·lacions agrícoles	Plana agrícola		
87.1	Conreus abandonats	Plana agrícola		
87.21+	Comunitats ruderals de terra baixa	Plana agrícola		
89.22	Sèquies i petits canals d'aigua dolça	Plana agrícola		
89.23	Basses d'aigua dolça industrials, agrícoles..., grans canals i estanys ornamentals	Plana agrícola		
85.11	Arbredes dins de grans parcs	Zones urbanes		
85.12	Gespes dins de grans parcs o jardins	Zones urbanes		
85.13	Basses i estanys dins de grans parcs o jardins	Zones urbanes		
85.14	Parterres, pèrgoles i matollars dins de grans parcs o jardins	Zones urbanes		
85.15	Comunitats subnaturals dins de grans parcs	Zones urbanes		
85.2	Petits parcs i places públiques amb vegetació	Zones urbanes		
85.3	Jardins i horts casolans	Zones urbanes		
86.2	Viles i pobles (i petites ciutats)	Zones urbanes		
86.3	Àrees industrials actives	Zones urbanes		
89.24	Basses i estacions depuradores d'aigües residuals	Zones urbanes		

Flora

No s'ha fet mai un estudi o un catàleg de flora del Delta de la Tordera, i tota la bibliografia aplicable a aquest espai natural la tracta molt genèricament dins d'una Conca, dins d'una Comarca o dins d'un hàbitat genèric sense especificar localitats o regions en molts dels casos. Tan sols hi ha algunes citacions i petites descripcions de comunitats vegetals de mitjans del segle passat gràcies al Doctor Pere Montserrat i al seu treball de carrera (molt referenciat i esmentat a posteriors treballs d'altres autors), i molt poques descripcions d'alguns hàbitats singulars per part de botànics més contemporanis però també genèrics o centrats exclusivament a un hàbitat.

Malgrat això, cal destacar la recent redescoberta del **Capironat marí (*Reseda hookeri*)**, una espècie endèmica de la mediterrània occidental i que creix en sorres i roquissars litorals poc o molt nitrificats. La seva àrea de distribució, molt fragmentada, comprèn localitats força isolades a Espanya, França, Itàlia, Malta i Algèria. A la península Ibèrica només ha estat indicada a tres localitats: illes Columbretes, nord-est del Maresme i Benidorm. De les dues darreres localitats no hi ha dades recents i es consideraven extingides pel gran creixement urbanístic i turístic d'aquests sectors. Descrit a mitjans del segle passat (1956) pel Doctor Pere Montserrat a les platges del Delta com a úniques localitats a Catalunya, i considerat extingit aquí en temps recents (a la península ibèrica només era present a les Illes Columbretes amb un molt baix nombre d'exemplars, menys d'un centenar), les llevantades dels darrers anys semblen haver remogut la sorra d'aquesta platja i fer germinar llavors latents, passant uns anys desaparebuda, i essent ara mateix, amb uns dos centenars d'exemplars, la principal població peninsular i pendent d'incorporar al Catàleg de flora amenaçada de Catalunya (en perill crític CR B1ab(ii,iii, iv)+2ab(ii,iii, iv); C2a(ii)). No es pot descartar que aquesta redescoberta es doni de la mateixa manera a altres platges entre Blanes i Santa Susanna i s'hauria de fer una prospecció exhaustiva per descartar exemplars que hagin passat també desaparebuts. Per la seva peculiaritat, cal protegir els trams de platja a on ha estat detectada i s'ha de plantejar un pla de recuperació a altres platges del Delta per diversificar localitats i evitar així la seva extinció definitiva a Catalunya. No sempre es té l'oportunitat (i responsabilitat) de recuperar una espècie que es considerava extingida.

La composició florística de les comunitats vegetals del Delta corresponen bàsicament a les descrites per als hàbitats esmentats a l'apartat anterior (cadascun d'ells enllaçat a una fitxa descriptiva en pdf), però les característiques específiques d'aquest espai natural i la gran permeabilitat entre hàbitats i ecosistemes que coexisteixen obliguen a descriure la flora del Delta més que com hàbitats diferents, com a unitats de paisatge o ecosistema.

Figura 3: Esquema resum, i orientatiu, de les principals unitats de paisatge corresponents al litoral del Delta de la Tordera per llistar les espècies detectades.

En aquest sentit s'ha fet una recopilació d'espècies autòctones característiques citades o detectades segons les principals unitats (ecosistema/hàbitat) de la franja litoral a tenir en compte en qualsevol gestió futura de l'espai (protecció, actuació o restauració):

Secs, alguers i alguerons

[Algueró \(*Cymodocea nodosa*\)](#)

[Algueró \(*Zostera marina*\)](#)

[Posidònia \(*Posidonia oceanica*\)](#)

Platja emergida colonitzada

[Rave de mar \(*Cakile maritima*\)](#)
[Agropir mediterrani \(*Elymus farctus*\)](#)
[Cascall marí \(*Glaucium flavum*\)](#)

[Foliür \(*Parapholis incurva*\),](#)
associada a dipòsits de [fanerògames marines](#)
[Barrella punxosa \(*Salsola kali*\)](#) Dubtosa

[Herba molla \(*Atriplex prostrata*\)](#)
[Lleterera \(*Euphorbia peplis*\)](#)

Sorral de transició

[Agropir mediterrani \(*Elymus farctus*\)](#)
[Gram de platja \(*Sporobolus pungens*\)](#)
[Passacamins marí \(*Polygonum maritimum*\)](#)
[Passacamins d'areny \(*Corrigiola litoralis* L. subsp. *telephiifolia*\)](#)
[Melgó marí \(*Medicago marina*\)](#)
[Cascall marí \(*Glaucium flavum*\)](#)
[Violer de mar \(*Matthiola sinuata*\)](#)

[Lleteresa de platja \(*Euphorbia paralias*\)](#)
[Lleterera \(*Euphorbia peplis*\)](#)
[Equinòfora espinosa \(*Echinophora spinosa*\)](#)
[Barrella espinosa \(*Salsola kali*\)](#)
Campaneta de mar (*Calystegia soldanella*), molt rara per granulometria
[Escrofulària de ca \(*Scrophularia canina*\)](#)
[Pedrenca marina \(*Plantago crassifolia*\)](#)

[Plantatge cornut \(*Plantago coronopus*\)](#)
[Vulpia \(*Vulpia membranacea*\)](#)
[Barró \(*Stipa capensis*\)](#)
[Vinagrella \(*Rumex bucephalophorus*\)](#)
[Silene de platja \(*Silene niceensis*\)](#)
[Card de platja \(*Eryngium maritimum*\)](#), molt rara

Sorral consolidat

[Gespè \(*Corynephorus canescens*\)](#)
[Corinèfor divaricat \(*Corynephorus divaricatus* subsp. *articulatus*\)](#)
[Corinèfor divaricat \(*Corynephorus divaricatus*\)](#)
[Estepa gotejada \(*Helianthemum guttatum*\)](#)
[Clavell català \(*Dianthus pyrenaicus* subsp. *attenuatus*\)](#)
[Cap d'ase \(*Lavandula stoechas*\)](#)
[Sempreviva borda \(*Helichrysum stoechas*\)](#)
[Apagafo \(*Plantago sempervirens*\)](#)
[Canveta d'or \(*Asperula cynanchica* L. subsp. *aristata*\)](#)
[Escrofulària \(*Scrophularia canina* var. *baetica*\)](#)
[Escrofulària \(*Scrophularia canina* subsp. *canina*\)](#)
[Herba prima \(*Asperula cynanchica* ssp. *brachysiphon* var. *psammophila*\)](#)
[Gram de platja \(*Sporobolus pungens*\)](#)
[Escabiosa marítima \(*Scabiosa atropurpurea*\)](#)
[Pèl de senyora \(*Catapodium rigidum*\)](#)
[Margall \(*Lolium rigidum*\)](#)
[Clavell de pastor \(*Dianthus pungens*\)](#)
[Crucianel·la angustifolia \(*Crucianella angustifolia*\)](#)
[Guaridora de muntanya \(*Jasione montana*\)](#)
[Anarri \(*Anarrhinum bellidifolium*\)](#)

[Cinosur \(*Cynosurus echinatus*\)](#)
[Nebulosa \(*Aira cupaniana*\)](#)
[Capironat marí \(*Reseda hookeri*\)](#)
[Capironat \(*Reseda alba*\)](#)
[Ravenissa \(*Diplotaxis muralis*\)](#)
[Galleret \(*Lamium amplexicaule*\)](#)
[Sanguinària \(*Paronychia argentea*\)](#)
[Sanguinària blanca \(*Paronychia capitata*\)](#) Dubtosa
[Sanguinària \(*Paronychia echinulata*\)](#) Dubtosa
[Arenària \(*Herniaria hirsuta* L. subsp. *cinerea*\)](#)
[Malcòlmia ramosíssima \(*Malcolmia ramosissima*\)](#)
[Agulles de bruixa \(*Erodium cicutarium*\)](#)
[Violer de mar \(*Matthiola sinuata*\)](#)
[Cresta de gall \(*Bellardia trixago*\)](#)
[Lli de flor groga \(*Linum strictum*\)](#)
[Sagina apètala \(*Sagina apetala*\)](#)
[Sagina \(*Sagina apetala* Ard. subsp. *erecta*\)](#)
[Espergulària vermella \(*Spergularia rubra*\)](#)
[Cerasti menut \(*Cerastium pumilum*\)](#)
[Silene gàl·lica \(*Silene gallica*\)](#)
[Silene de platja \(*Silene niceensis*\)](#)

[Clavellet prolífer \(*Petrorhagia prolifera*\)](#)
[Lleteresa terracina \(*Euphorbia terracina*\)](#)
[Herba de tall \(*Sanguisorba minor* Scop. subsp. *verrucosa*\)](#)
[Enciam de cavaller \(*Sanguisorba minor*\)](#)
[Melgó litoral \(*Medicago littoralis*\)](#)
[Melgó \(*Medicago polymorpha* L. subsp. *polymorpha*\)](#)
[Melgó \(*Medicago polymorpha* L. subsp. *microcarpa*\)](#)
[Desmazèria marina \(*Catapodium marinum*\)](#)
[Vulpia bromoides \(*Vulpia bromoides*\)](#)
[Cua de guilla \(*Vulpia myuros*\)](#)
[Trèvol pelut \(*Trifolium tomentosum*\)](#)
[Trevolet nigrescent \(*Trifolium nigrescens*\)](#)
[Trèvol glomerat \(*Trifolium glomeratum*\)](#)
[Trèvol escabre \(*Trifolium scabrum*\)](#)
[Peu de llebre \(*Trifolium arvense*\)](#)
[Trèvol de banqueta \(*Lotus orniithopodioides*\)](#)
[Gram de pastor \(*Poa bulbosa*\)](#)
[Calabruix \(*Aetheorhiza bulbosa*\)](#)
[Bisèrrula \(*Biserrula pelecinus*\)](#)
[Unflabou menut \(*Bupleurum semicompositum*\)](#)
[Corretjola de serp \(*Convolvulus althaeoides*\)](#)

[Plantatge \(*Plantago bellardii*\)](#)
[Herba de cinc nervis \(*Plantago lagopus*\)](#)
[Àntemís mixta \(*Chamaemelum mixtum*\)](#)
[Camamilla borda \(*Anthemis arvensis*\)](#)
[Llongera integrifolia \(*Andryala integrifolia*\)](#)
[Card de moro \(*Scolymus hispanicus*\)](#)
[Lliri de platja \(*Pancratium maritimum*\)](#), molt rara per granulometria
[Borró \(*Ammophila arenaria*\)](#), introduït
[Kelèria \(*Koeleria phleoides*\)](#)
[Poàcia \(*Psilurus incurvus*\)](#)
[Eragrostis \(*Eragrostis barrelieri*\)](#)
[Cotonet de mar \(*Otanthus maritimus*\)](#)
[Ginesta linifolia \(*Genista linifolia*\)](#)
[Arcer \(*Lycium europaeum*\)](#)
[Serradella \(*Ornithopus pinnatus*\)](#)
[Miosotis groga \(*Myosotis discolor*\)](#)
[Miosotis hispida \(*Myosotis ramosissima*\)](#)
[Miosotis intermèdia \(*Myosotis arvensis*\)](#)
[Herba felera \(*Ajuga chamaepitys* \(L.\) Schreber subsp. *chamaepitys*\)](#)
[Agrelleta \(*Rumex acetosella* L. subsp. *angiocarpus*\)](#)
[Herba granària \(*Polycarpon tetraphyllum*\)](#)
[Lleteresa jaçent \(*Euphorbia serpens*\)](#)
[Lleteresa de camp \(*Euphorbia segetalis*\)](#)
[Cascall bord \(*Papaver somniferum* L. subsp. *setigerum*\)](#)
[Cascall banyut \(*Glaucium corniculatum*\)](#)
[Cebolli \(*Asphodelus fistulosus*\)](#)
[Arrosset \(*Sedum rupestre*\)](#)

[Crespinell cespitós \(*Sedum caespitosum*\)](#)
[Llobí \(*Lupinus angustifolius*\)](#)
[Apegalosa \(*Ononis natrix*\)](#)
[Botja de riera \(*Artemisia campestris*\)](#)
[Alfolva de montpeller \(*Trigonella monspeliaca*\)](#)
[Guixó angulós \(*Lathyrus angulatus*\)](#)
[Lli de flor groga \(*Linum trigynum*\)](#)
[Lli estel-lat \(*Asterolinon linum-stellatum*\)](#)
[Agulles de pastor \(*Scandix pecten-veneris*\)](#)
[Cadells \(*Torilis nodosa*\)](#)
[Pastanaga borda marítima \(*Daucus carota* L. subsp. *maritimus*\)](#)
[Limòniom espinós \(*Limonium echioides*\)](#)
[Campaneta de mar \(*Calystegia soldanella*\)](#), molt rara per granulometria
[Herba borrosa de sieber \(*Kickxia elatine* L. subsp. *crinita*\)](#)
[Matacabrit \(*Chaenorhinum minus*\)](#)
[Linària supina \(*Linaria supina*\)](#)
[Espinadella \(*Sideritis romana*\)](#)
[Afrontallauradors \(*Plantago afra*\)](#)
[Cerverina \(*Plantago coronopus*\)](#)
[Margalideta \(*Bellis annua* L. subsp. *annua*\)](#)
[Botja groga \(*Inula crithmoides*\)](#)
[Plantatge de ca \(*Pulicaria odora*\)](#)
[Fromental \(*Trisetum paniceum*\)](#)
[Cucurulles \(*Dactylis glomerata*\)](#)
[Arracades \(*Briza maxima*\)](#)
[Bellugadís \(*Briza minor*\)](#)
[Bromus teulader \(*Bromus tectorum*\)](#)

[Blat de formiga \(*Bromus rubens*\)](#)
[Traiguera triaristada \(*Aegilops neglecta*\)](#)
[Blat bord \(*Aegilops triuncialis*\)](#)
[Fenalet \(*Brachypodium phoenicoides*\)](#)
[Cua de ca \(*Lagurus ovatus*\)](#)
[Espunyidella de parís \(*Galium parisiense*\)](#)
[Espunyidella peluda \(*Galium maritimum*\)](#)
[Filaguera piramidal \(*Filago pyramidata*\)](#)
[Filaguera menuda \(*Filago minima*\)](#)
[Filaguera francesa \(*Filago gallica*\)](#)
[Donzell marí \(*Artemisia gallica*\)](#) Dubtosa
[Herba fegera \(*Artemisia campestris*\)](#)
[Margarides \(*Chrysanthemum segetum*\)](#)
[Panigroc \(*Anacyclus clavatus*\)](#)
[Panigroc \(*Anacyclus radiatus*\)](#)
[Herba de boligs \(*Anacyclus valentinus*\)](#)
[Card blanc \(*Galactites tomentosa*\)](#)
[Bracera \(*Centaurea aspera*\)](#)
[Card fuell \(*Carthamus lanatus*\)](#)
[Card beneit \(*Cnicus benedictus*\)](#)
[Card cigrell \(*Carlina corymbosa*\)](#)
[Inflabous \(*Tragopogon dubius*\)](#)
[Tolpis \(*Tolpis barbata*\)](#)
[Morro de porcell \(*Leontodon taraxacoides*\)](#)
[Crepis capil·lar \(*Crepis capillaris*\)](#)
[Càrex \(*Carex depressa* subsp. *basilaris*\)](#)
[Policarp \(*Polycarpon tetraphyllum*\)](#)

fora de lloc (afavorida) o més propia d'altres unitats de paisatge ...

[Fonoll marí \(*Crithmum maritimum*\)](#)

Capironat marí (*Reseda hookeri*) i Violer de mar (*Matthiola sinuata*), dues de les espècies que es van perdre al Delta i que s'han recuperat recentment. La primera de manera natural esdevenint l'única població coneguda per a Catalunya en l'actualitat, i la segona reintroduïda dins d'un programa de recuperació de plantes psammòfiles a diferents localitats del Maresme. Totes dues espècies mereixen un esment especial i haurien de ser prioritàries en la recuperació i la gestió de les platges del Delta.

ruderal o arvense que es poden trobar als hàbitats naturals...

[Malva \(*Malva parviflora*\)](#)
[Agullot \(*Erodium moschatum*\)](#)
[Caps blancs \(*Alyssum maritimum*\)](#)
[Blet de paret \(*Chenopodium murale*\)](#)
[Blets blancs \(*Heliotropium europaeum*\)](#)
[Canonges punxants \(*Valerianella echinata*\)](#)
[Valeriana \(*Valerianella rimosa*\)](#)
[Ortiga balera \(*Urtica pilulifera*\)](#)
[Bleda \(*Beta vulgaris*\)](#)
[Pèl de boc \(*Spergula arvensis*\)](#)
[Borrísol \(*Cerastium glomeratum*\)](#)
[Lleterola peplus \(*Euphorbia peplus*\)](#)
[Melcoratge \(*Mercurialis annua*\)](#)
[Tornassol \(*Chrozophora tinctoria*\)](#)
[Rosella \(*Papaver rhoeas*\)](#)
[Rosella borda \(*Papaver dubium*\)](#)
[Rosella de flor petita \(*Papaver argemone*\)](#)
[Fumària \(*Fumaria officinalis*\)](#)
[Cendrosa \(*Fumaria parviflora*\)](#)
[Apagallums \(*Sisymbrium irio*\)](#)
[Arabidopsis \(*Arabidopsis thaliana*\)](#)
[Cardàmine hirsuta \(*Cardamine hirsuta*\)](#)
[Rafanistre \(*Raphanus raphanistrum* L. subsp. *raphanistrum*\)](#)
[Bràssica fruticulosa \(*Brassica fruticulosa*\)](#)
[Ravenissa groga \(*Hirschfeldia incana*\)](#)

[Herba del pastoret \(*Capsella bursa-pastoris*\)](#)
[Galavars \(*Vicia lutea*\)](#)
[Arvella \(*Vicia sativa*\)](#)
[Aglles \(*Geranium rotundifolium*\)](#)
[Candelers \(*Geranium molle*\)](#)
[Abriülls \(*Tribulus terrestris*\)](#)
[Alfabrega borda \(*Anagallis arvensis*\)](#)
[Esperó de gat \(*Lithospermum arvense*\)](#)
[Cua de porc \(*Echium plantagineum*\)](#)
[Gotets \(*Hyoscyamus albus*\)](#)
[Gossets \(*Antirrhinum orontium*\)](#)
[Linària arvense \(*Linaria arvensis*\)](#)
[Borrísol pelut \(*Veronica hederifolia*\)](#)
[Verònica polida \(*Veronica polita*\)](#)
[Verònica arvense \(*Veronica arvensis*\)](#)
[Espanta llops \(*Orobancha crenata*\)](#)
[Malroig negre \(*Ballota nigra*\)](#)
[Alfabequeta \(*Stachys ocymastrum*\)](#)
[Rèvola borda \(*Sherardia arvensis*\)](#)
[Olivardó \(*Inula graveolens*\)](#)
[Herba de puces \(*Inula viscosa*\)](#)
[Camamilla \(*Matricaria recutita*\)](#)
[Boixac de camp \(*Calendula arvensis*\)](#)
[Card bursal \(*Silybum marianum*\)](#)
[Cardot gros \(*Onopordum acanthium*\)](#)

[Card d'ase \(*Onopordum illyricum*\)](#)
[Card calcida \(*Cirsium vulgare*\)](#)
[Calcida \(*Cirsium arvense*\)](#)
[Cardot tenuïflor \(*Carduus tenuiflorus*\)](#)
[Cap d'ase \(*Carduus pycnocephalus*\)](#)
[Ortiga balera \(*Urtica pilulifera*\)](#)
[Herba blanca \(*Hedypnois rhagadioloides*\)](#)
[Poàcia \(*Micropyrum tenellum*\)](#)
[Poàcia \(*Schismus barbatus*\)](#)
[Arpell \(*Picris echinoides*\)](#)
[Lletissó \(*Sonchus oleraceus*\)](#)
[Lletsó \(*Sonchus tenerrimus*\)](#)
[Margall bord \(*Hordeum murinum*\)](#)
[Margall marí \(*Hordeum marinum* subsp. *marinum*\)](#)
[All de colobra \(*Allium vineale*\)](#)
[All de bruixa \(*Allium roseum*\)](#)
[Ceba marina \(*Urginea maritima*\)](#)
[Castanyola \(*Cyperus rotundus*\)](#)
[Cua de gos daurada \(*Lamarckia aurea*\)](#)
[Civada borda \(*Avena barbata*\)](#)
[Albellatge de cadernera \(*Oryzopsis miliacea*\)](#)
[Agram \(*Cynodon dactylon*\)](#)
[Agulletes \(*Oxalis corniculata*\)](#)
[Aferradís \(*Setaria verticillata*\)](#)
[Canya dolça \(*Sorghum halepense*\)](#)

Exòtiques detectades i que s'haurien d'erradicar...

[Canya \(*Arundo donax*\)](#)
[Armoll \(*Amaranthus retroflexus*\)](#)
[Amarant \(*Amaranthus hybridus*\)](#)
[Bàlsam \(*Carpobrotus edulis*\)](#)
[Cervina menuda \(*Coronopus didymus*\)](#)
[Alfolba \(*Trigonella foenum-graecum*\)](#)
[Alfals d'hivern \(*Trifolium alexandrinum*\)](#)
[Herba talpera \(*Datura stramonium*\)](#)

[Àster esquamós \(*Aster squamatus*\)](#)
[Bident de vinya \(*Bidens subalternans*\)](#)
[Camamilla americana \(*Tagetes minuta*\)](#)
[Enganxagossos \(*Xanthium spinosum*\)](#)
[Crepis sancta \(*Crepis sancta*\)](#)
[Crepis bursifolia \(*Crepis bursifolia*\)](#)
[Serrana d'amèrica \(*Cyperus eragrostis*\)](#)
[Agreglla \(*Oxalis articulata*\)](#)

[Oxalis \(*Oxalis debilis* subsp. *corymbosa*\)](#)
[Pa de cucut de fulla ampla \(*Oxalis latifolia*\)](#)
[Avellaneta \(*Oxalis pes-caprae*\)](#)
[Cua de rata \(*Sporobolus indicus*\)](#)
[Eleusina \(*Eleusine tristachya* subsp. *barcinonensis*\)](#)
[Gram de fulla ampla \(*Paspalum dilatatum*\)](#)
[Cerreig \(*Echinochloa colona*\)](#)
[Xereix gràcil \(*Setaria parviflora*\)](#)

Pineda litoral

[Pi pinver \(*Pinus pinea*\)](#)
[Pi blanc \(*Pinus halepensis*\)](#)
[Pinastre \(*Pinus pinaster*\)](#)
[Alzina \(*Quercus ilex*\)](#)

[Alzina surera \(*Quercus suber*\)](#)
[Falguera vera \(*Polystichum aculeatum*\)](#)
[Estepa negra \(*Cistus monspeliensis*\)](#)
[Aranyoner \(*Prunus spinosa*\)](#)

[Ginesta \(*Spartium junceum*\)](#)
[Bruc \(*Erica arborea*\)](#)

Tolls d'aigua dolça

[Jonc d'estores \(*Juncus inflexus*\)](#)
[Jonquet \(*Juncus effusus*\)](#)
[Jonc articulad \(*Juncus articulatus*\)](#)
[Jonc boval \(*Scirpus holoschoenus*\)](#)

[Jonc d'estany \(*Scirpus lacustris*\)](#)
[Jonca marina \(*Scirpus maritimus*\)](#)
[Jonc menut \(*Juncus bufonius*\)](#)
[Jonc de galàpet \(*Juncus bufonius* L. subsp. *bufonius*\)](#)

[Jonc des crapauds \(*Juncus bufonius* L. subsp. *hybridus*\)](#)
[Jonc comprimit \(*Juncus compressus*\)](#)
[Jonca palustre \(*Eleocharis palustris*\)](#)
[Jonca de cordellar \(*Cyperus longus*\)](#)

[Càrex cuprí \(*Carex vulpina*\)](#)
[Càrex divís \(*Carex divisa*\)](#)
[Càrex puntejat \(*Carex punctata*\)](#)
[Fenàs d'aigua \(*Festuca arundinacea*\)](#)
[Fenàs de riu \(*Arrhenatherum elatius*\)](#)
[Herba molla \(*Holcus lanatus*\)](#)
[Agram d'aigua \(*Paspalum distichum*\)](#)
[Glicèria \(*Glyceria fluitans* subsp. *plicata*\)](#)
[Lítrum hissopifoli \(*Lythrum hyssopifolia*\)](#)
[Herba verda \(*Oenanthe pimpinelloides*\)](#)
[Poa trivial \(*Poa trivialis*\)](#)
[Llentia d'aigua \(*Lemna gibba*\)](#)
[Llentia d'aigua petita \(*Lemna minor*\)](#)
[Dantònia \(*Danthonia decumbens*\)](#)
[Trèvol \(*Trifolium ornithopodioides*\)](#)
[Trèvol marítim \(*Trifolium squamosum*\)](#)
[Trèvol de fragassa \(*Trifolium fragiferum*\)](#)
[Trèvol vermell \(*Trifolium resupinatum*\)](#)
[Trèvol sufocat \(*Trifolium suffocatum*\)](#)
[Trèvol rosat \(*Trifolium pratense*\)](#)
[Espunyidella palustre \(*Galium palustre*\)](#)
[Trèvol de prat \(*Lotus corniculatus* L. subsp. *tenuifolius*\)](#)
[Trevolet de prat \(*Trifolium repens*\)](#)
[Miosotis d'aigua \(*Myosotis scorpioides*\)](#)
[Cueta d'aliacrà \(*Myosotis ramosissima*\)](#)
[Gaudínia \(*Gaudinia fragilis*\)](#)
[Lepturus cilíndric \(*Hainardia cylindrica*\)](#)
[Almegó índic \(*Melilotus indicus*\)](#)

Ruderal i arvense ...

[Castanyola \(*Cyperus rotundus*\)](#)
[Blet farinell \(*Chenopodium glaucum*\)](#)
[Armoll \(*Chenopodium album*\)](#)
[Salat de fulla estreta \(*Atriplex patula*\)](#)

Tolls d'aigua salobre

[Jonc marí \(*Juncus acutus*\)](#)
[Jonc marítim \(*Juncus compressus* subsp. *gerardi*\)](#) Dubtosa
[Jonca marina \(*Scirpus maritimus*\)](#)
[Almegó índic \(*Melilotus indicus*\)](#)

Desembocadures de riu i rieres

[Tamariu gàl.lic \(*Tamarix anglica*\)](#)
[Aloc \(*Vitex agnus-castus*\)](#) Dubtosa
[Ginesta linifòlia \(*Gemista linifolia*\)](#)
[Freixe de fulla petita \(*Fraxinus angustifolia*\)](#)

[Melgó de llapassa \(*Medicago polymorpha*\)](#)
[Estronca-sang \(*Lythrum salicaria*\)](#)
[Lítrum hissopifoli \(*Lythrum hyssopifolia*\)](#)
[Plantatge d'aigua \(*Alisma plantago-aquatica*\)](#)
[Baldèl.lia \(*Baldellia ranunculoides*\)](#)
[Espiga d'aigua \(*Potamogeton crispus*\)](#)
[Plantatge lluent \(*Potamogeton lucens*\)](#)
[Llimac d'aigua \(*Potamogeton pectinatus*\)](#)
[Trèvol de llapassa \(*Medicago praecox*\)](#)
[Espunyidella mural \(*Galium murale*\)](#)
[Espunyidella divaricada \(*Galium parisiense* L. subsp. *divaricatum*\)](#)
[Cràssula molsosa \(*Crassula tillaea*\)](#)
[Crespinell cespitós \(*Sedum caespitosum*\)](#)
[Sagina apètala \(*Sagina apetala*\)](#)
[Romúlea \(*Romulea columnae*\)](#)
[Plantatge \(*Plantago bellardii*\)](#)
[Agulles de bruixa \(*Erodium cicutarium*\)](#)
[Boques de dragó \(*Parentucellia viscosa*\)](#)
[Coa de rata \(*Plantago major* L. subsp. *major*\)](#)
[Herba de sant domènec \(*Centaureum maritimum*\)](#)
[Espunyidella palustre \(*Galium palustre* L. subsp. *elongatum*\)](#)
[Lletsó d'aigua \(*Sonchus maritimus*\)](#)
[Cerretes \(*Tragus racemosus*\)](#)
[Botó d'or \(*Ranunculus sceleratus*\)](#)
[Ranuncle aquàtic \(*Ranunculus trichophyllus*\)](#)
[Ranuncle ofioglossifoli \(*Ranunculus ophioglossifolius*\)](#)
[Ranuncle sard \(*Ranunculus sardous*\)](#)
[Ranuncle muricat \(*Ranunculus muricatus*\)](#)

[Enciam de patena \(*Portulaca oleracea*\)](#)
[Pelovella \(*Cerastium semidecandrum*\)](#)
[Fumdeterra \(*Fumaria muralis*\)](#)
[Herba de puces \(*Inula viscosa*\)](#)

[Gram de saladar \(*Puccinellia fasciculata*\)](#)
[Pelosa \(*Polypogon monspeliensis*\)](#)
[Foliür \(*Parapholis incurva*\)](#)
[Herba molla \(*Atriplex prostrata*\)](#)

[Canvis \(*Phragmites australis*\)](#)
[Lliri groc \(*Iris pseudacorus*\)](#)
[Balca \(*Typha latifolia*\)](#)
[Balca de fulla estreta \(*Typha angustifolia*\)](#)

[Llimac \(*Myriophyllum verticillatum*\)](#) Dubtosa
[Presseguera borda \(*Polygonum lapathifolium*\)](#)
[Herba presseguera \(*Polygonum persicaria*\)](#)
[Pàpols de primavera \(*Erophila verna*\)](#)
[Alchemilla \(*Aphanes arvensis*\)](#)
[Serradella \(*Ornithopus pinnatus*\)](#)
[Herba feridora \(*Linum usitatissimum* L. subsp. *angustifolium*\)](#)
[Agulles \(*Geranium dissectum*\)](#)
[Matabou prim \(*Bupleurum tenuissimum*\)](#)
[Siscla \(*Ammi majus*\)](#)
[Api d'aigua \(*Apium nodiflorum*\)](#)
[Llinària \(*Linaria pelisseriana*\)](#)
[Herba de la gangrena \(*Prunella vulgaris*\)](#)
[Centaurea \(*Centaureum pulchellum*\)](#)
[Alfàbrega de pastor \(*Mentha aquatica*\)](#)
[Gram de porc \(*Potentilla reptans*\)](#)
[Bident tripartit \(*Bidens tripartita*\)](#)
[Repalassa \(*Arctium minus*\)](#)
[Fàrfara \(*Tussilago farfara*\)](#)
[Coleta \(*Hypochaeris radicata*\)](#)
[Liondent \(*Leontodon taraxacoides* subsp. *taraxacoides*\)](#)
[Angelets \(*Leontodon taraxacoides*\)](#)
[Cap roig \(*Crepis vesicaria*\)](#)
[Jonça negra \(*Cyperus fuscus*\)](#)
[Cintes \(*Phalaris arundinacea*\)](#)
[Poàcia \(*Psilurus incurvus*\)](#)

[Betònica \(*Stachys arvensis*\)](#)
[Repalassa borda \(*Xanthium strumarium*\)](#)

[Espergulària marina \(*Spergularia marina*\)](#) Dubtosa
[Lli marítim \(*Linum maritimum*\)](#)
[Centaurea \(*Centaureum pulchellum* subsp. *tenuiflorum*\)](#)
[Espunyidella palustre \(*Galium palustre* L. subsp. *elongatum*\)](#)

[Bova borda \(*Sparganium erectum*\)](#)
[Jonc marí \(*Juncus acutus*\)](#)
[Jonc d'estores \(*Juncus inflexus*\)](#)
[Jonquet \(*Juncus effusus*\)](#)

[Jonc comprimit \(*Juncus compressus*\)](#)
[Jonc marítim \(*Juncus compressus* subsp. *gerardi*\)](#) Dubtosa
[Jonc articulad \(*Juncus articulatus*\)](#)
[Jonça de cordellar \(*Cyperus longus*\)](#)
[Jonc d'estany \(*Scirpus lacustris*\)](#)
[Jonca marina \(*Scirpus maritimus*\)](#)
[Càrex cuprí \(*Carex vulpina*\)](#)
[Malví \(*Althaea officinalis*\)](#)
[Créixen silvestre \(*Rorippa sylvestris*\)](#)
[Ranuncle aquàtic \(*Ranunculus trichophyllus*\)](#)
[Plantatge d'aigua \(*Alisma plantago-aquatica*\)](#)
[Baldèl.lia \(*Baldellia ranunculoides*\)](#)
[Agram d'aigua \(*Paspalum distichum*\)](#)
[Creixen \(*Rorippa nasturtium-aquaticum*\)](#)
[Agrostis verda \(*Polypogon viridis*\)](#)
[Bident tripartit \(*Bidens tripartita*\)](#)
[Llèntia d'aigua \(*Lemna gibba*\)](#)
[Llèntia d'aigua petita \(*Lemna minor*\)](#)
[Plantatge lluent \(*Potamogeton lucens*\)](#)
[Llimac d'aigua \(*Potamogeton pectinatus*\)](#)
[Cal·litríque \(*Callitriche palustris*\)](#)
[Cal·litríque dels estanys \(*Callitriche stagnalis*\)](#)
[Escrofulària aquàtica \(*Scrophularia auriculata*\)](#)
[Valeriana \(*Valeriana officinalis*\)](#)
[Herba pressequera \(*Polygonum persicaria*\)](#)
[Passacamins \(*Corrigiola litoralis*\)](#)
[Melgó de llapassa \(*Medicago polymorpha*\)](#)
[Poa trivial \(*Poa trivialis*\)](#)
[Fenàs d'aigua \(*Festuca arundinacea*\)](#)

Exòtiques...

[Canya \(*Arundo donax*\)](#)
[Onagre \(*Oenothera biennis* L. subsp. *suaveolens*\)](#)
[Campaneta de jardí \(*Ipomoea purpurea*\)](#)

[Herba molla \(*Holcus lanatus*\)](#)
[Trèvol \(*Trifolium ornithopodioides*\)](#)
[Trèvol marítim \(*Trifolium squamosum*\)](#)
[Trèvol de fragassa \(*Trifolium fragiferum*\)](#)
[Trevolet nigrescent \(*Trifolium nigrescens*\)](#)
[Trèvol rosat \(*Trifolium pratense*\)](#)
[Cíteres de burro \(*Trifolium incarnatum*\)](#)
[Trèvol de prat \(*Lotus corniculatus* L. subsp. *tenuifolius*\)](#)
[Trèvol de banqueta \(*Lotus ornithopodioides*\)](#)
[Gram de pastor \(*Poa bulbosa*\)](#)
[Gram de saladar \(*Puccinellia fasciculata*\)](#)
[Calabruix \(*Aetheorhiza bulbosa*\)](#)
[Gaudínia \(*Gaudinia fragilis*\)](#)
[Lepturus cilíndric \(*Hainardia cylindrica*\)](#)
[Fenàs de riu \(*Arrhenatherum elatius*\)](#)
[Agrostis \(*Agrostis stolonifera*\)](#)
[Estronca-sang \(*Lythrum salicaria*\)](#)
[Lítrum hissopifoli \(*Lythrum hyssopifolia*\)](#)
[Agulles \(*Geranium dissectum*\)](#)
[Linària \(*Linaria pelisseriana*\)](#)
[Saiú pudent \(*Sambucus ebulus*\)](#)
[Cardó \(*Dipsacus fullonum* L. subsp. *fullonum*\)](#)
[Herba de sant ponç \(*Mentha pulegium*\)](#)
[Lotus menut \(*Lotus angustissimus*\)](#)
[Cervina \(*Plantago coronopus*\)](#)
[Carraspic linifoli \(*Iberis linifolia* L. subsp. *dunalii*\)](#)
[Herba de santa bàrbara \(*Barbarea vulgaris*\)](#)
[Cucut de rec \(*Lychnis flos-cuculi*\)](#)
[Llengua bovina \(*Rumex obtusifolius*\)](#)

[Donzell bord \(*Artemisia verlotiorum*\)](#)
[Barretera \(*Petasites pyrenaicus*\)](#)
[Serrana d'amèrica \(*Cyperus eragrostis*\)](#)

[Paradella de canyissar \(*Rumex hydrolapathum*\)](#)
[Paradella palustre \(*Rumex palustris*\)](#) Dubtosa
[Esbarzer de riu \(*Rubus caesius*\)](#)
[Llimac \(*Myriophyllum verticillatum*\)](#) Dubtosa
[Lisimàquia \(*Lysimachia vulgaris*\)](#)
[Campanetes de canyar \(*Calystegia sepium*\)](#)
[Ortiga borda \(*Lamium flexuosum*\)](#)
[Vinca \(*Vinca difformis*\)](#)
[Borrosa \(*Gnaphalium luteo-album*\)](#)
[Salicària hisopifòlia \(*Lythrum hyssopifolia*\)](#)
[Herba molla \(*Atriplex prostrata*\)](#)
[Borrisol \(*Cerastium glomeratum*\)](#)
[Cerasti menut \(*Cerastium pumilum*\)](#)
[Carraspic \(*Iberis amara*\)](#)
[Llobí \(*Lupinus angustifolius*\)](#)
[Herba de puces \(*Inula viscosa*\)](#)
[Creixen de cavall \(*Veronica beccabunga*\)](#)
[Herba gatera \(*Valeriana officinalis*\)](#)
[Margalideta \(*Bellis annua* L. subsp. *annua*\)](#)
[Margaridoia perenne \(*Bellis perennis*\)](#)
[Margaridoia silvestre \(*Bellis sylvestris*\)](#)
[Herba de sant roc \(*Pulicaria dysenterica*\)](#)
[Filaguera menuda \(*Filago minima*\)](#)
[Barba cabruna \(*Tragopogon pratensis*\)](#)
[Tolpis \(*Tolpis barbata*\)](#)
[Arpell \(*Picris echioides*\)](#)
[Castanyola \(*Cyperus rotundus*\)](#)

[Paraigüets \(*Cyperus auricomus*\)](#)
[Cebadilla \(*Bromus catharticus*\)](#)

Prat humit

[Fenàs d'aigua \(*Festuca arundinacea*\)](#)
[Fenàs de cebetes \(*Arrhenatherum elatius*\)](#)
[Herba de tall \(*Bromus commutatus*\)](#)
[Herba de tall \(*Bromus racemosus*\)](#)
[Cua de cavall \(*Bromus hordeaceus*\)](#)
[Herba molla \(*Holcus lanatus*\)](#)
[Agram \(*Elymus pungens*\)](#)
[Agram d'aigua \(*Paspalum distichum*\)](#)
[Agrostis verda \(*Polypogon viridis*\)](#)
[Glicèria \(*Glyceria fluitans* subsp. *plicata*\)](#)
[Lítrum hissopifoli \(*Lythrum hyssopifolia*\)](#)
[Poa trivial \(*Poa trivialis*\)](#)
[Dantònia \(*Danthonia decumbens*\)](#)

[Jonc menut \(*Juncus bufonius*\)](#)
[Jonc petit \(*Juncus conglomeratus*\)](#)
[Jonc articulad \(*Juncus articulatus*\)](#)
[Jonça palustre \(*Eleocharis palustris*\)](#)
[Jonça de cordellar \(*Cyperus longus*\)](#)
[Jonc boval \(*Scirpus holoschoenus*\)](#)
[Càrex divís \(*Carex divisa*\)](#)
[Càrex eriçat \(*Carex hirta*\)](#)
[Càrex puntejat \(*Carex punctata*\)](#)
[Càrex cuprí \(*Carex vulpina*\)](#)
[Càrex oval \(*Carex ovalis*\)](#)
[Càrex paniculat \(*Carex paniculata*\)](#) Dubtosa
[Balcalló \(*Carex riparia*\)](#)

[Cardàmine amargant \(*Cardamine amara* L. subsp. *olotensis*\)](#)
[Botó d'or \(*Ranunculus repens*\)](#)
[Gatassa \(*Ranunculus ficaria* L. subsp. *ficariiformis*\)](#)
[Espunvidella palustre \(*Galium palustre*\)](#)
[Cerasti de font \(*Cerastium fontanum* subsp. *vulgare*\)](#)
[Lletsó d'aigua \(*Sonchus maritimus*\)](#)
[Llengua de frare \(*Serapias lingua*\)](#)
[Abella \(*Ophrys apifera*\)](#)
[Mosques grosses \(*Barlia robertiana*\)](#)
[Orquis palustre \(*Orchis laxiflora*\)](#)
[Trèbol \(*Trifolium ornithopodioides*\)](#)
[Trèvol marítim \(*Trifolium squamosum*\)](#)
[Trèvol filiforme \(*Trifolium micranthum*\)](#)

[Trèvol de fragassa \(*Trifolium fragiferum*\)](#)
[Trèvol vermell \(*Trifolium resupinatum*\)](#)
[Trevolet de prat \(*Trifolium repens*\)](#)
[Gaudínia \(*Gaudinia fragilis*\)](#)
[Lepturus cilíndric \(*Hainardia cylindrica*\)](#)
[Almegó indi \(*Melilotus indicus*\)](#)
[Melgó de llapassa \(*Medicago polymorpha*\)](#)
[Siscla \(*Ammi majus*\)](#)
[Miosotis d'aigua \(*Myosotis scorpioides*\)](#)
[Cànem d'aigua \(*Lycopus europaeus*\)](#)
[Coa de rata \(*Plantago major* L. subsp. *major*\)](#)
[Visnaga \(*Ammi visnaga*\)](#)
[Herba de sant ponç \(*Mentha pulegium*\)](#)
[Cerasti de font \(*Cerastium fontanum* Baumg. subsp. *vulgare*\)](#)
[Cucut de rec \(*Lychmis flos-cuculi*\)](#)
[Consolda major \(*Symphytum officinale*\)](#)
[Sabonera comuna \(*Saponaria officinalis*\)](#)
[Lletera de riu \(*Euphorbia hirsuta*\)](#)
[Aristolòquia sarmentosa \(*Aristolochia clematitis*\)](#)

Arvense...

[Castanyola \(*Cyperus rotundus*\)](#)
[Narcís de nadal \(*Narcissus tazetta*\)](#)

Verneda litoral

[Vern \(*Alnus glutinosa*\)](#)
[Avellaner \(*Corylus avellana*\)](#)
[Gatell \(*Salix atrocinerea*\)](#)
[Salze blanc \(*Salix alba*\)](#)
[Àlber \(*Populus alba*\)](#)
[Freixe de fulla petita \(*Fraxinus angustifolia*\)](#)
[Lliri groc \(*Iris pseudacorus*\)](#)
[Canabassa \(*Eupatorium cannabinum*\)](#)
[Jonquet \(*Juncus effusus*\)](#)
[Jonc boval \(*Scirpus holoschoenus*\)](#)
[Càrex remot \(*Carex remota*\)](#)
[Càrex comosa \(*Carex pseudocyperus*\)](#)
[Balcalló \(*Carex riparia*\)](#)
[Càrex pèndul \(*Carex pendula*\)](#)
[Càrex ericat \(*Carex hirta*\)](#)
[Càrex puntejat \(*Carex punctata*\)](#)
[Càrex cuprí \(*Carex vulpina*\)](#)
[Càrex oval \(*Carex ovalis*\)](#)
[Càrex muricat \(*Carex muricata*\)](#)
[Bova borda \(*Sparganium erectum*\)](#)
[Escanya-poll \(*Humulus lupulus*\)](#)

exòtiques...

[Arbre de la tinta \(*Phytolacca americana*\)](#)

[Api bord \(*Ranunculus bulbosus*\)](#)
[Agrimònia \(*Agrimonia eupatoria*\)](#)
[Llengua bovina \(*Rumex conglomeratus*\)](#)
[Lletera de fulla estreta \(*Euphorbia cyparissias*\)](#)
[Ballarida \(*Hypocoum procumbens* L. subsp. *grandiflorum*\)](#)
[Guixó hirsut \(*Lathyrus hirsutus*\)](#)
[Orobanche picridis \(*Orobanche artemisiae-campestris* Gaudin subsp. *picridis*\)](#)
[Centaura \(*Centaureum pulchellum*\)](#)
[Espunyidella palustre \(*Galium palustre* L. subsp. *elongatum*\)](#)
[Espunyidella groga \(*Galium verum*\)](#)
[Estronca-sang \(*Lythrum salicaria*\)](#)
[Agulles \(*Geranium dissectum*\)](#)
[Torilis arvense \(*Torilis arvensis*\)](#)
[Escordi \(*Teucrium scordium*\)](#)
[Herba de la gangrena \(*Prunella vulgaris*\)](#)
[Herba de sant domènec \(*Centaureum maritimum*\)](#)
[Ranuncle acre \(*Ranunculus acris* L. subsp. *despectus*\)](#)
[Cardó \(*Dipsacus fullonum* L. subsp. *fullonum*\)](#)

[Lleteresa \(*Euphorbia platyphyllos*\)](#)
[Borrissol \(*Stellaria media*\)](#)

[Corniol \(*Aquilegia vulgaris*\)](#)
[Herba presseguera fada \(*Polygonum mite*\)](#)
[Estrelletes \(*Stellaria holostea*\)](#)
[Sanguinol \(*Cornus sanguinea*\)](#)
[Heura \(*Hedera helix*\)](#)
[Angèlica borda \(*Angelica sylvestris*\)](#)
[Dolceta \(*Samolus valerandi*\)](#)
[Miosotis d'aigua \(*Myosotis scorpioides*\)](#)
[Caputxes \(*Aristolochia rotunda*\)](#)
[Gatassa \(*Ranunculus ficaria*\)](#)
[Creixen \(*Rorippa nasturtium-aquaticum*\)](#)
[Escrofulària aquàtica \(*Scrophularia auriculata*\)](#)
[Ortiga borda \(*Lamium flexuosum*\)](#)
[Torilis arvense \(*Torilis arvensis*\)](#)
[Fenoll bord \(*Oenanthe fistulosa*\)](#)
[Cànem d'aigua \(*Lycopus europaeus*\)](#)
[Cerasti de font \(*Cerastium fontanum* subsp. *vulgare*\)](#)
[Poa trivial \(*Poa trivialis*\)](#)
[Cintes \(*Phalaris arundinacea*\)](#)
[Passacamins d'aigua \(*Polygonum hydropiper*\)](#)
[Api d'aigua \(*Ranunculus aquatilis*\)](#)

[Margaridoia perenne \(*Bellis perennis*\)](#)
[Herba de sant roc \(*Pulicaria dysenterica*\)](#)
[Alfàbrega de pastor \(*Mentha aquatica*\)](#)
[Gram de porc \(*Potentilla reptans*\)](#)
[Repalassa \(*Arctium minus*\)](#)
[Capferrat \(*Cirsium monspessulanum*\)](#)
[Barba cabruna \(*Tragopogon pratensis*\)](#)
[Belluguet mitjà \(*Briza media*\)](#)
[Sarriassa \(*Arum italicum*\)](#)
[Llèntia d'aigua petita \(*Lemna minor*\)](#)
[Coleta \(*Hypochoeris radicata*\)](#)
[Dent de lleó \(*Taraxacum officinale*\)](#)
[Jonça negra \(*Cyperus fuscus*\)](#)
[Cua de guineu \(*Alopecurus myosuroides*\)](#)
[Cintes \(*Phalaris arundinacea*\)](#)
[Fenàs de canonet \(*Oryzopsis miliacea* subsp. *thomasi*\)](#)
[Creixen \(*Rorippa nasturtium-aquaticum*\)](#)

[Lletugueta \(*Valeriana microcarpa*\)](#)

[Botó d'or \(*Ranunculus acris*\)](#)
[Ranuncle acre \(*Ranunculus acris* L. subsp. *despectus*\)](#)
[Herba gatera \(*Valeriana officinalis*\)](#)
[Herba de sant llorenç \(*Sanicula europaea*\)](#)
[Consolda \(*Symphytum tuberosum*\)](#)
[Heura de terra \(*Glechoma hederacea*\)](#)
[Brìonia \(*Bryonia cretica*\)](#)
[Corriola de cavall \(*Tamus communis*\)](#)
[Fajol de bardissa \(*Polygonum dumetorum*\)](#)
[All dels jardins \(*Allium oleraceum*\)](#)
[Campanetes de canyar \(*Calystegia sepium*\)](#)
[Aspèrula llisa \(*Asperula laevigata*\)](#)
[Alfàbrega de pastor \(*Mentha aquatica*\)](#)
[Gram de porc \(*Potentilla reptans*\)](#)
[Fàrfara \(*Tussilago farfara*\)](#)
[Jonça negra \(*Cyperus fuscus*\)](#)
[Glicèria \(*Glyceria fluitans* subsp. *plicata*\)](#)
[Lítrum hissopifoli \(*Lythrum hyssopifolia*\)](#)
[Fenàs de gos \(*Elymus hispidus*\)](#)
[Herba molla \(*Holcus lanatus*\)](#)
[Sarriassa \(*Arum italicum*\)](#)

Totes aquestes espècies han estat detectades en l'actualitat al Delta de la Tordera, ja sigui formant part d'una comunitat ben conservada i estructurada, ja sigui com a restes o vestigis d'una antiga comunitat desapareguda o degradada, motiu pel qual s'hauria de prioritzar l'ús, mitjançant cultiu de llavors o mitjançant trasplantaments selectius, la flora local per a qualsevol actuació futura, mai la introducció d'espècies o mates foranes.

Llengua de frare (*Serapias lingua*), Mosques grosses (*Barlia robertiana*), Orquis palustre (*Orchis laxiflora*) i Platantera bifòlia (*Platanthera bifolia*), per ordre d'abundància les 4 orquídiess que encara es poden trobar al Delta de la Tordera.

Fauna

A continuació es fa una descripció de la fauna present al Delta de la Tordera agrupada en 6 grans grups (invertebrats, peixos, amfibis, rèptils, aus i mamífers) a on es llisten les espècies amb l'ajuda d'uns quadres resum i amb una petita descripció de quines són les que mereixen una atenció especial per la seva abundància, pel seu interès o per la seva peculiaritat.

Abans però, es llisten les espècies que s'han de prioritzar a l'hora de plantejar una gestió del Delta per la seva importància (ampliat a casacun dels grups tractats amb les que també mereixen una atenció especial) i justificat més endavant; essent la protecció, recuperació i gestió dels seus hàbitats preferents el que s'haurien de potenciar per no perdre les característiques i la identitat pròpia de l'espai:

Invertebrats

Petxina lluent (*Callista chione*)
Crustaci anostraci *Branchipus schaefferi*
Escarbat blau (*Hoplia coerulea*)
Escanyapolls (*Lucanus cervus*)
Banyarriquer del roure (*Cerambyx cerdo*)
Escarbat daurat (*Carabus rutilans*)
Donzell mercurial (*Coenagrion mercuriale*)
Tecla (*Thecla betulae*)
Morada del freixe (*Laeosopis roboris*)
Brocat variable (*Euphydryas aurinia*)
Nimfa boscana (*Limenitis camilla*)
Damer roig (*Melitaea didyma*)

Peixos

Sonso (*Gymnammodytes cicereus*)
Anguila europea (*Anguilla anguilla*)
Barb de muntanya (*Barbus meridionalis*)
Bagra catalana (*Squalius laietanus*)

Amfibis

Tritó palmat (*Lissotriton helveticus*)
Tritó verd (*Triturus marmoratus*)
Gripau d'esperons (*Pelobates cultripes*)
Gripau corredor (*Epidalea calamita*)

Rèptils

Tortuga babaua (*Caretta caretta*)
Tortuga de rierol (*Mauremys leprosa*)
Tortuga d'estany (*Emys orbicularis*)
Sargantana roquera (*Podarcis muralis*)
Serp de collaret (*Natrix astreptophora*)

Aus

Corb marí emplomallat (*Phalacrocorax aristotelis*)
Gavina corsa (*Larus audouinii*)
Corriol camanegre (*Charadrius alexandrinus*)
Corriol petit (*Charadrius dubius*)
Cuereta groga (*Motacilla flava*)
Boscarla mostatxada (*Acrocephalus melanopogon*)
Martinet menu (*Ixobrychus minutus*)
Martinet de nit (*Nycticorax nycticorax*)
Mussol comú (*Athene noctua*)

Mamífers

Llúdriga (*Lutra lutra*)
Ratpenat de ferradura gran (*Rhinolophus ferrumequinum*)
Ratpenat de ferradura petit (*Rhinolophus hipposideros*)
Ratpenat de ferradura mediterrani (*Rhinolophus euyale*)
Ratpenat d'orelles dentades (*Myotis emarginatus*)
Ratpenat de cova (*Miniopterus schreibersii*)
Ratpenat rater gros (*Myotis myotis*)
Ratpenat rater mitjà (*Myotis blythii*)

Invertebrats

Existeixen nombrosos i molt importants buits d'informació sobre els invertebrats del Delta de la Tordera per manca d'estudis al respecte i amb dades publicades molt genèriques i referides a la Conca o a les Comarques en el millor dels casos, mai al Delta (fet recurrent amb gairebé tots els taxons com ja s'ha explicat). Malgrat això hi ha nombroses observacions personals de naturalistes de la zona.

A la següent taula es llisten només aquelles espècies que mereixen una menció especial per la seva singularitat, abundància o importància en la cadena tròfica, tot i que podrien ser moltes més.

Entre els litorals destaquen els bivalves com la **Petxina lluent** (*Callista chione*), especialment, i altres com la Petxina blanca (*Macra corallina*), el Petxinot (*Glycimeris glycimeris*), l'Escopinya gravada (*Venus casina*) o la Petxina saltarina (*Laevicardium crassum*), tots ells abundants fins a les dragues que han afectat els bancs de sorra submergits davant la costa.

Entre el aquàtics continentals destaca per la seva singularitat el **crustaci anostraci** *Branchipus schaefferi*, poc estudiat i documentat al Delta però amb localitats confirmades cada vegada més nombroses gràcies a la seva cerca.

Destacable la presència i abundància als herbassars del riu de l'**Escarbat blau** (*Hoplia coerulea*), espècie considerada vulnerable a Catalunya i que aquí podem trobar fàcilment.

El crustaci anostraci *Branchipus schaefferi*, encara freqüent al Delta, troba aquí les úniques poblacions del Maresme i de la Selva litoral.

L'escarbat blau (*Hoplia coerulea*), considerat vulnerable a Catalunya, al Delta de la Tordera s'associa als herbassars humits de la llera del riu, on poden ser molt abundants.

Menció especial mereixen algunes espècies que denoten un bon estat de conservació de les rouredes, vernedes i altres boscos de ribera que encara existeixen al Delta, com l'Escanyapolls (*Lucanus cervus*), el Banyarriquer del roure (*Cerambyx cerdo*), l'Escarbat daurat (*Carabus rutilans*), la Tecla (*Thecla betulae*), la Morada del freixe (*Laeosipis roboris*), el Brocat variable (*Euphydryas aurinia*) o la Nimfa boscana (*Limenitis camilla*) entre altres.

Entre els grans invertebrats aquí abundants que tenen una incidència directa i que expliquen la presència i abundància d'alguns vertebrats, o per la seva abundància i importància en la cadena tròfica, destaquen els odonats (31 espècies), les papallones diürnes (79 espècies), l'Escarbat rinoceront (*Oryctes nasicornis*), la Vespa de Galet (*Megascolia maculata*), el Borinot (*Bombus terrestris*), l'Abella fustera (*Xylocopa violacea*), la Vespa (*Polistes gallicus*), la Vespa de les aranyes (*Anoplius viaticus*), l'Aranya tigre (*Argiope bruennichi*), l'Aranya llop (*Lycosa tarantula*), l'Aranya d'aigua (*Argyroneta aquatica*), la Formiga lleó (*Myrmeleon formicarius*), el Bufaforats (*Macroglossum stellatarum*) o l'Hemaris fuciformis (*Hemaris fuciformis*) entre molts altres.

El Brocat variable (*Euphydryas aurinia*) és molt abundant a tot el Delta de la Tordera i sempre associat als fenassars, prats i herbassars del riu i de les zones humides, on resulta abundant.

Codis del quadre: 1: Front deltaic, 2: Platja, 3: Sorral i pinedes litorals, 4: Cursos fluvials, 5: Zones humides, 6: Plana agrícola, 7: Zones urbanes, 8: Altres o sense dades suficients i/o dada anecdòtica. Sombreat fosc: Espècie emblemàtica o prioritària. Sombreat clar: Espècie interessant però no prioritària.

ESPECIE		Annex II de la Directiva 92/43, d'Habitats	PROTECCIÓ ACTUAL	ECOSISTEMA OCUPAT								HÀBITATS PREFERENTS
Nom científic	Nom vulgar			1	2	3	4	5	6	7	8	
<i>Callista chione</i>	Petxina lluent			•	•							11.2211+, 11.2212+, 11.2227+, 11.2226+, 11.331
<i>Macra corallina</i>	Petxina blanca			•	•							11.2211+, 11.2212+, 11.2227+, 11.2226+, 11.331
<i>Glycimeris glycimeris</i>	Petxinot			•	•							11.2211+, 11.2212+, 11.2227+, 11.2226+, 11.331
<i>Venus casina</i>	Escopinya gravada			•	•							11.2211+, 11.2212+, 11.2227+, 11.2226+, 11.331
<i>Laevicardium crassum</i>	Petxina saltarina			•	•							11.2211+, 11.2212+, 11.2227+, 11.2226+, 11.331
<i>Branchiostoma lanceolatum</i>	Anfiox			•	•							11.2211+, 11.2212+, 11.2227+, 11.2226+, 11.331
<i>Branchipus schaefferi</i>	Crustaci anostraci							•	•			22.5, 82.43,
<i>Lucanus cervus</i>	Escanyapolls	1083	ES5110007 Riu i Estanys de Tordera					•				44.461+, 44.462+, 44.62,
<i>Cerambyx cerdo</i>	Banyarriquer del roure	1088	ES5110007 Riu i Estanys de Tordera					•				44.461+, 44.462+, 44.62,
<i>Carabus rutilans</i>	Escarbat daurat							•				31.8C2+, 37.26+, 44.128+, 44.1412, 44.316+, 44.3432+,
<i>Hoplia coerulea</i>	Escarbat blau						•	•				24.53, 53.4, 38.24+,
<i>Oryctes nasicornis</i>	Escarbat rinoceront				•	•	•		•		•	35.23, 32.351, 32.346, 32.142,
<i>Megascolia maculata</i>	Vespa de Galet					•	•	•	•			32.142, 31.8122, 82.32+,
<i>Bombus terrestris</i>	Borinot				•	•	•	•	•	•		16.229, 35.23, 32.351, 32.323+, 32.346, 44.812,
<i>Xylocopa violacea</i>	Abella fustera								•	•		82.11, 82.12, 82.2, 82.31+,
<i>Polistes gallicus</i>	Vespa					•	•	•	•	•		82.11, 82.12, 82.2, 82.31+, 82.32+,
<i>Anoplius viaticus</i>	Vespa de les aranyes					•	•		•			32.346, 35.32+, 82.32+,
<i>Argiope bruennichi</i>	Aranya tigre					•	•					24.52, 31.8122, 37.26+, 53.213, 53.2192,
<i>Lycosa tarantula</i>	Aranya llop					•	•		•			32.323+, 32.346, 35.32+, 82.32+, 86.411,
<i>Argyroneta aquatica</i>	Aranya d'aigua							•	•			53.4, 22.21+, 22.5, 38.24+,
<i>Myrmeleon formicarius</i>	Formiga lleó					•		•	•			86.411, 24.31, 24.32,
<i>Calopteryx haemorrhoidalis</i>	Damisel•la endolada					•						
<i>Calopteryx virgo</i>	Damisel•la enguantada					•						
<i>Chalcolestes viridis</i>	Vimetaire occidental					•						

<i>Pseudophilotes panoptes</i>	Blaveta de la farigola					•			•		•	32.323+, 32.346,
<i>Aricia cramera</i>	Moreneta meridional					•	•		•			32.323+, 32.346,
<i>Aricia agestis</i>	Moreneta septentrional											32.323+, 32.346,
<i>Glaucopsyche alexis</i>	Turquesa europea										•	32.346
<i>Cupido minimus</i>	Cupido menut					•			•			24.52,
<i>Plebejus argus</i>	Blavet argiu						•	•				38.24+
<i>Polyommatus escheri</i>	Blaveta de l'astràgal					•	•		•			32.323+, 32.346, 24.52,
<i>Polyommatus icarus</i>	Blaveta comuna					•	•	•	•	•		32.351, 32.323+, 32.346, 24.52, 31.8122,
<i>Libythea celtis</i>	Papallona del lledoner						•	•	•			24.52, 31.8122,
<i>Argynnis paphia</i>	Argentada comuna						•	•				24.52, 31.8122, 44.812,
<i>Issoria lathonia</i>	Mirallets						•	•	•			24.52, 31.8122, 44.812,
<i>Danaus chrysippus</i>	Papallona tigre						•	•				24.52,
<i>Boloria dia</i>	Donzella violeta						•	•				24.52, 41.714, 44.637+,
<i>Brenthis daphne</i>	Perlada de l'esbarzer						•	•				24.52, 31.8122, 41.714, 44.637+,
<i>Aglais urticae</i>	Papallona de les ortigues						•	•				24.52,
<i>Nymphalis polychloros</i>	Nimfa dorment						•	•	•			24.52, 31.8122,
<i>Nymphalis antiopa</i>	Vellutada del salze						•	•	•			24.52, 31.8122, 41.714, 44.637+,
<i>Aglais io</i>	Paó de dia						•	•	•	•		24.52, 31.8122,
<i>Vanessa atalanta</i>	Atalanta					•	•	•	•	•		16.229, 35.23, 32.351, 32.323+, 32.346,
<i>Vanessa cardui</i>	Migradora dels cards					•	•	•	•	•		16.229, 35.23, 32.351, 32.323+, 32.346,
<i>Polygonia c-album</i>	Papallona de la c blanca						•	•				24.52, 31.8122,
<i>Melitaea phoebe</i>	Damer de la centàurea						•	•	•			24.52, 44.812, 38.24+,
<i>Melitaea deione</i>	Damer dels conillets						•	•	•			32.346, 24.52, 44.812,
<i>Melitaea didyma</i>	Damer roig						•	•				24.52, 31.8122, 44.812, 38.24+,
<i>Euphydryas aurinia</i>	Brocat variable	1065	ES5110007 Riu i Estanys de Tordera				•	•				24.52, 31.8122, 38.24+, 34.36
<i>Charaxes jasius</i>	Papallona de l'arboç						•	•		•	•	32.346,
<i>Apatura ilia</i>	Tornassolada petita							•	•			24.52, 31.8122, 44.812,
<i>Limenitis reducte</i>	Nimfa mediterrània							•	•	•		24.52, 31.8122, 44.812,
<i>Limenitis camilla</i>	Nimfa boscana								•			32.346, 41.714, 44.637+,
<i>Melanargia lachesis</i>	Escac ibèric					•	•	•		•	•	32.351, 32.323+, 32.346,
<i>Melanargia occitanica</i>	Escac ferruginós							•	•			34.36,
<i>Hipparchia statilinus</i>	Faune bru					•	•	•		•		32.351, 32.323+, 32.346,
<i>Hipparchia fidia</i>	Faune ziga-zaga						•	•		•		32.323+, 32.346,
<i>Brintesia circe</i>	Bruixa						•			•	•	32.323+, 32.346, 24.52,
<i>Maniola jurtina</i>	Bruna dels prats						•	•		•		32.323+, 32.346,

<i>Pyronia cecilia</i>	Saltabardisses de solell				•	•	•		•	•		32.351, 32.323+, 32.346, 35.32+,
<i>Pyronia bathseba</i>	Saltabardisses cintada						•	•	•	•		32.346, 31.8122,
<i>Pyronia tithonus</i>	Saltabardisses europea						•	•	•			32.346, 35.32+,
<i>Coenonympha arcania</i>	Lleonada del matollar						•		•		•	32.346, 35.32+,
<i>Coenonympha pamphilus</i>	Lleonada comuna								•		•	32.346, 35.32+,
<i>Pararge aegeria</i>	Bruna boscana				•	•	•	•	•	•		32.351, 32.323+, 32.142, 24.52, 31.8122,
<i>Lasiommata megera</i>	Margenera comuna				•	•	•		•	•		32.351, 32.323+, 32.346, 35.32+,

Peixos

Tot i l'abundància d'espècies marines al front deltaic i litoral, només s'inclouen a la taula les espècies continentals (d'aigua dolça) o aquelles que requereixen tant el medi marí com el riu (i zones humides litorals) per a la reproducció o refugi juvenil. Cas especial mereix l'excepció del **Sonso** (*Gymnammodytes cicereus*), petit peix marí que al litoral selvatà i maresmenc té la seva població més important ja que requereix de fons sorrencs de granulometria gran, i que a la vegada explica la presència també aquí (entre Blanes i l'Alt Maresme) la població estiuenjant més important a la Mediterrània del Corb marí emplomallat (*Phalacrocorax aristotelis*) com s'explica a l'apartat d'aus.

Malgrat les reduïdes dimensions de la llacuna litoral de la desembocadura de la Tordera (especialment en comparació amb anys anteriors, i sense comparació possible amb les zones humides litorals del segle passat) i tot i la irregularitat del cabal del riu (quan no sec i aillant la llacuna bona part de l'any), el tram final del riu esdevé una important, i única en l'actualitat, entrada a tota la Conca d'aquelles espècies migradores o que es desplacen entre el medi marí i el continental, essent també refugi i/o espai de reproducció del **Llobarro** (*Dicentrarchus labrax*), el **Joel** (*Atherina boyeri*), la **Saboga** (*Alosa fallax*), la **Guerxa** (*Alosa alosa*), la **Llampresa de mar** (*Petromyzon marinus*), el **Gòbit de sorra** (*Pomatoschistus microps*), el **Rèmol de riu** (*Rèmol de riu*), les **Llisses** (**3 espècies**) i l'abundant aquí **Anguila europea** (*Anguilla anguilla*), totes elles depenent de l'obertura de la barra de sorra amb un cabal mínim bona part de l'any. Tot i la seva presència regular a la llacuna litoral cada any, els darrers estius hi ha importants episodis de morts massives per manca d'aigua sense regenerar bona part de l'any.

La Tordera, i el tram deltaic i la llacuna de la desembocadura no són cap excepció, és el riu català amb les poblacions més importants i en millor estat de conservació del **Barb de muntanya** (*Barbus meridionalis*) i de la **Bagra catalana** (*Squalius laietanus*), i són abundants i fàcilment localitzables fins a la mateixa platja.

L'**Espinós** (*Gasterosteus gymnurus*), freqüent i ben distribuït a la Conca (i al Delta) fins a mitjans del segle passat, actualment no està documentat ni detectat a cap tram de riu i zona humida (canals, basses i estanys) del Delta, i només al municipi de Tordera es coneixia una petita població fins a finals dels 90s com a espai ocupat més proper. Actualment però, la seva distribució a la Conca (bàsicament a la subconca de Santa Coloma) és força coneguda i abundant i gràcies a la millora de la qualitat de l'aigua dels darrers anys no és descartable la seva presència a trams de la Tordera Mitjana o Baixa. Caldria una prospecció a alguns trams i zones humides associades per descartar-ho ja que es troba en procés de recolonització en algunes localitats de la Conca.

Aquesta recolonització recent (gràcies a la millora de la qualitat de l'agua al riu i rieres) i l'abundància i bon estat de les poblacions de les espècies autòctones abans esmentades, és possible gràcies a la escassa presència d'espècies exòtiques al riu, essent aquí encara més nombroses les autòctones que les exòtiques (tant en biomassa com en espècies, tot el contrari de la resta de rius de Catalunya) segurament per les característiques geomorfològiques i hidrològiques de la Tordera que les limiten. Al Delta de la Tordera només trobem la Gambúsia (*Gambusia holbrooki*), el Barb roig (*Phoxinus sp.*) només amb observacions anecdòtiques al tram més interior del riu al Delta (més comú a trams alts i mitjans), la Carpa (*Cyprinus carpio*) i el Carpi vermell (*Carassius auratus*), aquests darrers molt poc abundants o anecdòtics al riu i bàsicament introduïdes a basses de rec i/o ornamentals.

Codis del quadre: 1: Front deltaic, 2: Platja, 3: Sorral i pinedes litorals, 4: Cursos fluvials, 5: Zones humides, 6: Plana agrícola, 7: Zones urbanes, 8: Altres o sense dades suficients i/o dada anecdòtica. Sombreat fosc: Espècie emblemàtica o prioritària. Sombreat clar: Espècie interessant però no prioritària.

ESPÈCIE		Annex II de la Directiva 92/43, d'Hàbitats	PROTECCIÓ ACTUAL	ECOSISTEMA OCUPAT								HÀBITATS PREFERENTS
Nom científic	Nom vulgar			1	2	3	4	5	6	7	8	
<i>Gymnammodytes cicereus</i>	Sonso			•	•							11.2211+, 11.2212+, 11.2227+, 11.2226+, 11.331,
<i>Alosa alosa</i>	Guerxa			•	•		•					21.11, 23.11, 24.142+, 24.152+,
<i>Alosa fallax</i>	Saboga			•	•		•					21.11, 23.11, 24.142+, 24.152+,
<i>Atherina boyeri</i>	Joell			•	•		•					11.2226+, 21.11, 23.11, 24.142+, 24.152+,
<i>Dicentrarchus labrax</i>	Llobarro			•	•		•					23.11, 24.142+, 24.152+,
<i>Petromyzon marinus</i>	llampresa de mar			•	•		•					21.11, 23.11, 24.142+, 24.152+,
<i>Pomatoschistus microps</i>	gòbit de sorra				•		•					11.2226+, 11.23, 21.11, 23.11, 24.142+, 24.152+,
<i>Rèmol de riu</i>	Rèmol de riu				•		•					11.2226+, 21.11, 23.11, 24.142+, 24.152+,
<i>Anguilla anguilla</i>	Anguila europea			•	•		•					24.142+, 24.152+, 24.16,
<i>Chelon labrosus</i>	Llissa vera			•	•		•					24.142+, 24.152+,
<i>Liza ramada</i>	Llissa calua			•	•		•					24.142+, 24.152+,
<i>Mugil cephalus</i>	Llissa llobarrera			•	•		•					23.11, 24.142+, 24.152+,
<i>Barbus meridionalis</i>	Barb de muntanya	1138	ES5110007 Riu i Estanys de Tordera				•					24.142+, 24.152+, 24.16, 22.13,
<i>Phoxinus sp.</i>	Barb roig						•					22.12,
<i>Squalius laietanus</i>	Bagra catalana						•					24.142+, 24.152+, 24.16, 22.13,
<i>Carassius auratus</i>	carpí vermell								•	•		24.16, 89.23, 85.13,
<i>Cyprinus carpio</i>	carpa						•					24.142+, 24.152+, 22.12, 22.13, 89.23,
<i>Gasterosteus gymnuris</i>	Espinós							•				22.13, 22.4314, 22.4315, 22.432,
<i>Gambusia holbrooki</i>	gambúsia						•	•	•	•		24.142+, 24.152+, 24.16, 22.12, 22.13, 89.22, 89.23, 85.13,

Amfibis

Aquest grup, sense cap mena de dubte, és el major tresor a protegir i potenciar al Delta de la Tordera, doncs és l'únic espai natural litoral de la costa mediterrània ibèrica a on encara podem trobar 11 espècies, algunes importants a nivell de tota Catalunya, i sense cap intervenció o reintroducció (de qüestionable eficàcia i forçada) com a altres espais naturals “subvencionats” on s'aboquen ingents recursos per mantenir artificialment espècies que aquí estan totalment ignorades.

Aquesta peculiaritat del Delta és possible gràcies a, per una banda, la presència d'hàbitats típics de l'estratge montà o centroeropus fins a la mateixa línia de la costa (com ja s'ha explicat a l'apartat dels hàbitats) que es barregen amb els típics de la terra baixa mediterrània, per altre banda a la no presència de grans masses d'aigua permanents artificials (aquí totes les masses d'aigua són petites i/o temporals i sense peixos i altres exòtics), i per les característiques hidrològiques i de substrat del riu i de les rieres. Només manca 1 de les 12 espècies de la Conca i per motius evidents... el Tritó del Montseny (*Calotriton arnoldi*).

Destaquen per sobre de la resta el **Tritó palmat** (*Lissotriton helveticus*), força abundant encara a la zona interior de la plana deltaica (entre Malgrat de Mar i Palafolls, entre Blanes i Palafolls, i entre Tordera i Balnes), i el **Gripau d'esperons** (*Pelobates cultripes*), present a tot el Delta i fins a la platja.

Una de les espècies que més ha disminuït recentment és el **Tritó verd** (*Triturus marmoratus*) per la pèrdua dels antics llocs de reproducció, quedant només a un petit sector proper al riu entre Tordera i Blanes, i a una petita bassa entre Malgrat de Mar i Palafolls en pèssimes condicions. La seva continuïtat al Delta (que no a les planes i zones més interiors de la Tordera on encara és abundant) està força compromesa i depén de només 2 petits punts d'aigua sense protecció.

Tritons palmats (*Lissotriton helveticus*), encara abundants i freqüents a tot el Delta menys litoral, i Tritó verd (*Triturus marmoratus*), molt més rar i localitzat al Delta per la pèrdua de les petites masses d'aigua que feia servir per reproduir-se fins fa una dècada.

Totes dues espècies mantenen importants poblacions a les valls de la Tordera aigües amunt del Delta.

Com anècdota, en ocasions es poden veure **Salamandres** (*Salamandra salamandra*) caminant pel camí de la platja de la Pomereda (Malgrat de Mar) tot i que lo més normal és observar-les al riu i a les planes interiors del Delta. Aquesta és una espècie en clar augment i expansió que colonitza qualsevol espai nou, alterat o antròpic.

El **Gripau comú** (*Bufo spinosus*) és l'altre espècie que, tot i que podem trobar-la a gairebé tot el Delta, és molt més freqüent i abundant a les planes més interiors, essent més rara com més a prop de la platja.

Les espècies més abundants al Delta (com a la resta de la Conca) són, per ordre, el **Gripau corredor** (*Epidalea calamita*), la **Granota pintada** (*Discoglossus pictus*), la **Granoteta de punts** (*Pelodytes punctatus*) i el **Tòtil** (*Alytes obstreticans*), ocupant qualsevol racó del Delta per molt antròpic que sigui però molt dependents dels punts d'aigua per a la reproducció (especialment tolls temporals i basses agrícoles) que determinen la seva presència o abundància.

Les dues espècies que més depenen actualment del riu (tot i que gairebé totes les espècies hi són presents a la llera), en absència d'estanys i altres zones humides litorals, són la **Reineta meridional** (*Hyla meridionalis*) i la **Granota verda** (*Pelophylax perezi*), aquesta darrera abundantíssima fins a la platja, tot i que encara es poden localitzar a qualsevol bassa a on encara no hagin introduït peixos exòtics.

El Gripau d'esperons (*Pelobates cultripes*) troba aquí, i a la resta del tram baix del riu, un lloc ideal gràcies al substrat sorrenc, als abundants llocs de posta repartits per tot el Delta (sempre masses d'aigua de reduïdes dimensions i temporals) i a la poca exigència en quant al tipus de massa d'aigua i de vegetació associada.

Encara el podem trobar fins a la mateixa línia de la costa però darrerament està essent molt afectat per l'asfaltat de camins rurals i per l'augment del trànsit rodat que causa grans mortalitats per esclafament.

Codis del quadre: 1: Front deltaic, 2: Platja, 3: Sorral i pinedes litorals, 4: Cursos fluvials, 5: Zones humides, 6: Plana agrícola, 7: Zones urbanes, 8: Altres o sense dades suficients i/o dada anecdòtica. Sombrejat fosc: Espècie emblemàtica o prioritària. Sombrejat clar: Espècie interessant però no prioritària.

ESPÈCIE		Directiva hàbitats	Llei 3/88	CNEA	ECOSISTEMA OCUPAT								HÀBITATS PREFERENTS
Nom científic	Nom vulgar				1	2	3	4	5	6	7	8	
<i>Salamandra salamandra</i>	Salamandra		D					•	•				22.5, 44.461+, 44.462+, 41.714, 44.637+,
<i>Triturus marmoratus</i>	Tritó verd	Annex IV	D	D'interès especial					•				24.53, 22.4314, 22.4315, 22.432, 22.5, 44.461+, 44.462+,
<i>Lissotriton helveticus</i>	Tritó palmat		D	D'interès especial					•	•			24.53, 22.4314, 22.4315, 22.432, 22.5, 38.24+, 44.461+, 44.462+, 89.22,
<i>Bufo spinosus</i>	Gripau comú		D					•	•				53.4, 22.13, 22.5, 44.461+, 44.462+,
<i>Epidalea calamita</i>	Gripau corredor	Annex IV	D	D'interès especial		•	•	•	•	•	•	•	24.16, 22.5, 82.11, 82.12, 82.2, 82.31+, 82.43, 86.411,
<i>Pelobates cultripipes</i>	Gripau d'esperons	Annex IV	D	D'interès especial		•	•	•	•	•			24.16, 22.5, 82.11, 82.12, 82.2, 82.31+, 86.411,
<i>Alytes obstreticans</i>	Tòtil	Annex IV	D	D'interès especial				•	•	•	•	•	53.4, 22.13, 22.5, 82.11, 82.12, 82.2, 82.31+, 89.22, 89.23, 85.13,
<i>Discoglossus pictus</i>	Granota pintada					•	•	•	•	•	•	•	24.16, 24.53, 53.4, 22.13, 22.5, 82.43, 86.411, 89.22,
<i>Hyla meridionalis</i>	Reineta meridional	Annex IV	D	D'interès especial				•	•	•			24.16, 24.52, 24.53, 53.4, 22.13, 22.4314, 22.4315, 22.432, 22.5, 38.24+, 44.461+, 44.462+,
<i>Pelodytes punctatus</i>	Granoteta de punts		D	D'interès especial				•	•	•			24.53, 22.13, 22.5, 38.24+, 44.461+, 44.462+,
<i>Pelophylax perezi</i>	Granota verda							•	•	•	•		24.16, 22.12, 22.13, 89.22, 89.23, 85.13,

CNEA: Real Decreto 439/90 sobre "Catálogo Nacional de Especies Amenazadas". Llei 3/1988 de 4 de març, de protecció dels animals. Directiva d'hàbitats 92/43/CEE de la Comunitat Europea.

Rèptils

Si els amfibis són el major tresor a protegir i potenciar al Delta de la Tordera, el segon i de molt a prop són els rèptils (18 espècies al Delta), de tal manera que hem de considerar el Delta com un veritable punt calent herpetològic i de primera magnitud tant a Catalunya com a la Conca Mediterrània.

Actualment la Conca de la Tordera (i el Delta forma part) posseeix les més importants i millor conservades poblacions de quelonis aquàtics autòctons de tot el nord-est peninsular. Entre Sant Esteve de Palautordera i la desembocadura de la Tordera (entre Malgrat de Mar i Blanes) es troba la major població de Catalunya de **Tortuga de rierol** (*Mauremys leprosa*), amb milers d'exemplars, i al Delta és molt abundant a la llacuna de la desembocadura i al tram final del riu, havent-se observat i documentat grans concentracions en períodes d'estiatge a aquells trams o tolls amb aigua o grans herbassars humits, i llargs desplaçaments d'exemplars entre trams i masses d'aigua quan ho necessiten o quan s'asseca l'espai que ocupen. Freqüents i abundants també a la resta de masses d'aigua, recs i rieres, com per exemple la Vall d'en Burg (a Blanes), el Rec Viver (a Malgrat de Mar) i a gairebé totes les basses de rec de la zona.

La **Tortuga d'estany** (*Emys orbicularis*) és molt menys abundant al Delta amb observacions, captures i controls regulars cada any a la llacuna de la desembocadura o altres zones humides de manera més puntual, bàsicament exemplars desplaçats de la Tordera mitjana (Hostalric-Fogars de la Selva-Tordera) i de la subconca de la Santa Coloma, on es troba la principal població del nord-est peninsular. No és descartable (bàsicament per la nul·la prospecció o seguiment específic a la Baixa Tordera) la seva reproducció puntual al Delta donada la seva difícil detecció i la seva presència constant amb uns 2-10 exemplars adults segons l'any.

La Tortuga de rierol (*Mauremys leprosa*), molt abundant i ocupant gairebé qualsevol zona humida del Delta, i la Tortuga d'estany (*Emys orbicularis*), menys abundant però amb observacions regulars a diferents masses d'aigua, són una de les joies a protegir i potenciar al Delta de la Tordera i no requereixen cap programa de recuperació, essent les característiques pròpies de l'espai el principal element a protegir i recuperar.

Tot i la presència a la desembocadura i a algunes basses agrícoles del Delta de la Tortuga de temples roges (*Trachemys scripta*), única exòtica invasora detectada fins al moment, i com passa a la resta del riu, a diferència d'altres zones humides i rius aquí són escasses ja que l'hàbitat i la temporilatat del cabal superficial semblen limitar la seva abundància.

Destacable també la reproducció, no només la presència constant, de la **Tortuga babaua** (*Caretta caretta*) a les platges del Delta (Malgrat de Mar) i almenys un intent fallit a la de Blanes i localitats properes de l'Alt Maresme, essent aquest tram de costa (Blanes-Canet de Mar) un dels més escollits per l'espècie per a la reproducció a Catalunya els darrers anys.

Les altres dues espècies de tortugues marines, la Tortuga llaüt (*Dermochelys coriacea*) i la Tortuga verda (*Chelonia mydas*), són detectades amb regularitat a aquest tram de costa tant en migracions com per a alimentar-se, com passa amb els cetacis (que s'explica a l'apartat de mamífers) que aquí tenen una de les principals zones d'alimentació i estiueig del litoral català.

Cal fer esment especial també a la **Sargantana roquera** (*Podarcis muralis*) que al Delta de la Tordera té les seves poblacions més meridionals i properes a mar, espècie més típica de l'estrat montà i alpí que aquí està lligada a les zones humides i boscos de ribera fins a la mateixa línia de mar, i la **Serp de collaret** (*Natrix astreptophora*), que a les zones humides i herbassars del Delta troben una de les majors i millor conservades poblacions del litoral català essent molt més comuna i abundant que la Serp d'aigua (*Natrix maura*), molt més típica i dominant a la resta del país. La presència d'aquestes dues espècies aquí s'entén per la presència d'hàbitats més centreeuropeus i montans a terra baixa mediterrània, i són una excepció a Catalunya.

En aquesta mateixa situació es troba la **Serp d'Eusculapi** (*Zamenis longissimus*), segurament molt abundant en el passat i lligada a les vernedes litorals, que avui és molt abundant al Montnegre i valls amb abundant cobertura de bosc de ribera com les que desemboquen a la plana litoral o interior del Delta.

La resta d'espècies, tot i que més comunes a la resta de Catalunya, aquí es poden considera molt abundants tot i les reduïdes dimensions del Delta gràcies a la presència de multitud d'hàbitats adients en mosaic (com s'explica a l'apartat d'hàbitats) com a l'escassa presència de grans vies de comunicació a la zona en comparació amb altres espais litorals. En aquest sentit caldria destacar el **Llargandaix ocel•lat** (*Timon lepidus*) que a altres espais naturals molt més mediàtics es considera extingit o reintroduït i mantingut sense gaire èxit i sense garantir la seva continuïtat a mig termini en no modificar les causes de la seva desaparició.

Codis del quadre: 1: Front deltaic, 2: Platja, 3: Sorral i pinedes litorals, 4: Cursos fluvials, 5: Zones humides, 6: Plana agrícola, 7: Zones urbanes, 8: Altres o sense dades suficients i/o dada anecdòtica. Sombreat fosca: Espècie emblemàtica o prioritària. Sombreat clara: Espècie interessant però no prioritària.

ESPECIE		Directiva hàbitats	Llei 3/88	CNEA	PROTECCIÓ ACTUAL	ECOSISTEMA OCUPAT								HÀBITATS PREFERENTS
Nom científic	Nom vulgar					1	2	3	4	5	6	7	8	
<i>Mauremys leprosa</i>	Tortuga de rierol	Annex II,IV	C		ES5110007 Riu i Estanys de Tordera				•	•	•			24.16, 24.53, 53.4, 22.13, 22.5, 34.36, 89.22,
<i>Emys orbicularis</i>	Tortuga d'estany	Annex II,IV	C	D'interès especial	ES5110007 Riu i Estanys de Tordera				•	•				24.16, 24.53, 22.13, 22.4314, 22.4315, 22.432, 22.5,
<i>Trachemys scripta</i>	Tortuga de temples roges		Ex						•	•	•	•		22.12, 22.13, 89.23, 85.13,
<i>Caretta caretta</i>	Tortuga babaua					•	•							11.331, 11.122, 11.123, 11.124, 16.111+, 16.12,
<i>Dermochelys coriacea</i>	Tortuga llaüt					•								11.122, 11.123, 11.124,
<i>Chelonia mydas</i>	Tortuga verda					•								11.331, 11.122, 11.123, 11.124,
<i>Hemidactylus turcicus</i>	Dragó rosat		D	D'interès especial							•	•		82.32+, 86.413,
<i>Tarentola mauritanica</i>	Dragó comú		D	D'interès especial			•	•	•		•	•	•	32.351, 32.323+, 32.346, 82.11, 82.12, 82.2, 82.31+, 82.32+, 86.413, 86.42,
<i>Anguis fragilis</i>	Vidriol	Annex IV	D	D'interès especial				•	•	•	•			32.323+, 32.142, 31.863, 37.26+, 44.612, 34.36, 41.714, 44.637+,
<i>Psammodromus algirus</i>	Sargantana cuallarga		D	D'interès especial				•	•				•	32.323+, 32.346, 82.32+,
<i>Timon lepidus</i>	Llargandaix ocel•lat		C					•	•		•		•	32.323+, 32.346, 82.11, 82.12, 82.2, 82.31+, 82.32+, 86.411, 86.413, 86.42,
<i>Podarcis liolepis</i>	Sargantana iberoprovençal		C	D'interès especial			•	•	•		•	•		32.351, 32.323+, 32.346, 82.11, 82.12, 82.2, 82.31+,
<i>Podarcis muralis</i>	Sargantana roquera	Annex IV	D	D'interès especial				•	•					24.16, 31.863, 44.461+, 44.462+,
<i>Natrix astreptophora</i>	Serp de collaret ibèrica		D	D'interès especial				•	•					24.16, 24.52, 24.53, 31.863, 31.8C2+, 37.26+, 44.612, 53.4, 22.13, 22.5, 38.24+, 44.461+, 44.462+,
<i>Natrix maura</i>	Serp d'aigua		D	D'interès especial				•	•	•				24.16, 24.53, 53.4, 22.12, 22.13, 82.43, 89.22, 89.23,
<i>Coronella girondica</i>	Serp llisa meridional		D	D'interès especial				•	•		•			32.323+, 32.346, 32.142, 35.32+,
<i>Zamenis scalaris</i>	Serp blanca		D	D'interès especial			•	•	•		•	•	•	32.351, 32.323+, 32.346, 34.36, 82.32+, 86.411, 86.413, 86.42,
<i>Zamenis longissimus</i>	Serp d'Eusculapi	Annex IV	D	D'interès especial					•					31.8C2+, 44.3432+,
<i>Malpolon monspessulanus</i>	Serp verda		D	D'interès especial			•	•	•	•	•	•		32.351, 32.323+, 32.346, 24.16, 38.24+, 53.62, 35.32+, 82.11, 82.12, 82.2, 82.31+, 82.32+, 86.413, 86.42,

Ocells

Els ocells en general són el grup animal més conegut, mediàtic i potenciat a qualsevol espai natural, greu error de gestió envers la biodiversitat que a destacables espais protegits ha ocasionat veritables estralls a la resta de grups animals i ha fet disminuir dràsticament la biodiversitat local tot i ingents recursos econòmics i de personal i figures de protecció que posseeixen, i s'ha de diferenciar correctament entre aquelles espècies generalistes que es poden veure i trobar a qualsevol espai antròpic o zona humida durant les migracions, i aquelles més especialistes i/o lligades que depenen d'uns determinats hàbitats o espais naturals per sobreviure.

Contràriament a lo que majoritàriament es creu, i que porta a error de gestió tant per part d'Administracions com d'Entitats, la varietat d'espècies d'ocells no depèn de l'espai sinó de la quantitat de persones que les cerquin a un determinat lloc, ja que es tracta d'un grup animal que es caracteritza pels grans desplaçaments estacionals i per l'ús de les localitats en cada moment en funció dels recursos tròfics disponibles i de les condicions adients per al descans i la reproducció, mai per les figures de protecció. Determinar l'importància o no d'un espai natural segons el nombre d'espècies d'ocells (fer llistes) és una moda relativament recent fruit del seu ús (per facilitat d'observació del públic en general) envers la protecció de determinats espais naturals mediàtics i subvencionats, mai l'autèntic factor determinant de la biodiversitat ja que representa només un petit nombre de taxons respecte al total.

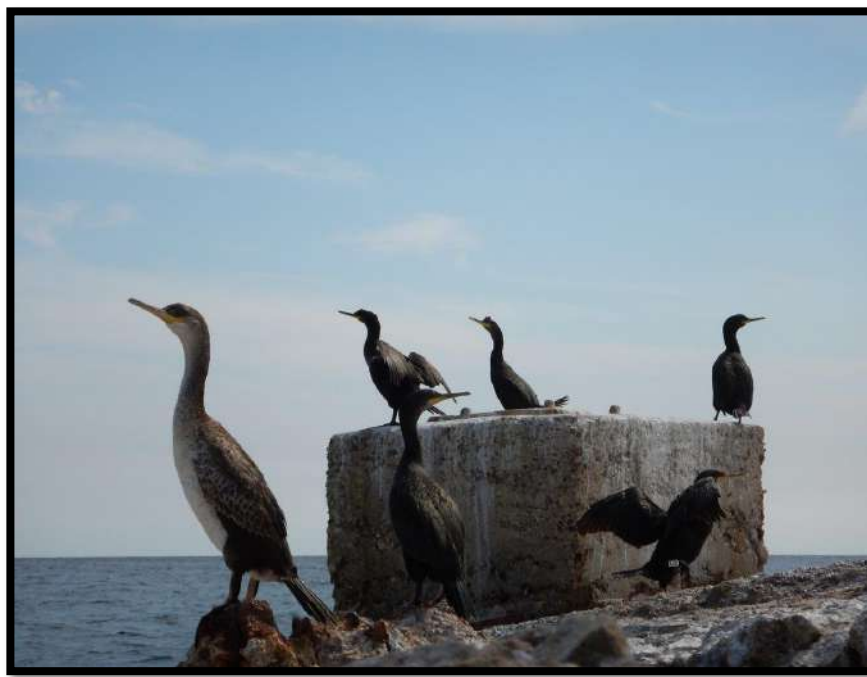
Dit això, el Delta de la Tordera es troba just a mig camí entre dues de les principals zones humides de Catalunya (Aiguamolls de l'Empordà i Delta del Llobregat) a la principal ruta migratòria de la Mediterrània Occidental, la que ressegueix tota la costa des de l'Àfrica fins a l'Europa Central. També representa la principal via d'accés i connexió entre aquesta ruta i l'interior (que transcorre per les valls del Vallès, la Plana de la Selva i el Gironès) essent la Vall de la Tordera una veritable autopista per a moltes aus migratòries. És per aquest motiu que, tot i ser un dels espais naturals menys visitats i controlats pels ornitòlegs (queda lluny de les principals zones urbanes i capitals), i tot i les seves reduïdes dimensions en comparació amb altres espais naturals, al Delta de la Tordera s'han observat fins a 313 espècies diferents, representant el quart espai natural de Catalunya en importància per a l'observació d'aus migratòries ja sigui en pas o fent parada i/o estada durant les 2 migracions principals (pre i postnupcial). La llista es podria incrementar i fins i tot igualar a la de les principals zones naturals del litoral del país (Delta de l'Ebre, Delta del Llobregat i Aiguamolls de l'Empordà) simplement incrementant el nombre d'observadors a l'espai al llarg de tot l'any, cosa que sí succeeix als espais mencionats.

Però com s'ha mencionat anteriorment, la veritable importància de l'espai recau sobre aquelles espècies nidificants (97 al Delta, i 12 més per confirmar, que l'han deixat de fer recentment o que no troben la tranquil·litat suficient per fer-ho actualment tot i intentar-ho), estivals o hivernants que per la seva especialització o per la seva singularitat i/o abundància que trien les característiques particulars del Delta. En aquest sentit s'ha de diferenciar entre les marines, les associades als sorral·litorals i fluvials, les associades a les zones humides, i les associades als ambients agrícoles (malgrat que els diferents ambients i hàbitats interrelacionen entre ells).

Les aus marines són segurament les més desconegudes en general (com succeeix amb els hàbitats i la resta de grups animals i vegetals que hi habiten). El front deltaic i la platja submergida del Delta de la Tordera són un important espai d'alimentació, hivernada i estiuatge a nivell català i el principal per a algunes espècies a nivell de la Mediterrània Occidental. Destaca per sobre de totes el **Corb marí emplomallat** (*Phalacrocorax aristotelis*) que entre Blanes i l'Alt Maresme té la població estiuatge més important de tota la Mediterrània. És una espècie greument amenaçada que nia durant l'hivern principalment entre les

Illes Balears i algunes localitats del litoral peninsular (com per exemple a Cala Bona, Tossa de Mar) però que passen la resta de l'any (entre primavera i la tardor) alimentant-se i descansant a uns pocs llocs del litoral, i aquí (entre Blanes i l'Alt Maresme) es concentra el major nombre d'exemplars amb fins a més de 200 exemplars. Es pensa que aquest fet és degut a la seva predilecció alimentícia pel Sonso (*Gymnammodytes cicereus*) que, com s'explica a l'apartat dels peixos, aquí troba les condicions adients (granulometria gruixuda del fons marí) i té la principal població de la Mediterrània.

L'altre espècie marina a destacar és la **Gavina corsa** (*Larus audouinii*), també estiujant no reproductora al Delta (per manca d'espais tranquils, fins i tot han estat observats festejos i emparellaments a diferents platges del Delta i a la desembocadura del riu), també amenaçada i que a Catalunya té la seva principal població mundial. El nombre d'exemplars fluctua molt d'un any a altre però s'han arribat a observar concentracions any rere any de més de 800 exemplars descansant a l'interior de la desembocadura del riu i xifres menors a gairebé totes les platges del Delta. La seva elevada presència a aquest tram de costa fora de les escasses àrees de reproducció està relacionada amb l'activitat de les flotes pesqueres dels ports de Blanes i d'Arenys de Mar principalment, i l'establiment d'una colònia reproductora aquí es veu frenada única i exclusivament per la manca d'espais tranquils i lliures de pressió antròpica (ja siguin naturals com passa al Delta de l'Ebre, o artificials, com passa al Port de Barcelona i Delta del Llobregat).

Gavines corses (*Larus audouinii*) a la barra de sorra de la desembocadura de la Tordera, i Corbs marins emplomallats (*Phalacrocorax aristotelis*) a La Pilona de Malgrat de Mar, les dues espècies d'aus marines més importants que fan servir la costa del Delta de la Tordera en gran nombre per alimentar-se i descansar, essent necessari un pla de gestió de l'espai segons la legislació europea vigent.

Altres espècies marines que troben al litoral del Delta un dels principals espais d'hivernació o alimentació a Catalunya són el Cabussó emplomallat (*Podiceps cristatus*), el Cabussó collnegre (*Podiceps nigricollis*), el Bec de serra mitjà (*Mergus serrator*), la Calàbria grossa (*Gavia immer*), la Baldriga mediterrània (*Puffinus yelkouan*), la Baldriga balear (*Puffinus mauretanicus*), el Mascarell (*Morus bassanus*) o el Xatrac beclarg (*Sterna sandvicensis*) que destaquen sobre la resta per les seves concentracions i abundància, només comparable a altres espais naturals protegits com el Delta de l'Ebre o el del Llobregat.

De les quatre espècies nidificants més importants als sorrals litorals del Delta de la Tordera, que no úniques: el Corriol camanegre (*Charadrius alexandrinus*), el Trobat (*Anthus campestris*), la Terrerola (*Calandrella brachydactyla*) i el Corriol petit (*Charadrius dubius*); en l'actualitat només ho continua fent el darrer i força limitat (en referència als sorrals litorals, no a la resta d'hàbitats que ocupa i a on encara és abundant).

El **Corriol camanegre** (*Charadrius alexandrinus*) és una espècie totalment lligada als sorrals litorals que al Delta niava fins a finals del segle passat (fins a 5 parelles el 1996, només 1 el 2001) i que ho va deixar de fer per la massificació i, especialment, per la cada vegada més abundant presència de gossos deslligats campant per tot arreu sense control. Tot i que reiteradament es menciona la pèrdua d'hàbitat per descriure el seu declivi o desaparició a moltes localitats litorals, al Delta de la Tordera és degut bàsicament a la presència de gossos deslligats, amb hàbitat disponible i intents de nidificació any rere any sense èxit per aquest motiu.

Un cas similar succeeix amb la resta d'espècies que nien als sorrals litorals o fluvials, totes actualment molt limitades per aquest fet, com per exemple les altres dues espècies que l'han deixat de fer recentment, el **Trobat** (*Anthus campestris*) i la **Terrerola** (*Calandrella brachydactyla*), i només recuperant espais lliures de massificació i presència de gossos a les platges del Delta tornarien a nidificar ràpidament (aquestes tres espècies i altres).

Sense cap mena de dubte però, l'espècie lligada als sorrals litorals i fluvials més important del Delta de la Tordera és el **Corriol petit** (*Charadrius dubius*), essent la Conca, i especialment la llera sorrenca del riu i qualsevol altre espai proper sense gaire cobertura vegetal (platges, erms, camps llaurats,...), la població més important i abundant de Catalunya amb centenars de parelles estimades, ja que inexplicablement no es realitza cap seguiment, bàsicament per tractar-se d'un espai ignorat i menytingut erròniament. Actualment al Delta ocupa qualsevol espai obert i la seva abundància i reproducció anual depèn de la disponibilitat d'espai (millor com menys vegetació a la llera del riu, platges i camps propers) i de la presència de gossos deslligats i circulació motoritzada (quads bàsicament) a les zones de nidificació. La llera sorrenca del riu representa i continua essent el principal hàbitat per a la reproducció d'aquesta espècie però es veu cada vegada més alterada per la manca de cabal, i en no ser netejada la llera pel corrent de les crescudes, veu com augmenta considerablement la cobertura herbàcia i l'arbrat any rere any.

Altre grup important d'espècies reproductores és el de les espècies lligades a les zones humides i al riu. Entre aquestes cal destacar la escassa arreu **Boscarla mostatxuda** (*Acrocephalus melanopogon*) que al canyissar de la desembocadura del riu ha trobat una de les poques localitats de reproducció de Catalunya (i única al Maresme) amb 1 i 3 parelles dependent de l'any.

Menció especial mereix també la **Cuereta groga** (*Motacilla flava*), més lligada a herbassars baixos, jonqueres i conreus propers al riu, força comuna i abundant al Delta i que com en el cas anterior aquí troba una de les poques localitats reproductores (també única a la Comarca).

El Corriol petit (*Charadrius dubius*) troba als camps i sorralles del Delta de la Tordera una de les principals zones de nidificació de tota Catalunya, la Boscarla mostatxada (*Acrocephalus melanopogon*) es molt escassa a Catalunya però aquí troba una de les poques zones de nidificació amb 1-3 parelles. Totes dues espècies depenen del manteniment i recuperació dels hàbitats que ocupen.

El **Picot garser petit** (*Dendrocopos minor*) i el **Martinet de nit** (*Nycticorax nycticorax*) són altres espècies reproductores importants i interessants al Delta, molt més lligades al bosc de ribera, i que a la Conca (Delta inclòs) tenen poblacions reproductores importants.

Menys emblemàtiques però també destacables sobre la resta d'espècies aquàtiques reproductores aquí són el **Martinet menut** (*Ixobrychus minutus*), la Fotja (*Fulica atra*), el Rascló (*Rallus aquaticus*), la Boscarla de canyar (*Acrocephalus scirpaceus*) o el Balquer (*Acrocephalus arundinaceus*), entre altres.

Entre les espècies lligades a ambients aquàtics que si no s'han reproduït ja de manera anecdòtica (sense detectar per manca de seguiment intensiu, amb exemplars detectats en hàbitat i dates idònies) ho poden fer properament, destaquen el Martinet ros (*Ardeola ralloides*), el Martinet blanc (*Egretta garzetta*), l'Agrò roig (*Ardea purpurea*), el Bernat pescaire (*Ardea cinerea*), el Cames llargues (*Himantopus himantopus*), la Gamba roja vulgar (*Tringa totanus*) o el Teixidor (*Remiz pendulinus*) que, en cas de restauració o millora dels hàbitats que ocupen segurament es reproduirien. A destacar també el **Xarrascllet** (*Anas querquedula*), ara freqüent com a migrant però antic reproductor a la zona que s'hauria de tenir en compte en cas de recuperació dels seus hàbitats idonis, i que darrerament ha estat confirmat com a estival no reproductor.

Per últim, però no menys important, al Delta de la Tordera destaquen les espècies lligades als ambients agrícoles, molt més freqüents a les grans planes interiors però que aquí trobem a la mateixa línia de mar en ser, el Delta, un dels darrers espais sense urbanitzar i amb abundància de camps de conreu d'un litoral català cada vegada més ocupat i transformat.

Són moltes les espècies reproductores a les planes agrícoles del Delta, entre les que destaquen per difícils de trobar a altres espais litorals o per abundància el Xoriguer comú (*Falco tinnunculus*), el Milà negre (*Milvus migrans*), la Cornella (*Corvus corone*), la Guatlla (*Coturnix coturnix*), l'Òliba (*Tyto alba*), el Xot (*Otus scops*), el Mussol banyut (*Asio otus*), el Capsigrany (*Lanius senator*), el Cucut reial (*Clamator glandarius*), la Cogullada vulgar (*Galerida cristata*), el Cruixidell (*Emberiza calandra*), l'Enganyapastors (*Caprimulgus europaeus*), la Tórtora (*Streptopelia turtur*) o el Bitxac comú (*Saxicola torquata*).

La menció especial aquí la mereix el **Mussol comú (*Athene noctua*)**, que de comú cada vegada té menys i que al Delta encara conserva una de les poblacions més importants, essent força abundant i estant totalment lligat a les petites edificacions tradicionals que es reparteixen per tota la plana agrícola.

Altres espècies interessants observades al Delta però que la seva reproducció no ha pogut ser confirmada (per manca de seguiment i estudi) i que es troben en expansió a zones properes (especialment a les planes agrícoles de la Baixa Tordera interior) són el Torlit (*Burthinus oedicephalus*), i el Gaig blau (*Coracias garrulus*) així com la Gralla (*Corvus monedula*) que ho va deixar de fer recentment tot i que continua essent observada per la zona, fet que pot indicar alguna reproducció esporàdica sense detectar.

Entre les espècies no reproductores però que mereixen una menció especial per abundància o per representativitat a les planes agrícoles del Delta destaquen l'Esmerla (*Falco columbarius*) per hivernant regular i l'Alosa vulgar (*Alauda arvensis*) per abundant a l'hivern i per referenciada històricament als municipis del Delta fins al punt de posar el seu nom a carrers o espais emblemàtics.

Qualsevol gestió futura per a la conservació o recuperació de la biodiversitat del Delta de la Tordera ha de passar obligatòriament pel manteniment dels hàbitats i de les característiques dels ecosistemes que fan possible la presència i importància de les espècies esmentades, mai pensant en altres més generalistes i ornamentals, per fer créixer llistes sense un objectiu clar, o que impliquin una substitució o devallada d'aquestes, potenciant sempre les espècies emblemàtiques o que aquí tenen les poblacions més importants del país.

Codis del quadre:

R: Resident/Reproductor (Present tot l'any al Delta, o estacional que fa servir em Delta per a la reproducció)

r: Potencial reproductor (Reproducció fallida degut a pertorbacions, o espècie en expansió/recuperació que ja es reproduceix a les immediacions del Delta)

e: Estival no reproductor (Exemplars inmadurs o adults no reproductors presents al Delta durant l'època de reproducció)

M: Migrant (Fa servir el Delta només com a espai d'alimentació i/o descans durant els passos migratoris de primavera i de tardor)

I: Hivernant (Només present al Delta durant l'hivern)

Ex: Espècie exòtica o al·lòctona.

1: Front deltaic

2: Platja

3: Sorral i pinedes litorals

4: Cursos fluvials

5: Zones humides

6: Plana agrícola

7: Zones urbanes

8: Altres o sense dades suficients i/o dada anecdòtica

Només s'indica per a les espècies d'interès o emblemàtiques al Delta de la Tordera:

Directiva 79/409/CEE Annex I (Espècie d'interès comunitari objecte de mesures especials quant a la conservació dels seus hàbitats)

Ley 42/2007 Annex IV (Espècie objecte de mesures de conservació especials quant al seu hàbitat)

ESPÈCIE		AI Delta com...	Annex I de la Directiva aus 79/409/CEE	Annex IV de la Ley 42/2007	ECOSISTEMA OCUPAT								HÀBITATS PREFERENTS
Nom científic	Nom vulgar				1	2	3	4	5	6	7	8	
<i>Gavia stellata</i>	Calàbria petita	I			•							11.2226+, 11.122, 11.123, 11.124,	
<i>Gavia arctica</i>	Calàbria agulla	I			•							11.2226+, 11.122, 11.123, 11.124,	
<i>Gavia immer</i>	Calàbria grossa	I			•	•						11.2211+, 11.2212+, 11.2227+, 11.2226+	
<i>Podiceps cristatus</i>	Cabussó emplomallat	I				•						11.331, 11.23,	
<i>Podiceps grisegena</i>	Cabussó gris	I				•						11.122, 11.123, 11.124,	
<i>Podiceps nigricollis</i>	Cabussó collnegre	I				•		•				11.331, 24.142+, 24.152+,	
<i>Podiceps auritus</i>	Cabussó orellut	I				•		•				24.142+, 24.152+,	
<i>Tachybaptus ruficollis</i>	Cabusset	R						•	•			22.13, 53.111, 53.12, 53.13, 89.23,	
<i>Calonectris diomedea</i>	Baldriga cendrosa	e I			•							11.122, 11.123, 11.124,	
<i>Puffinus griseus</i>	Baldriga grisa	I			•							11.122, 11.123, 11.124,	
<i>Puffinus yelkouan</i>	Baldriga mediterrània	e I			•							11.122, 11.123, 11.124,	
<i>Puffinus mauretanicus</i>	Baldriga balear	e I			•							11.122, 11.123, 11.124,	
<i>Hydrobates pelagicus</i>	Ocell de tempesta	e I			•							11.122, 11.123, 11.124,	
<i>Morus bassanus</i>	Mascarell	e I			•	•						11.122, 11.123, 11.124,	
<i>Phalacrocorax carbo</i>	Corb marí gros	I			•	•		•	•			89.11, 19, 24.142+, 24.152+, 22.12, 89.23,	
<i>Phalacrocorax aristotelis</i>	Corb marí emplomallat	e	•	•	•	•						89.11, 11.2226+, 19, 11.331, 11.23,	
<i>Botaurus stellaris</i>	Bitó	M						•				24.53, 22.13, 53.111, 53.12, 53.13,	
<i>Ixobrychus minutus</i>	Martinet menut	R	•	•		•	•					24.53, 22.13, 53.111, 53.12, 53.13,	
<i>Nycticorax nycticorax</i>	Martinet de nit	R	•	•		•	•					24.53, 44.612, 22.13, 44.128+, 44.1412,	
<i>Bubulcus ibis</i>	Esplugabous	I					•	•	•			24.53, 22.13, 22.21+, 82.11, 82.12, 82.2, 82.31+, 82.43,	
<i>Ardeola ralloides</i>	Martinet ros	r	•	•		•	•					23.11, 21.211, 24.142+, 24.152+, 24.51, 24.53, 22.13, 22.21+,	
<i>Egretta gularis</i>	Martinet dels esculls	M				•	•	•				24.142+, 24.152+, 24.53,	
<i>Egretta garzetta</i>	Martinet blanc	I e					•	•				24.142+, 24.152+, 24.16, 24.53, 22.13, 82.43,	
<i>Egretta alba</i>	Agró blanc	M I					•	•				24.142+, 24.152+, 24.52, 24.53, 22.13,	
<i>Ardea cinerea</i>	Bernat pescaire	M I e				•	•	•	•			24.142+, 24.152+, 24.53, 44.612, 22.12, 22.13, 89.23,	
<i>Ardea purpurea</i>	Agró roig	M e					•	•				24.52, 24.53, 22.13, 22.21+, 53.111, 53.12, 53.13,	
<i>Ciconia nigra</i>	Cigonya negra	M					•	•				24.53,	
<i>Ciconia ciconia</i>	Cigonya blanca	M					•	•	•			24.52, 24.53, 44.612,	
<i>Platalea leucorodia</i>	Becplaner	M				•	•	•				23.11, 21.211,	
<i>Plegadis falcinellus</i>	Capó reial	M					•	•	•			24.51, 22.21+,	
<i>Threskiornis aethiopicus</i>	Ibis sagrat	M					•	•				24.53, 22.21+,	
<i>Phoenicopus roseus</i>	Flamenc	M					•					23.11, 21.211,	
<i>Cygnus olor</i>	Cigne mut	Ex						•				24.142+, 24.152+, 22.12,	
<i>Anser anser</i>	Oca vulgar	M I						•				24.142+, 24.152+, 22.12, 22.13,	
<i>Branta canadensis</i>	Oca del Canadà	M						•				24.142+, 24.152+, 22.12,	
<i>Anser indicus</i>	Oca índia	Ex						•				24.142+, 24.152+, 22.12,	
<i>Anser cygnoides</i>	Oca cigne	Ex						•				24.142+, 24.152+, 22.12,	
<i>Anser fabalis</i>	Oca pradenca	Ex						•				24.142+, 24.152+, 22.12,	

<i>Tadorna tadorna</i>	Ànec blanc	M I				•			•			23.11, 21.211, 24.142+, 24.152+,
<i>Tadorna ferruginea</i>	Ànec canyella	M							•			24.142+, 24.152+,
<i>Alopochen aegyptiaca</i>	Oca egípcia	Ex						•	•			24.142+, 24.152+, 22.12,
<i>Anas penelope</i>	Ànec xiulador	M I							•			24.142+, 24.152+,
<i>Anas platyrhynchos</i>	Ànec collverd	R							•	•	•	24.16, 24.53, 22.12, 22.13, 89.23,
<i>Anas strepera</i>	Ànec grisè	M I							•			24.142+, 24.152+, 22.12, 22.13,
<i>Anas acuta</i>	Ànec cuallarg	M I							•			24.142+, 24.152+, 22.12,
<i>Anas clypeata</i>	Ànec cullerot	M I							•			24.142+, 24.152+, 22.12,
<i>Anas crecca</i>	Xarxet	I						•	•			24.53, 22.12, 22.13,
<i>Anas querquedula</i>	Xarrasclet	M r							•			24.53, 22.13,
<i>Aix galericulata</i>	Ànec mandarí	Ex							•			24.142+, 24.152+, 22.12,
<i>Oxyura jamaicensis</i>	Ànec de Jamaica	Ex							•			24.142+, 24.152+, 22.12,
<i>Dendrocygna bicolor</i>	Ànec arbori bicolor	Ex							•			24.142+, 24.152+, 22.12,
<i>Cairina moschata var domestica</i>	Ànec mut	Ex						•	•	•		24.142+, 24.152+, 22.12,
<i>Netta rufina</i>	Xibec	M							•			24.142+, 24.152+, 22.12,
<i>Aythya ferina</i>	Morell cap-roig	M							•			24.142+, 24.152+, 22.12,
<i>Aythya nyroca</i>	Morell xocolater	M							•			24.142+, 24.152+, 22.12,
<i>Aythya fuligula</i>	Morell de plomall	M							•			24.142+, 24.152+, 22.12,
<i>Somateria molissima</i>	Èider	I				•	•					11.122, 11.123, 11.124,
<i>Melanitta nigra</i>	Ànec negre	I				•						11.122, 11.123, 11.124,
<i>Melanitta fusca</i>	Ànec fosc	I				•						11.122, 11.123, 11.124,
<i>Mergus serrator</i>	Bec de serra mitjà	M I					•			•		11.122, 11.123, 11.124, 11.23,
<i>Mergus merganser</i>	Bec de serra gros	M				•						11.122, 11.123, 11.124,
<i>Milvus migrans</i>	Milà negre	R	•	•				•	•	•		38.24+, 41.714, 44.637+, 82.11, 82.12, 82.2, 82.31+, 82.32+,
<i>Milvus milvus</i>	Milà reial	M						•		•		82.11, 82.12, 82.2, 82.31+,
<i>Gyps fulvus</i>	Voltor	M								•	•	Sense dades suficients
<i>Circus pygargus</i>	Esparver cendros	M								•		38.24+, 82.11, 82.12, 82.2, 82.31+,
<i>Circus cyaneus</i>	Arpella pàl·lida	M							•	•	•	38.24+, 82.11, 82.12, 82.2, 82.31+,
<i>Circus aeruginosus</i>	Arpella vulgar	M								•		38.24+, 22.13, 53.111, 53.12, 53.13,
<i>Accipiter nisus</i>	Esparver vulgar	R		•				•	•	•		32.142, 44.461+, 44.462+, 41.714, 44.637+,
<i>Accipiter gentilis</i>	Astor	I							•	•	•	32.142, 82.11, 82.12, 82.2, 82.31+,
<i>Pernis apivorus</i>	Aligot vesper	M							•			82.11, 82.12, 82.2, 82.31+,
<i>Buteo buteo</i>	Aligot comú	I				•	•	•		•	•	32.323+, 32.346, 82.11, 82.12, 82.2, 82.31+, 82.32+,
<i>Buteo lagopus</i>	Aligot calçat	M						•	•		•	82.11, 82.12, 82.2, 82.31+,
<i>Aquila pomarina</i>	Àguila pomerània	M									•	82.11, 82.12, 82.2, 82.31+,
<i>Hieraetus fasciatus</i>	Àguila cuabarrada	M								•	•	82.11, 82.12, 82.2, 82.31+,
<i>Hieraetus pennatus</i>	Àguila calçada	M						•		•	•	82.11, 82.12, 82.2, 82.31+,
<i>Circaetus gallicus</i>	Àguila marcenca	e						•	•		•	32.323+, 32.346, 82.11, 82.12, 82.2, 82.31+, 82.32+,
<i>Pandion haliaetus</i>	Àguila pescadora	M							•	•		22.13,
<i>Falco vespertinus</i>	Falcó cama-roig	M							•		•	82.11, 82.12, 82.2, 82.31+,
<i>Falco tinnunculus</i>	Xoriguer comú	R				•	•	•		•	•	35.23, 32.351, 32.323+, 32.346, 35.32+, 82.11, 82.12, 82.2, 82.31+, 82.32+, 86.413,
<i>Falco naumanni</i>	Xoriguer petit	M								•		82.32+,
<i>Falco subbuteo</i>	Falcó mostatxut	M								•	•	82.11, 82.12, 82.2, 82.31+, 82.32+,

<i>Falco eleonorae</i>	Falcó de la reina	M				•		•		•			82.11, 82.12, 82.2, 82.31+,
<i>Falco peregrinus</i>	Falcó pelegrí	M I						•		•		•	82.11, 82.12, 82.2, 82.31+, 82.32+,
<i>Falco columbarius</i>	Esmerla	M I	•	•				•	•	•			24.16, 22.13, 82.11, 82.12, 82.2, 82.31+,
<i>Falco biarmicus</i>	Falcó llaner	M										•	82.32+,
<i>Alectoris rufa</i>	Perdiu roja	R						•	•		•		32.323+, 82.11, 82.12, 82.2, 82.31+, 82.32+,
<i>Phasianus colchicus</i>	Faisà	R						•	•		•		32.323+, 82.11, 82.12, 82.2, 82.31+, 82.32+,
<i>Pavo cristatus</i>	Paó	Ex									•		Sense dades suficients
<i>Coturnix coturnix</i>	Guatlla	r						•	•		•		38.24+, 82.32+,
<i>Coturnix japonica</i>	Guatlla japonesa	Ex							•				82.32+,
<i>Porzana pusilla</i>	Rasclet	M							•	•			24.53, 22.13, 22.21+, 53.111, 53.12, 53.13,
<i>Porzana parva</i>	Rascletó	M							•	•			24.53, 22.13, 22.21+, 53.111, 53.12, 53.13,
<i>Porzana porzana</i>	Polla pintada	M							•	•			24.53, 22.13, 22.21+, 53.111, 53.12, 53.13,
<i>Rallus aquaticus</i>	Rascló	R							•	•			24.53, 22.13, 22.21+, 53.111, 53.12, 53.13,
<i>Gallinula chloropus</i>	Polla d'aigua	R							•	•	•		24.16, 24.53, 22.12, 22.13, 22.21+, 53.111, 53.12, 53.13, 89.23,
<i>Fulica atra</i>	Fotja	r								•			24.53, 22.12, 22.13, 53.111, 53.12, 53.13,
<i>Grus grus</i>	Grua	M							•	•	•		24.53, 82.11, 82.12, 82.2, 82.31+,
<i>Haematopus ostralegus</i>	Garsa de mar	M					•			•			21.11, 23.11, 16.2112, 21.211, 24.51, 82.43,
<i>Burthinus oedienemus</i>	Torlit	M I r	•	•			•	•	•		•		16.2112, 15.51, 32.351, 82.11, 82.12, 82.2, 82.31+, 82.32+,
<i>Himantopus himantopus</i>	Cames llargues	M e					•		•	•			23.11, 24.51, 22.21+, 82.43,
<i>Recurvirostra avosetta</i>	Bec d'alena	M					•			•			21.11, 23.11, 21.211, 24.51, 22.21+,
<i>Glareola pranticola</i>	Perdiu de mar	M					•	•		•			21.11, 23.11, 16.2112, 21.211,
<i>Charadrius hiaticula</i>	Corriol gros	M					•		•	•	•		23.11, 21.211, 24.51, 22.21+, 82.43,
<i>Charadrius dubius</i>	Corriol petit	R					•	•	•	•	•		23.11, 16.12, 17.2, 16.2112, 35.23, 24.16, 24.21, 24.31, 24.32, 24.51, 22.21+, 82.11, 82.12, 82.2, 82.31+, 82.43, 86.411,
<i>Charadrius alexandrinus</i>	Corriol camanegre	r		•			•						11.2222+, 16.1121+, 16.111+, 21.11, 23.11, 16.12, 16.2112,
<i>Pluvialis apricaria</i>	Daurada grossa	M								•	•		24.51, 82.11, 82.12, 82.2, 82.31+,
<i>Pluvialis squatarola</i>	Pigre gris	M					•			•			24.51, 82.43,
<i>Pluvialis dominica</i>	Daurada petita	M								•			24.51,
<i>Vanellus vanellus</i>	Fredeluga	M I								•	•		82.11, 82.12, 82.2, 82.31+,
<i>Arenaria interpres</i>	Remena rocs	M I					•			•			11.2222+, 16.1121+, 21.11, 23.11, 17.2,
<i>Calidris alba</i>	Territ tres dits	M					•		•	•			11.2222+, 16.1121+, 21.11, 23.11, 21.211, 24.51,
<i>Calidris canutus</i>	Territ gros	M					•		•	•			23.11, 21.211, 24.51,
<i>Calidris ferruginea</i>	Territ becllarg	M					•		•	•			23.11, 21.211, 24.51, 82.43,
<i>Calidris alpina</i>	Territ variant	M					•		•	•			11.2222+, 16.1121+, 21.11, 23.11, 21.211, 24.51, 82.43,
<i>Calidris minuta</i>	Territ menut	M					•		•	•			23.11, 21.211, 24.51, 82.43,
<i>Calidris temminckii</i>	Territ de temminck	M					•		•	•			23.11, 21.211, 24.51, 82.43,
<i>Philomachus pugnax</i>	Batallaire	M					•		•	•			23.11, 21.211, 24.51, 82.43,
<i>Numenius arquata</i>	Becut	M					•	•	•	•			23.11, 21.211, 24.51,
<i>Numenius phaeopus</i>	Pòlit cantaire	M					•			•			23.11, 21.211, 24.51, 82.43,
<i>Limosa limosa</i>	Tètol cuanegre	M							•	•			23.11, 21.211, 24.51, 82.43,

<i>Limosa lapponica</i>	Tètol cuabarrat	M						•	•					23.11, 21.211, 24.51, 82.43,
<i>Tringa totanus</i>	Gamba roja vulgar	M e						•	•					23.11, 21.211, 24.51, 82.43,
<i>Tringa erythropus</i>	Gamba roja pintada	M						•	•					23.11, 21.211, 24.51,
<i>Tringa nebularia</i>	Gamba verda	M						•	•					23.11, 21.211, 24.51, 82.43,
<i>Tringa glareola</i>	Valona	M						•	•					23.11, 21.211, 24.51, 22.21+, 82.43,
<i>Actitis hypoleucos</i>	Xivitona	M I					•	•	•	•				23.11, 21.211, 24.51, 82.43,
<i>Tringa ochropus</i>	Xivita	M I					•	•	•					23.11, 21.211, 24.51, 22.21+,
<i>Tringa stagnatilis</i>	Siseta	M						•	•					23.11, 21.211, 24.51,
<i>Tringa flavipes</i>	Gamba groga petita	M						•	•					23.11, 21.211, 24.51,
<i>Scolopax rusticola</i>	Becada	I						•	•	•				24.16, 31.8C2+, 44.612,
<i>Lymnocyptes minimus</i>	Becadell sord	I						•	•					24.16, 24.51, 24.53,
<i>Gallinago gallinago</i>	Becadell comú	I						•	•					24.16, 24.51, 24.53, 22.21+, 82.43,
<i>Stercorarius skua</i>	Paràsit gros	I e					•	•						11.122, 11.123, 11.124,
<i>Stercorarius pomarinus</i>	Paràsit cuaample	I e					•	•						11.122, 11.123, 11.124,
<i>Stercorarius parasticus</i>	Paràsit cuapunxegut	I e					•	•						11.122, 11.123, 11.124,
<i>Larus melanocephalus</i>	Gavina capnegra	I e					•	•	•	•				89.11, 11.122, 11.123, 11.124,
<i>Larus genei</i>	Gavina capblanca	M					•	•						11.122, 11.123, 11.124, 24.142+, 24.152+,
<i>Larus minutus</i>	Gavina menuda	M					•	•		•				11.122, 11.123, 11.124,
<i>Larus ridibundus</i>	Gavina vulgar	I e						•		•	•	•	•	89.11, 11.122, 11.123, 11.124, 24.142+, 24.152+, 22.12, 82.43,
<i>Larus canus</i>	Gavina cendrosa	M					•	•		•				11.122, 11.123, 11.124,
<i>Rissa tridactyla</i>	Gavineta tres dits	M					•	•		•				11.122, 11.123, 11.124,
<i>Larus atricilla</i>	Gavina capnegra americana	I											•	89.11,
<i>Larus sabini</i>	Gavineta cuaforcada	M						•						11.122, 11.123, 11.124,
<i>Larus audouinii</i>	Gavina corsa	e r	•	•			•	•	•	•	•			89.11, 11.122, 11.123, 11.124, 16.111+, 16.12, 16.2112, 21.211, 24.142+, 24.152+,
<i>Larus michaellis</i>	Gavià argentat	R					•	•		•	•	•	•	89.11, 11.122, 11.123, 11.124, 24.142+, 24.152+, 22.12, 82.11, 82.12, 82.2, 82.31+, 82.43, 86.2
<i>Larus marinus</i>	Gavinot	M					•							11.122, 11.123, 11.124,
<i>Larus fuscus</i>	Gavià fosc	I					•	•	•	•	•			89.11, 11.122, 11.123, 11.124,
<i>Sterna nilotica</i>	Curroc	M						•		•				21.211,
<i>Sterna sandvicensis</i>	Xatrac beclarg	M I e	•	•			•	•						11.122, 11.123, 11.124,
<i>Sterna hirundo</i>	Xatrac comú	M					•	•						11.122, 11.123, 11.124,
<i>Sterna bengalensis</i>	Xatrac bengalí	M					•							11.122, 11.123, 11.124,
<i>Sterna albifrons</i>	Xatrac menut	M						•		•				11.2222+, 23.11, 16.12, 21.211,
<i>Sterna paradisaea</i>	Xatrac àrtic	M					•							11.122, 11.123, 11.124,
<i>Sterna caspia</i>	Xatrac gros	M					•	•						11.122, 11.123, 11.124,
<i>Chlidonias niger</i>	Fumarell negre	M						•		•	•			23.11, 21.211,
<i>Chlidonias hybridus</i>	Fumarell carablanc	M						•		•	•			23.11, 21.211,
<i>Chlidonias leucopterus</i>	Fumarell alablanc	M						•		•	•			23.11, 21.211, 24.142+, 24.152+,
<i>Uria aalge</i>	Somorgollaire	M					•							11.122, 11.123, 11.124,
<i>Alca torda</i>	Gavot	M I					•	•					•	11.122, 11.123, 11.124,
<i>Fratercula artica</i>	Fraret	M I					•	•						11.122, 11.123, 11.124,
<i>Columba palumbus</i>	Tudó	R						•		•	•	•	•	32.142, 41.714, 44.637+, 82.11, 82.12, 82.2, 82.31+,
<i>Columba livia</i>	Colom roquer	R						•	•	•		•	•	82.11, 82.12, 82.2, 82.31+, 86.2

<i>Streptopelia decaocto</i>	Tórtora turca	R				•		•		•	•		82.11, 82.12, 82.2, 82.31+, 86.2
<i>Streptopelia turtur</i>	Tórtora	R						•		•			82.11, 82.12, 82.2, 82.31+, 82.32+,
<i>Streptopelia roseogrisea</i>	Tórtora de collar	Ex										•	Sense dades suficients
<i>Cuculus canorus</i>	Cucut	R						•	•	•			32.142, 82.32+,
<i>Clamator glandarius</i>	Cucut reial	R						•		•			44.612,
<i>Psittacula krameri</i>	Cotorra de Krammer	Ex R						•		•	•		44.612,
<i>Myiopsitta monachus</i>	Cotorra de pit gris	Ex R				•		•	•	•	•		85.2
<i>Cyanoliseus patagonus</i>	Lloro de la Patagònia	Ex								•	•		Sense dades suficients
<i>Nandayus nenday</i>	Aratinga nandai	Ex								•	•		Sense dades suficients
<i>Amazona aestiva</i>	Lloro de front blau	Ex								•			Sense dades suficients
<i>Agapornis fischeri</i>	Agapornis de Fischer	Ex						•		•	•		Sense dades suficients
<i>Agapornis roseicollis</i>	Agapornis de Namíbia	Ex									•		Sense dades suficients
<i>Nymphicus hollandicus</i>	Cacatua de les nimfes	Ex								•	•		Sense dades suficients
<i>Tyto alba</i>	Òliba	R								•			82.11, 82.12, 82.2, 82.31+, 82.32+,
<i>Asio flammeus</i>	Mussol emigrant	M				•				•	•		35.23, 82.11, 82.12, 82.2, 82.31+,
<i>Asio otus</i>	Mussol banyut	I r									•		32.142, 41.714, 44.637+, 82.11, 82.12, 82.2, 82.31+, 82.32+,
<i>Bubo bubo</i>	Duc	e										•	86.413,
<i>Strix aluco</i>	Gamarús	r										•	32.142, 41.714, 44.637+,
<i>Otus scops</i>	Xot	R						•	•	•			44.612, 44.316+, 44.3432+, 44.461+, 44.462+,
<i>Athene noctua</i>	Mussol comú	R				•				•			82.11, 82.12, 82.2, 82.31+, 82.32+,
<i>Caprimulgus europaeus</i>	Enganyapastors	R	•	•				•		•			32.346, 82.11, 82.12, 82.2, 82.31+, 82.32+,
<i>Caprimulgus ruficollis</i>	Siboc	r						•		•			32.346, 82.11, 82.12, 82.2, 82.31+, 82.32+,
<i>Apus melba</i>	Ballester	R								•	•	•	86.2
<i>Apus apus</i>	Falciot negre	R				•	•	•	•	•	•		86.2
<i>Apus pallidus</i>	Falciot pàl·lid	r				•	•	•	•	•	•		86.2
<i>Alcedo atthis</i>	Blauet	I						•	•			•	89.11,
<i>Merops apiaster</i>	Abellerol	R						•	•	•			82.11, 82.12, 82.2, 82.31+, 86.411,
<i>Coracias garrulus</i>	Gaig blau	M e	•	•				•		•			82.32+,
<i>Upupa epops</i>	Puput	R				•	•	•	•	•	•		32.351, 32.323+, 82.11, 82.12, 82.2, 82.31+, 82.32+,
<i>Jynx torquilla</i>	Colltort	R						•		•			82.11, 82.12, 82.2, 82.31+,
<i>Picus viridis</i>	Picot verd	R						•	•	•	•		44.612, 44.316+, 44.3432+, 44.461+, 44.462+, 41.714, 44.637+, 82.11, 82.12, 82.2, 82.31+,
<i>Dendrocopos major</i>	Picot garser gros	r						•				•	32.142, 44.461+, 44.462+,
<i>Dendrocopos minor</i>	Picot garser petit	R						•	•				44.316+, 44.3432+, 44.461+, 44.462+, 83.321
<i>Alauda arvensis</i>	Alosa vulgar	I								•			82.11, 82.12, 82.2, 82.31+,
<i>Lullula arborea</i>	Cotoliu	I								•			82.11, 82.12, 82.2, 82.31+, 82.32+,
<i>Galerida cristata</i>	Cogullada vulgar	R				•	•	•		•			16.2112, 35.23, 82.11, 82.12, 82.2, 82.31+, 82.32+, 86.411,
<i>Calandrella brachydactyla</i>	Terrerola vulgar	M r	•	•		•	•						16.12, 17.2, 16.2112, 15.51, 35.23, 32.351,
<i>Ptyonoprogne rupestris</i>	Roquerol	r						•	•	•	•	•	86.43,
<i>Riparia riparia</i>	Oreneta de ribera	M						•	•				
<i>Hirundo daurica</i>	Oreneta cua-rogenca	r						•	•		•	•	86.43,
<i>Hirundo rustica</i>	Oreneta vulgar	R				•		•	•	•	•		82.12, 86.2
<i>Delichon urbicum</i>	Oreneta cuablanca	R				•		•	•	•	•		86.2,

<i>Anthus spinoletta</i>	Grasset de muntanya	I						•	•	•			82.11, 82.12, 82.2, 82.31+,
<i>Anthus trivialis</i>	Piula dels arbres	I						•	•	•			82.11, 82.12, 82.2, 82.31+,
<i>Anthus pratensis</i>	Titella	I					•	•	•	•			16.2112, 82.11, 82.12, 82.2, 82.31+, 82.43,
<i>Anthus cervinus</i>	Piula gola-roja	M					•	•	•				82.11, 82.12, 82.2, 82.31+,
<i>Anthus richardi</i>	Piula grossa	M					•	•					82.11, 82.12, 82.2, 82.31+,
<i>Anthus campestris</i>	Trobat	M r	•	•			•	•					23.11, 16.12, 17.2, 16.2112, 35.23, 32.351,
<i>Motacilla alba</i>	Cuereta blanca vulgar	R					•	•	•	•	•		82.11, 82.12, 82.2, 82.31+, 82.43,
<i>Motacilla alba yarellii</i>	Cuereta blanca endolada	M							•				Sense dades suficients
<i>Motacilla flava</i>	Cuereta groga	R					•	•	•	•	•		23.11, 16.229, 35.23, 24.16, 24.32, 82.11, 82.12, 82.2, 82.31+,
<i>Motacilla cinerea</i>	Cuereta torrentera	I r					•	•	•				24.226
<i>Troglodytes troglodytes</i>	Cargolet	R						•	•	•			31.891, 41.714
<i>Prunella modularis</i>	Pardal de bardissa	I						•	•	•			31.891, 41.714
<i>Erithacus rubecula</i>	Pit-roig	R						•	•	•	•		41.714,
<i>Luscinia megarhynchos</i>	Rossinyol	R						•	•				31.8122, 41.714, 44.637+,
<i>Luscinia svecica</i>	Cotxa blava	I						•	•				24.53
<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	Cotxa cua-roja	M					•	•	•	•	•		82.11, 82.12, 82.2, 82.31+,
<i>Phoenicurus ochruros</i>	Cotxa fumada	R					•	•	•		•		86.43,
<i>Saxicola rubetra</i>	Bitxac rorenc	M					•	•	•	•	•		32.323+, 32.346, 82.11, 82.12, 82.2, 82.31+, 82.32+,
<i>Saxicola torquata</i>	Bitxac comú	R					•	•	•	•	•		32.351, 32.323+, 32.346, 82.11, 82.12, 82.2, 82.31+,
<i>Oenanthe oenanthe</i>	Còlit gris	M					•	•	•	•			16.12, 17.2, 16.229, 35.23, 86.42,
<i>Oenanthe hispanica</i>	Còlit ros	M					•	•	•		•		16.12,
<i>Monticola solitarius</i>	Merla blava	r									•	•	86.413
<i>Turdus torquatus</i>	Merla de pit blanc	M						•	•				41.714, 82.12
<i>Turdus merula</i>	Merla	R					•	•	•	•	•		32.142, 44.612, 41.714, 44.637+, 83.321
<i>Turdus philomelos</i>	Tord	R						•	•	•			32.142, 41.714, 44.637+,
<i>Turdus iliacus</i>	Tord ala-roig	I						•	•				41.714, 44.637+,
<i>Turdus viscivorus</i>	Griva	r						•		•			82.32+,
<i>Locustella luscinioides</i>	Boscaler comú	M							•				41.714,
<i>Locustella naevia</i>	Boscaler pintat gros	M						•	•				41.714,
<i>Cisticola juncidis</i>	Trist	R					•	•	•	•			15.51, 32.351, 32.346,
<i>Cettia cetti</i>	Rossinyol bord	R						•	•	•			82.11, 82.12, 82.2, 82.31+,
<i>Acrocephalus melanopogon</i>	Boscarla mostatxuda	R I	•	•					•				22.13, 53.111, 53.12, 53.13, 53.213, 53.2192,
<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	Balquer	R						•	•				22.13, 53.111, 53.12, 53.13, 53.62,
<i>Locustella luscinioides</i>	Boscaler comú	M							•				53.111, 53.12, 53.13,
<i>Acrocephalus shoenoaenus</i>	Boscarla dels joncs	M							•				53.111, 53.12, 53.13,
<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	Boscarla de canyar	R						•	•				22.13, 53.111, 53.12, 53.13,
<i>Acrocephalus agricola</i>	Boscarla dels arrossars	M							•				53.111, 53.12, 53.13,
<i>Hippolais polyglotta</i>	Bosqueta vulgar	R						•	•	•	•		41.714, 44.637+,
<i>Hippolais icterina</i>	Bosqueta icterina	M						•	•				41.714, 44.637+,
<i>Sylvia undata</i>	Tallareta cuallarga	M r					•	•			•		32.142,
<i>Sylvia sarda</i>	Tallareta sarda	M						•			•		32.142,
<i>Sylvia cantillans</i>	Tallarol de garriga	M r					•				•		32.142,
<i>Sylvia borin</i>	Tallarol gros	M						•	•	•			32.142,
<i>Sylvia communis</i>	Tallareta vulgar	M r								•	•		32.142,

<i>Sylvia atricapilla</i>	Tallarol de casquet	R						•	•	•	•		44.612,
<i>Sylvia melanocephala</i>	Tallarol capnegre	R						•	•		•	•	32.346, 32.142,
<i>Sylvia hortensis</i>	Tallarol emmascarat	M r										•	32.142
<i>Phylloscopus bonelli</i>	Mosquiter pà•lid	R							•	•	•		32.142, 41.714, 44.637+,
<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	Mosquiter xiulaire	M							•	•	•		41.714,
<i>Phylloscopus trochilus</i>	Mosquiter de passa	M							•	•	•		31.891
<i>Phylloscopus collybita</i>	Mosquiter comú	R							•	•	•	•	41.714, 44.637+,
<i>Regulus ignicapillus</i>	Bruel	R							•	•			32.142, 41.714, 44.637+,
<i>Regulus regulus</i>	Reietó	I								•			32.142,
<i>Ficedula hypoleuca</i>	Mastegatxes	M							•	•	•		31.8122, 82.11, 82.12, 82.2, 82.31+,
<i>Ficedula albicollis</i>	Papamosques de collar	M							•	•			31.891
<i>Muscicapa striata</i>	Papamosques gris	R						•	•	•	•		82.11, 82.12, 82.2, 82.31+,
<i>Remiz pendulinus</i>	Teixidor	M I r							•	•			44.612, 44.128+, 44.1412, 53.111, 53.12, 53.13,
<i>Parus cristatus</i>	Mallerenga emplomallada	R								•	•	•	32.142,
<i>Parus caeruleus</i>	Mallerenga blava	R						•	•	•	•		41.714, 44.637+,
<i>Parus major</i>	Mallerenga carbonera	R							•	•	•	•	32.142, 41.714, 44.637+,
<i>Parus ater</i>	Mallerenga petita	R							•	•			32.142, 41.714, 44.637+,
<i>Aegithalos caudatus</i>	Mallerenga cuallarga	R							•	•	•	•	82.12, 86.2
<i>Sitta europaea</i>	Pica soques blau	r								•		•	32.142, 44.461+, 44.462+, 41.714, 44.637+,
<i>Certhia brachydactyla</i>	Raspinell comú	R							•		•	•	32.142,
<i>Lanius collurio</i>	Escorxador	M									•		82.32+,
<i>Lanius minor</i>	Trenca	M									•		82.32+,
<i>Lanius meridionalis</i>	Botxí	M									•		82.32+,
<i>Lanius senator</i>	Capsigrany	M r									•	•	82.32+,
<i>Sturnus vulgaris</i>	Estornell vulgar	R						•	•	•	•	•	82.11, 82.12, 82.2, 82.31+, 86.2,
<i>Sturnus unicolor</i>	Estornell negre	R						•		•	•	•	82.11, 82.12, 82.2, 82.31+,
<i>Oriolus oriolus</i>	Oriol	R							•	•			44.612, 44.128+, 44.1412, 44.316+, 44.3432+,
<i>Garrulus glandarius</i>	Gaig	R							•	•	•		32.142,
<i>Pica pica</i>	Garsa	R						•	•	•	•	•	82.11, 82.12, 82.2, 82.31+, 86.2,
<i>Corvus monedula</i>	Gralla	M r									•		82.32+,
<i>Corvus corax</i>	Corb	M I									•	•	82.32+,
<i>Corvus corone</i>	Cornella negra	r						•		•	•	•	82.11, 82.12, 82.2, 82.31+,
<i>Corvus frugilegus</i>	Graula	M							•				Sense dades suficients
<i>Passer montanus</i>	Pardal xarrec	R						•		•	•	•	82.11, 82.12, 82.2, 82.31+, 82.32+,
<i>Passer domesticus</i>	Pardal comú	R						•	•	•	•	•	82.11, 82.12, 82.2, 82.31+, 86.2
<i>Petronia petronia</i>	Pardal roquer	r									•	•	82.32+,
<i>Estrilda astrild</i>	Bec de corall Senegalès	Ex R						•		•	•	•	31.8122, 82.11, 82.12, 82.2, 82.31+,
<i>Amandava amandava</i>	Múnia roig	Ex							•	•			82.12
<i>Fringilla coelebs</i>	Pinsà vulgar	I R							•	•	•	•	41.714, 82.12
<i>Fringilla montifringilla</i>	Pinsà mec	I							•		•		41.714,
<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	Durbec	I							•			•	44.637+
<i>Serinus canaria var. domestica</i>	Canari	Ex									•	•	82.12, 86.2
<i>Serinus serinus</i>	Gafarró	R						•		•	•	•	82.11, 82.12, 82.2, 82.31+,
<i>Serinus mozambicus</i>	Gafarró de front groc	Ex							•				Sense dades suficients
<i>Serinus dorsostriatus</i>	Gafarró de dors ratllat	Ex							•				Sense dades suficients

<i>Carduelis spinus</i>	Lluer	I					•		•			82.12
<i>Carduelis chloris</i>	Verdum	R				•		•	•	•		82.11, 82.12, 82.2, 82.31+,
<i>Carduelis carduelis</i>	Cadenera	R				•	•	•	•	•		82.11, 82.12, 82.2, 82.31+, 82.32+,
<i>Carduelis cannabina</i>	Passerell comú	R				•	•	•	•			82.11, 82.12, 82.2, 82.31+,
<i>Emberiza calandra</i>	Cruixedell	R						•	•	•		82.32+,
<i>Emberiza citrinella</i>	Verderola	I						•	•	•		82.32+, 44.637+
<i>Emberiza hortulana</i>	Hortolà	M				•		•	•	•		82.32+,
<i>Emberiza cirrus</i>	Gratapalles	R						•	•	•		82.11, 82.12, 82.2, 82.31+, 82.32+,
<i>Emberiza cia</i>	Sit negre	I r						•		•		41.714,
<i>Plectrophenax nivalis</i>	Sit blanc	I				•						16.2112
<i>Emberiza schoeniclus</i>	Repicatalons	I						•	•	•		53.111
<i>Colinus virginianus</i>	Colf de Virgínia	Ex									•	Sense dades suficients
<i>Vidua macroura</i>	Vidua de cua d'agulla	Ex									•	Sense dades suficients
<i>Vidua chalybeata</i>	Vidua reial	Ex									•	Sense dades suficients
<i>Ploceus melanocephalus</i>	Teixidor capnegre	Ex R						•	•			31.8122, 53.111, 53.12, 53.13, 53.62
<i>Euplectes afer</i>	Teixidor daurat	Ex R						•	•			53.111, 53.12, 53.13, 53.62
<i>Quelea quelea</i>	Teixidor de bec vermell	Ex								•		82.12
<i>Lonchura malacca</i>	Maniquí tricolor	Ex									•	Sense dades suficients
<i>Gracula religiosa</i>	Minà indi	Ex									•	Sense dades suficients
<i>Pycnonotus jocosus</i>	Bulbul de patilla vermella	Ex									•	Sense dades suficients

Mamífers

Per tractar els mamífers del Delta de la Tordera (55 espècies) s'ha de diferenciar 3 grans grups coincidint amb l'espai que ocupen preferentment (marins, aeris i terrestres).

Els grans desconeguts del Delta són els cetacis, fet recurrent com amb la resta d'espècies que ocupen el front deltaic i la platja submergida, i molt poca gent (i Administracions) són conscients de la importància del Delta de la Tordera. Aquí abunda i s'alimenta el **Rorqual comú** (*Balaenoptera physalus*), gràcies bàsicament a la fondària del fons marí i a la proximitat al canó submarí de Blanes, i a l'abundància de nutrients aportats pel riu i les corrents marines que generen grans quantitats de placton. Cada any migren i es concentren al tram litoral de Barcelona per alimentar-se gairebé tots els exemplars de la Mediterrània Occidental i un dels espais preferentment escollits són els canons de Blanes i del Maresme.

Cas semblant és el del **Dofí mular** (*Tursiops truncatus*), el **Dofí llistat** (*Stenella coeruleoalba*) o el **Cap d'olla gris** (*Grampus griseus*) entre altres, que es poden albirar amb facilitat i freqüència des de les platges del Delta, molt més des de qualsevol embarcació tant per la costa com a mar obert.

Altre gran grup força desconegut però molt important al Delta de la Tordera és el dels quiròpters, entre els que destaquen per dependència al riu i a les zones humides el **Ratpenat d'aigua** (*Myotis daubentonii*) i la **Ratapinyada de peus grans** (*Myotis capaccinii*), i per abundants o representatius de la Tordera el Ratpenat de ferradura gran (*Rhinolophus ferrumequinum*), el Ratpenat de ferradura petit (*Rhinolophus hipposideros*), el Ratpenat de ferradura mediterrani (*Rhinolophus euyale*), el Ratpenat d'orelles dentades (*Myotis emarginatus*), el Ratpenat rater gros (*Myotis myotis*) o el Ratpenat rater mitjà (*Myotis blythii*), tot i que el total d'espècies presents al Delta i voltants puja a les 21 espècies, amb especial menció a les properes Mines de Can Palomeres (Malgrat de Mar) que representa l'espai protegit per a i amb ratpenats més important de la península ibèrica.

De la resta de mamífers cal destacar la **Llúdriga** (*Lutra lutra*), que actualment ha recolonitzat tota la Conca de la Tordera i ja ha estat detectada a la zona interior del Delta, essent qüestió de temps que sigui detectada i/o observada a la resta del riu aigües avall (fins a la platja) si es recupera un cabal mínim al tram final del riu durant bona part de l'any.

Altres espècies que destaquen sobre la resta són la **Mostela** (*Mustela nivalis*), que aquí resulta molt freqüent a tota la Baixa Tordera amb observacions al riu, zones humides i a les planes agrícoles properes, i el **Talp** (*Talpa europaea*), molt més comú a l'estratge montà o alpí però que aquí, com ja s'ha comentat per a altres espècies, troba la seva localitat més propera al mar (en terra baixa mediterrània).

Cal mencionar la **Rata d'aigua** (*Arvicola sapidus*) com a espècie destacada, i tot i que la darrera observació (sorprenent i aïllada) al Delta és de l'any 2007, no es pot descartar la seva presència actual sense una prospecció i cerca de l'espècie ni que sigui a nivell de Conca ja que molts autors i estudiosos la donen per extingida a la regió.

Menys importants però d'interès per la seva presència anecdòtica a la plana litoral (força abundants a les interiors) són el Cabirol (*Capreolus capreolus*), la Llebre europea (*Lepus europaeus*), la Musaranya d'aigua mediterrània (*Neomys anomalus*), la Musaranya nana (*Suncus etruscus*) o el Ratolí lleonat (*Apodemus flavicollis*).

La resta d'espècies són molt comunes i abundants al conjunt de la Conca i la seva detecció a diferents espais dins el Delta fins a la mateixa línia de mar es dona gràcies a la llera del riu i a que les planes agrícoles estan connectades amb el Montnegre i les Cadiretes per multitud de rieres i torrents que actuen com a corredors biològics.

Els Cabirol (*Capreolus capreolus*) ja han estat observats a gairebé tot el territori des de la muntanya fins a tocar de la platja, i a qualsevol hàbitat natural o seminatural, essent un dels principals indicadors de la correcta connectivitat biològica existent entre la plana deltaica i els espais naturals de l'entorn on resulta molt abundant.

Codis del quadre: 1: Front deltaic, 2: Platja, 3: Sorral i pinedes litorals, 4: Cursos fluvials, 5: Zones humides, 6: Plana agrícola, 7: Zones urbanes, 8: Altres o sense dades suficients i/o dada anecdòtica. Sombreat fosc: Espècie emblemàtica o prioritària. Sombreat clar: Espècie interessant però no prioritària.

ESPÈCIE		Annex II de la Directiva 92/43, d'Hàbitats	PROTECCIÓ ACTUAL	ECOSISTEMA OCUPAT								HÀBITATS PREFERENTS
Nom científic	Nom vulgar			1	2	3	4	5	6	7	8	
<i>Sus scrofa</i>	Senglar					•	•	•		•	32.142, 24.52, 41.714, 44.637+,	
<i>Capreolus capreolus</i>	Cabirol					•	•	•		•	32.346, 32.142, 24.16, 41.714, 44.637+,	
<i>Vulpes vulpes</i>	Guineu					•		•		•	32.142, 41.714, 44.637+, 82.32+,	
<i>Mustela nivalis</i>	Mostela					•	•			•	24.16, 41.714, 44.637+,	
<i>Neovison vison</i>	Visó americana					•	•				24.16, 22.13,	
<i>Martes foina</i>	Fagina					•	•		•	•	32.142, 41.714, 44.637+,	
<i>Meles meles</i>	Toixó					•	•		•	•	32.142, 41.714, 44.637+, 82.11, 82.12, 82.2, 82.31+,	
<i>Lutra lutra</i>	Llúdriga	1355	ES5110007 Riu i Estanys de Tordera			•	•				24.142+, 24.152+, 24.16, 22.13,	
<i>Genetta genetta</i>	Gat mesquer								•	•	32.142, 41.714, 44.637+,	
<i>Lepus europaeus</i>	Llebre europea					•	•		•		32.351, 32.323+, 32.346, 82.32+,	
<i>Oryctolagus cuniculus</i>	Conill de bosc					•	•		•	•	16.229, 35.23, 32.351, 32.323+, 32.346, 24.16, 82.11, 82.12, 82.2, 82.31+, 86.411,	
<i>Erinaceus europaeus</i>	Eriçó fosc					•	•		•	•	16.229, 35.23, 32.351, 32.323+, 32.346, 32.142, 24.16, 41.714, 44.637+, 82.32+,	
<i>Sciurus vulgaris</i>	Esquirol comú					•				•	32.142, 85.11	
<i>Talpa europaea</i>	Talp					•			•		82.11, 82.12, 82.2, 82.31+,	
<i>Sorex minutus</i>	Musaranya menuda							•	•	•	82.32+,	
<i>Neomys anomalus</i>	Musaranya d'aigua mediterrània							•	•			
<i>Crocidura russula</i>	Musaranya vulgar					•	•		•	•	82.11, 82.12, 82.2, 82.31+,	
<i>Suncus etruscus</i>	Musaranya nana					•		•			82.32+,	
<i>Apodemus flavicollis</i>	Ratolí lleonat								•		82.32+,	
<i>Apodemus sylvaticus</i>	Ratolí de bosc					•		•		•	82.11, 82.12, 82.2, 82.31+,	
<i>Rattus rattus</i>	Rata negra					•		•	•		86.2	
<i>Rattus norvegicus</i>	Rata comuna					•		•	•	•	86.2	
<i>Mus spretus</i>	Ratolí de camp mediterrani					•	•		•		82.32+,	

<i>Mus domesticus</i>	Ratolí domèstic									•	•	•	86.2
<i>Clethrionomys glareolus</i>	Talpó roig								•		•		82.32+,
<i>Arvicola sapidus</i>	Rata d'aigua									•	•		24.16, 22.13,
<i>Microtus duodecimcostatus</i>	Talpó comú								•		•	•	82.11, 82.12, 82.2, 82.31+,
<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>	ratpenat de ferradura gran	1304	ES5110007	Riu i Estanys de Tordera						•	•	•	
<i>Rhinolophus hipposideros</i>	ratpenat de ferradura petit	1303	ES5110007	Riu i Estanys de Tordera							•		
<i>Rhinolophus euyale</i>	ratpenat de ferradura mediterrani	1305	ES5110007	Riu i Estanys de Tordera							•		
<i>Myotis emarginatus</i>	Ratpenat d'orelles dentades	1321	ES5110007	Riu i Estanys de Tordera							•	•	
<i>Myotis nattereri</i>	ratpenat de Natterer										•		
<i>Myotis myotis</i>	Ratpenat rater gros	1324	ES5110007	Riu i Estanys de Tordera							•	•	
<i>Myotis blythii</i>	Ratpenat rater mitjà	1307	ES5110007	Riu i Estanys de Tordera							•	•	
<i>Myotis daubentonii</i>	ratpenat d'aigua										•	•	
<i>Myotis capaccinii</i>	ratapinyada de peus grans										•	•	
<i>Myotis bechsteinii</i>	ratpenat de Bechstein												•
<i>Pipistrellus pygmaeus</i>	Pipistrel•la nana									•	•	•	•
<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Pipistrel•la comuna								•	•	•	•	•
<i>Pipistrellus nathusii</i>	Pipistrel•la de Nathusii									•	•		•
<i>Pipistrellus kuhlii</i>	Pipistrel•la de vores clares								•	•	•	•	•
<i>Hypsugo savii</i>	Ratpenat muntanyenc										•	•	•
<i>Eptesicus serotinus</i>	ratpenat dels graners										•	•	•
<i>Plecotus auritus</i>	Orellut daurat											•	•
<i>Plecotus austriacus</i>	Orellut gris									•	•	•	•
<i>Nyctalus leisleri</i>	Nòctul petit											•	•
<i>Miniopterus schreibersii</i>	Ratpenat de cova	1310	ES5110007	Riu i Estanys de Tordera							•		•
<i>Tadarida teniotis</i>	Ratpenat cuallarg										•	•	•
<i>Physeter macrocephalus</i>	catxalot								•				11.122, 11.123, 11.124,
<i>Grampus griseus</i>	cap d'olla gris								•				11.122, 11.123, 11.124,
<i>Globicephala melas</i>	cap d'olla comú								•				11.122, 11.123, 11.124,
<i>Delphinus delphis</i>	dofí comú								•				11.122, 11.123, 11.124,
<i>Stenella coeruleoalba</i>	dofí llistat								•	•			11.122, 11.123, 11.124,
<i>Tursiops truncatus</i>	dofí mular								•	•			11.122, 11.123, 11.124,
<i>Balaenoptera physalus</i>	rorqual comú								•				11.122, 11.123, 11.124,

Agressions

Es llisten les principals (no totes) agressions detectades al Delta de la Tordera, per ordre d'incidència a cadascuna de les agrupacions (sobre la platja submergida i front deltaic, sobre els hàbitats, sobre les espècies i sobre el paisatge), que afecten negativament als hàbitats i a les espècies emblemàtiques, d'interès i prioritàries, i que haurien de ser objecte de regulació si es vol mantenir la biodiversitat del Delta i les característiques pròpies de l'espai.

Malgrat es fa referència a grups d'afectacions, les agressions són aplicables i tenen incidència directa o indirecta sobre altres conceptes i només s'ha d'interpretar l'agrupació com a simple resum i de manera molt genèrica.

Afecten a la platja submergida i front deltaic

La draga i la regeneració artificial de platges

Sense cap mena de dubte és l'agressió més greu i que més ha incidit sobre la biodiversitat i els hàbitats naturals i característics del Delta submergit de la Tordera.

Per una banda, la draga ha eliminat o rarificat moltes de les espècies emblemàtiques i característiques del Delta per acció directa, amb la destrucció literal de l'hàbitat i la consegüent pèrdua d'espècies. Per altre banda la regeneració artificial de les platges sense prendre mesures de retenció ha afectat greument per acció indirecta (tapat del fons i/o modificació de les característiques geomorfològiques) aquelles que s'havien lliurat de la draga.

Pesca d'arrossegament a prop de la platja

Tot i que més regulat i menys freqüent que anys enrere, encara es donen episodis de pesca d'arrossegament a pocs metres de la platja emergida i/o sobre la platja submergida, i tot i que aïllats, tenen un fort impacte directe sobre algunes de les comunitats vegetals i animals més importants del Delta submergit, i indirecte sobre algunes de les espècies animals de més interès a la costa.

La seva incidència s'agreuja quan es tracta de franges submergides que miraculosament no s'havien vist greument afectades per les dragues i que feien de reservoris de biodiversitat per a la recuperació d'altres franges si afectades.

Pesca d'arrossegament al Delta submergit

Tècnica de pesca freqüent i amb elevat rendiment econòmic que, tot i que teòricament regulada, causa un fort impacte sobre els hàbitats i les comunitats animals del Delta submergit.

La seva pràctica s'hauria de regular més restrictivament (o eliminar) a les zones més properes a la costa per facilitar la recuperació dels hàbitats i de les comunitats vegetals i animals de més interès i que són font d'alimentació d'algunes de les espècies més emblemàtiques i característiques d'aquest espai.

Afecten als hàbitats prioritaris

Retrocés de la línia de costa

La principal zona afectada pel retrocés de la línia de costa ha estat a la desembocadura de la Tordera i zones adjacents a banda i banda, coincidint amb la franja litoral a on es conservaven alguns dels hàbitats més interessants del litoral i que fins i tot van resistir la greu afectació de l'ocupació "per darrera" dels càmtings.

Actualment no queda res d'aquest hàbitats originals (sota el mar o urbanitzats com a equipaments turístics) i tot i que hi ha trams de la costa que han experimentat un creixement important amb la redistribució de sorres costa avall, aquests hàbitats perduts no han pogut ocupar els nous espais per acció i ocupació d'aquests d'activitats lúdiques i turístiques.

Cal recordar que l'actual desembocadura (i llacuna litoral que s'hi forma) correspon a l'antic tram final del riu encaixat entre motes, ni de lluny un retall o substituït de les antigues zones humides o del sorral litorals originals.

Resten però, aquí i allà, alguns elements i algunes espècies vegetals d'aquells hàbitats perduts pel retrocés de la línia de costa, i la recuperació d'aquests hàbitats perduts (no l'imitació d'altres o la continuació dels actuals) hauria de ser la prioritat en cas de guanyar espais naturals al litoral del Delta.

Ocupació i urbanització de l'espai

Com a la resta del país, l'ocupació i urbanització del territori és una de les principals causes de pèrdua d'hàbitats i biodiversitat, i al Delta de la Tordera ha repuntat molt durant la darrera dècada. Aquí s'inclouen tant l'increment de la superfície urbana en detriment de la plana agrícola, com l'augment desmesurat de polígons industrials, vies de comunicació o equipaments turístics que devoren, literalment, superfície natural. A diferència de l'apreciació generalitzada de que ara està més regulat i existeixen diferents figures de protecció o d'ordenació municipal, la realitat és que l'increment de superfície urbana i industrial sobre la plana deltaica s'ha accelerat els darrers anys i no sembla que hi hagi a curt o mig termini una voluntat real per evitar-ho.

També es donen casos d'ocupació irregular en l'actualitat (contrari a l'ordenació urbana municipal) i no es cerca restituir l'estat anterior a l'irregularitat sinó legalitzar les noves realitats.

No parlem de passat, doncs, sinó d'un procés actual d'ocupació i urbanització de la plana deltaica sense cap garantia real de protecció o regulació dels espais naturals o agraris que donen personalitat pròpia al Delta.

Usos indeguts a la plana agrícola

Tot i que bona part de la plana deltaica està catalogada com a zona agrícola, la realitat és que moltes parcel·les són ocupades per activitats fora d'aquesta catalogació (aparcaments, magatzems de materials, edificacions irregulars disperses, abocadors,...) amb l'agreujant que per norma substitueixen als camps abandonats, naturalitzats o hàbitats d'interès (aquells que fan de refugi i diversifiquen la biodiversitat, quan no principals zones de nidificació d'algunes espècies d'interès) ja que són els que no tenen rendiment econòmic.

A diferència de l'ocupació i urbanització regulada, aquestes parcel·les amb activitats irregulars són fàcilment recuperables per a la restauració ecològica del Delta perquè simplement es tracta de fer complir la normativa vigent. Malgrat això tenen la mateixa incidència i gravetat envers els hàbitats i les espècies que les afectacions anteriors.

Sobreexplotació de l'aquífer

De manera menys visual que les anteriors agressions, la sobreexplotació de l'aquífer és causa directa o indirecta de pèrdua d'hàbitats i de les espècies que depenen d'aquests, i afecta tant als espais naturals com als naturalitzats dins la plana agrícola ja que tots ells depenen del nivell freàtic.

Totes les depressions del terreny, antigues zones humides d'inundació temporal i refugi d'espècies vegetals i animals amants de l'aigua, han vist reduït el seu grau d'humitat i d'inundació a conseqüència del baix nivell freàtic respecte dècades anteriors, amb la conseqüent pèrdua d'espècies (aquelles que més depenen de l'aigua) i de substitució d'hàbitats per altres menys dependents del freàtic.

També s'han vist afectats pel mateix motiu bona part dels cursos fluvials (riu, rieres i torrents) o canals d'aigua, que han passat de tenir aigua bona part de l'any (o permanentment) a només en cas de grans episodis de pluja i de manera temporal. En aquest sentit destaca la pèrdua del Rec Viver com a espai d'aigua permanent, essent ara un simple canal de drenatge que creua la plana deltaica.

Una de les conseqüències indirectes d'aquesta sobreexplotació i baix nivell freàtic ha estat la manca de Torderades (grans crescudes de la Tordera) imprescindibles per al manteniment a la llera del riu dels sorral·liures de vegetació, hàbitat prioritari i imprescindible per al manteniment de les espècies més emblemàtiques i característiques de la Tordera. Per aquest motiu actualment hi ha més vegetació que mai a la Tordera, tant herbàcia com arbòria, amb la conseqüent pèrdua de superfície lliure de vegetació any rere any.

La recuperació de nivells alts del freàtic (si més no bona part de l'any) i de les Torderades hauria de ser una prioritat per al manteniment i recuperació dels hàbitats i de les espècies característiques dels cursos fluvials i de les zones humides.

Crems de canyars i franges de vegetació

Encara molt normal i amb greu afectació espacialment a les ribes del riu i reires, les crems de vegetació i canyars és una pràctica massa estesa com a "neteja" de franges de camps o per afavorir l'obtenció i recollida de canyes per al seu ús a les hortes.

No només elimina la vegetació natural i evita la seva recuperació, sinó que és causa important de mortalitat de moltes de les espècies que a les franges de vegetació i canyars troben refugi, amb especial afectació sobre rèptils, amfibis i invertebrats d'interès, així com moltes postes d'aus quan aquestes crems coincideixen amb l'inici de l'època de reproducció ja que el calendari d'autoritzacions es basa en el risc d'incendis forestals, no en la fenologia de les espècies.

Equipaments lúdics, turístics o esportius ocupant espais naturals

L'ús i l'ocupació de terrenys amb hàbitats naturals o per recuperar, i d'espais naturals, per fer passar passejos peatonals i carrils bici correspon a una moda urbanística que prioritza el rendiment social de l'espai ignorant i afectant greument qualsevol altre consideració, incloent l'ús ambiental o la seva funcionalitat ecològica.

Al Delta de la Tordera la principal agressió d'aquesta mena sobre els hàbitats i sobre les espècies és la Ruta de la Tordera, una xarxa de carrils bici i passejos que trinxen i ocupen gairebé tots els espais naturals, i que si es fan passar per sobre la platja o sobre motes del riu és única i exclusivament per reduir costos ja que no s'han d'adquirir terrenys privats. Per justificar i poder passar per espais naturals o de domini públic es vesteix de "falsa restauració" quan en realitat no es recupera ni es potencia cap hàbitat o espècie protegida i/o d'interès, ans el contrari, ja que s'introdueixen elements artificials o aliens, es consoliden motes i es massifiquen espais sensibles amb la conseqüent pèrdua de llocs de reproducció, descans o alimentació de gairebé totes les espècies emblemàtiques i d'interès.

En cap moment es critiquen els passejos peatonals o els carrils bici, sinó la seva ubicació i el ús/ocupació dels pocs hàbitats i espais naturals del Delta per fer-los quan es poden fer passar per altres zones menys sensibles i sense afectar als hàbitats i a les espècies emblemàtiques i d'interès.

La falsa "restauració" del bosc de ribera

Al Delta de la Tordera els boscos de ribera s'associen a cursos fluvials menors (rieres i torrents) i a depressions del terreny inundables o amb el nivell freàtic molt proper a la superfície, mai al riu. La presència natural d'arbres a les ribes del tram baix de la Tordera corresponen a exemplars aïllats o petites bosquines adjacents, i en temps recents a l'artificialització i consolidació de motes. No cal i no s'ha de "restaurar" cap bosc de ribera al tram baix del riu perquè no ha existit mai, ans el contrari, és un indicador de l'alteració de les característiques geomorfològiques a recuperar i dels hàbitats naturals d'aquest.

Aquesta falsa "restauració" respon a criteris polítics i urbanístics, mai ecològics, consolida motes i substitueix i/o posa en perill els veritables hàbitats naturals del riu i les espècies característiques i emblemàtiques a protegir i potenciar. La llera de la Tordera ha de ser ampla, oberta i assolada, mai tancada, ombrívola o amb efecte túnel a causa d'unes fileres d'arbres a banda i banda. La veritable restauració de les ribes de la Tordera és recuperar els herbassars i falgars ara ocupats per canyes, i per sobre de tot l'eliminació o reculada de les motes que causen estrenyiment de la llera.

En cap moment és crítica la restauració o recuperació d'aquest hàbitat forestal (molt recomanable als cursos fluvials menors i a la plana agrícola) sinó el lloc triat per fer-ho i a costa d'altres molt més importants i característics de l'espai.

Jardineria amb espècies exòtiques invasores

Freqüent i comú a totes les instal·lacions turístiques, industrials i urbanes que fomenta l'expansió d'espècies vegetals exòtiques invasores per camps i espais naturals propers. Actualment no hi ha cap regulació o control al respecte i afecta a gairebé tots els racons del Delta.

També freqüent associat al barraquisme (falses hortes urbanes) que han augmentat considerablement els darrers anys amb el vistiplau dels ens locals.

Mal ús dels espais naturals per part dels agricultors colindants

Per norma els espais naturals, naturalitzats o els camps abandonats es troben envoltats, o colindant, per camps de conreu i hortes a mena d'illes petites de vegetació i fauna sense ús productiu aparent. Aquests petits espais són utilitzats pels agricultors adjacents com a simples espais "de ningú" a on abocar qualsevol deixalla fruit de l'activitat agrícola (excedents de producció, restes vegetals, caixes, plàstics,...), emmagatzemar materials o vehicles, i qualsevol ús sense cap mirament envers els hàbitats i les espècies.

També les ribes de la Tordera entre canyars (i llera en algunes ocasions) són objecte d'aquestes males pràctiques com si d'un abocador de restes agrícoles es tractés, afectant greument les espècies i hàbitats d'interès.

Cas especial és la llera de la Tordera, on el agricultors locals la fan servir per netejar la maquinària (llaurar amb el tractor per netejar les pales és freqüent), per treure sorra a afegir als camps propers o altres, sense cap control ni cap mena de regulació (tot i ser XN2000) amb una greu afectació als hàbitats i espècies reproductores.

Cremes dels canyars de la riba, neteja de maquinària a la llera o extraccions de sorra per als camps de conreu són només uns exemples de les moltes agressions patides al riu amb incidència directa sobre hàbitats i espècies pel mal ús de l'espai natural a càrrec dels agricultors locals, amb l'agreujant de coincidir amb l'època de reproducció de moltes de les espècies objecte de protecció.

Afecten a les espècies emblemàtiques, d'interès i prioritàries

Les colònies de gat assilvestrats

Presentes arreu del territori i detectades a tots els ecosistemes indiferentment, els gats assilvestrats són els grans exterminadors de fauna silvestre i són causa directa d'extincions locals de multitud de les espècies emblemàtiques i d'interès.

Mantingudes artificialment, són actualment la principal amenaça envers les poblacions de gairebé totes les aus nidificants a les platges, sorrals, camps i hàbitats singulars, i de la totalitat d'espècies de rèptils, micromamífers i invertebrats de gran mida allà on abunden. La seva incidència sobre les espècies i la seva competència vers els recursos tròfics amenaça i limita la presència de les espècies autòctones de grans i mitjans carnívors i causa desequilibris als espais que ocupen afavorint les espècies urbanes i antròpiques.

Els gossos al medi natural

Cada vegada més freqüent i descontrolat, hi ha gossos deslligats a qualsevol racó del Delta afectant greument a totes les espècies d'interès i emblemàtiques. També afecten greument a les espècies que cerquen al Delta un lloc de repòs, aturada o alimentació, estiguin o no deslligats, i són causa important (quan no principal) de la pèrdua de nidificacions, àrees d'alimentació i llocs de descans o hivernada de gairebé totes les espècies d'aus.

La seva incidència és més greu als hàbitats i espais naturals (tots els terrestres) ja que hi ha moltes persones que les fan servir com a lloc d'esbarjo per a les mascotes ignorant els espais habilitats per a aquesta funció que, paradoxalment, resten buits i sense ús.

Trànsit rodat fora de pista

Actualment no hi ha cap mena de control del trànsit rodat al medi natural del Delta i l'Off-Road és una pràctica freqüent a gairebé tots els espais naturals, amb especial incidència a la llera del riu (els sorralles del riu queden trinxats per roderes cada any), a les platges properes a la desembocadura del riu i alguns trams de La Conca, a qualsevol torrent o zona humida, i a els camps abandonats propers als nuclis urbans i vies de comunicació.

Afecta greument tant a la fauna, essent causa principal d'algunes extincions locals d'aus nidificants, com a la flora. També elimina molts dels llocs de posta d'amfibis ja que alguns tolls o bassetes són un objectiu freqüent dels qui cerquen fang i "gaudir" en la pràctica de l'Off-Road.

També s'ha detectat una pèrdua important de nidificacions i llocs de descans i/o hivernada d'aus a zones properes (no necessàriament directament afectades) allà on la seva pràctica és freqüent, i al Delta és freqüent a gairebé tot el territori.

Pasturatge a zones de nidificació

El pasturatge al Delta de la Tordera és limita a un ramat d'entre 100 i 200 ovelles, però té una incidència important ja que es dona als principals espais naturals (llera del riu, zones humides i en ocasions a la platja) coincidint amb el període de reproducció de les espècies emblemàtiques i d'interès que fan servir aquests espais per a reproduir-se, causant un trepig important de postes i una greu alteració a tolls i bassetes que fan servir per alimentar-se (quan no afectació directa o pèrdua de llocs de posta d'amfibis).

Això és degut a la pèrdua de zones de pastura a la plana agrícola (guarets, camps abandonats, herbassars a vores de camins,...) per transformació o artificialització, i a la manca de regulació dels usos d'aquests petits espais naturals on ara es pot fer de tot a qualsevol època de l'any.

Als trams del riu amb més pasturatge s'ha detectat una pèrdua important d'exemplars d'algunes espècies d'interès (*Mauremys leprosa*, per exemple) com a conseqüència de l'alteració de l'hàbitat i la sobrefreqüentació de l'espai.

També s'ha detectat una alteració important de les comunitats vegetals dels espais afectats i l'afavoriment d'espècies al·lòctones i invasores.

Massificació i trepig

Actualment no hi ha cap mena de regulació o control d'accés a cap espai natural del Delta, tothom pot accedir a on i quan vulgui, però els principals problemes es donen als més importants (desembocadura de la Tordera, llera del riu i platges amb vegetació psammòfila) per massificació, ja que són els espais més freqüentats i alhora els més sensibles.

És causa principal de pèrdua de nidificacions i de llocs de descans i d'alimentació de moltes espècies, i en especial de les espècies emblemàtiques i d'interès del Delta. No es tracta tant de la freqüentació sinó de la manca absoluta de regulació d'accés a les zones sensibles, ja que actualment qualsevol racó d'aquests espais és freqüentat, trepitjat i s'hi fa qualsevol activitat (no sempre compatible amb els valors naturals prioritaris i d'interès).

Aquesta problemàtica es veu agreujada quan s'afegeix i associa a altres agressions abans esmentades (com la presència de gossos o el trànsit rodat) i són causa principal de que algunes espècies hagin deixat de reproduir-se al Delta o que hagin deixat de fer-lo servir com a espai per al descans, alimentació o hivernada en temps recents.

El trànsit rodat, el pasturatge o l'accés indiscriminat i massificat a la llera del riu, entre altres, afecten greument a les espècies nidificants que fan el niu directament al terra amb pèrdua de postes i morts de juvenils per trepig. També afecta a gairebé totes les espècies de l'entorn per sobrefreqüentació i molèsties essent una de les principals causes de manca de reproductors.

Introducció de peixos ornamentals a basses i safarejos

Molt freqüent a gairebé tot el territori, l'introducció de peixos exòtics ornamentals a les basses i safarejos de la plana agrícola ha fet desaparèixer multitud de llocs de posta i reproducció d'amfibis i macroinvertebrats que fins i tot comporten l'extinció local d'algunes de les espècies més dependents d'aquests punts d'aigua.

Desaparició o abandonament de basses i safarejos

Mateixes conseqüències que en el cas anterior, però a causa de l'abandonament o desaparició d'aquests punts d'aigua abans molt abundant i repartits pel territori i que han estat substituïts per canonades i sistemes de reg a base de bombes elèctriques i tubs de PVC. En ocasions resten secs tots l'any per deteriorament o es fan servir com a petits abocadors de deixalles.

Pèrdua de guarets

Els guarets són camps de conreu en actiu que temporalment resten sense ús i colonitzats per vegetació ruderal (amb més o menys continuïtat i/o densitat) per al descans i rotació dels terrenys, i són molt importants per a la reproducció i alimentació de multitud d'espècies que aquí troben el seu hàbitat prioritari o de substitució.

A diferència dels camps abandonats, amb vegetació més abundant i densa, aquests camps mantenen un percentatge alt de terra nu que substitueix o imita als sorrals naturals i, alhora, no pateixen de transformació o usos inadequats en tractar-se de camps en actiu i amb rendiment econòmic.

La intensificació dels conreus i l'ús generalitzat de fertilitzants químics per augmentar el rendiment dels conreus ha fet disminuir considerablement els guarets a tota la plana agrícola amb la conseqüents pèrdua de llocs de reproducció i alimentació de moltes de les espècies.

Pèrdua de franges de vegetació entre camps

Independentment del tipus de conreu, tradicionalment els camps de conreu limitaven amb els camins i els altres camps per estretes franges de vegetació natural o ruderal que feien de refugi i lloc de reproducció i alimentació per a multitud d'espècies animals.

Per una banda la transformació dels conreus i per altre banda la proliferació de tanques metàl·liques per evitar l'accés de persones (especialment arrel de la massificació turística d'algunes zones) fa desaparèixer aquestes petites franges de vegetació amb la conseqüent pèrdua de biodiversitat.

Aquestes franges vegetals entre camps i lindant amb camins també eren refugi de les espècies que de manera natural mantenien a ratlla els invertebrats que atacaven els conreus i evitaven plagues.

Ús indiscriminat de pesticides, insecticides i herbicides

Cada cop més freqüent per interessos empresarials més que per efectivitat real (el seu ús deriva a la dependència i incrementa el risc de plagues per pèrdua de depredadors/reguladors naturals), l'ús indiscriminat, excessiu i normalment malament de pesticides, insecticides i herbicides als cultius i voltants és causa directa de pèrdua de biodiversitat i indirecta per manca d'aliment o enverinament dels depredadors.

També és causa directa de la contaminació de les aigües superficials amb la conseqüent pèrdua d'espècies aquàtiques i de llocs de reproducció per a molts amfibis.

Asfaltatge de camins rurals

L'asfaltatge de molts dels camins rurals de terra incrementa el trànsit per la plana deltaica fora de les principals vies de comunicació i la velocitat dels vehicles, incrementant molt l'atropellament de fauna silvestre. Entre els grups més afectats destaquen els mamífers mitjans, els ocells de plana agrícola, els rèptils i els amfibis, fins a l'extrem de reduir localment les poblacions d'algunes de les espècies més emblemàtiques i d'interès com els Tritons palmats (*Lissotriton helveticus*), els Gripaus d'esperons (*Pelobates cultripipes*), els llangardaixos ocel·lats (*Timon lepidus*), les Serps de collaret (*Natrix astreptophora*), el Mussol comú (*Athene noctua*) o l'Enganyapastors (*Caprimulgus europaeus*), entre molts altres, on fins a l'asfaltat eren molt més abundants.

Els rèptils, amb els amfibis, són unes de les joies faunístiques del Delta de la Tordera a potenciar i les principals víctimes de l'asfaltatge de camins rurals per l'increment de pas i velocitat dels vehicles que fins i tot poden esdevenir extincions locals d'algunes de les espècies.

Al Delta de la Tordera (tant a la plana agrícola com als espais naturals) els conceptes “passos de fauna”, “pantalles” o altres mesures de protecció, així com les destinades a reduir la velocitat dels vehicles, no entren en el vocabulari de les administracions.

Afecten al paisatge

Hivernacles i viviers

Tant de nova creació com antics i/o abandonats, els hivernacles i els viviers han experimentat un creixement important al territori i afecten greument al paisatge agrícola que es vol protegir i potenciar com a reclam turístic.

No hi ha cap control ni regulació real i és la principal i més greu transformació agrícola que pateix actualment el Delta de la Tordera.

Associat als hivernacles i viviers destaquen l'ús de sauló per aixecar els terrenys, la cimentació i asfaltatge de l'entorn i la industrialització del sector que res té a veure amb el manteniment o compatibilització amb la biodiversitat, ans el contrari, doncs s'han de tractar com a teixit urbà més que com agrícola.

Grans infraestructures

La plana agrícola ha estat i és el lloc triat per totes les administracions per construir les infraestructures que donen servei als municipis (dessaladora, potabilitzadores, pous de captació,...) no només ocupant i transformant els terrenys cap al teixit urbà, sinó que sense cap mena d'ordenació (lloc més adequat des del punt de vista ecològic) o criteri paisatgístic, essent grans elements discordants enmig de la plana agrícola que trenquen amb el paisatge dominant.

Torres i xarxa elèctrica

Molt associades a les infraestructures, hivernacles, vivers, edificacions aïllades i altres agressions al territori que han experimentat un increment important els darrers anys, les torres elèctriques i la xarxa aèria està experimentant un gran creixement al Delta afectant tant planes agrícoles com espais naturals.

Es desconeix la seva afectació sobre l'avifauna (per manca de control i seguiment, no per manca d'afectació ja que és freqüent i habitual als llocs propers on sí hi ha control) i molt agressiu ha de ser la línia elèctrica que ressegueix (i creua) el riu a gairebé tot el seu recorregut.

Esdevenen uns dels elements artificials més discordants amb l'imatge de paisatge agrícola que es vol potenciar a la zona.

Runes i deixalles

Les deixalles i abocaments de runes i mobles vells a qualsevol racó del territori és freqüent, amb especial afectació al riu i altres espais naturals on no es prioritza ni la seva retirada ni el seu control. Malgrat no afecten a la biodiversitat, esdevenen una imatge de deixadesa i degradació de l'espai que s'allunya de la d'un espai natural o protegit, amb el conseqüent efecte imitador que agreuja encara més la situació.

A qualsevol espai natural o racó mig amagat del Delta de la Tordera podem trobar petits abocaments de runes, deixalles, mobles vells o electrodomèstics degut al fàcil accés i a la manca de control. Tot i no afectar a la fauna, donen una imatge de degradació i abandonament de l'espai contrari a l'objectiu de protecció i fomenten l'efecte imitació.

Per norma només es retiren aquells propers a nuclis urbans i molt visibles, mentre que els poc visibles o que es troben dins els espais naturals (menció especial mereix el riu per freqüents i abundants) resten allà fins que són coberts per la vegetació o arrossegats per una crescuda del riu.

Tancats metàl·lics i altres elements artificials

Cada vegada més freqüent, els agricultors i propietaris tanquen les parcel·les amb tancats metàl·lics (no sempre estètics i sense cap mena de regulació) en substitució de les antigues franges de vegetació natural o ruderal per evitar l'accés a persones alienes a l'activitat i/o propietat.

A més a més de la pèrdua d'elements naturals característics de l'espai (les franges de vegetació entre camps i entre aquests i els camins), aquesta mena de tancats trenquen i degraden el paisatge ruderal que es vol potenciar a la zona com a reclam turístic.

Barraquisme

La reparcel·lació d'antics camps de conreu per a les mal anomenades “hortes urbanes” (que ni són urbanes quan estan enmig de la plana agrícola, ni resulten ser hortes sinó petits magatzems o trasters a l'aire lliure de tota mena de deixalles i ferralla) o “hortes ecològiques” (que sense cap mena de control incrementen l'ús de fertilitzants, herbicides i insecticides a criteri de qualsevol) és una moda ambientalista que fomenten els ens locals amb criteris poc clars, mai ecològics o ambientals afectant greument a la biodiversitat i al paisatge allà on s'instal·len.

Si això és patent allà on es fa legalment, més preocupant és quan es fa irregularment i sense cap mena de control per part de les administracions.

També esdevenen llocs on tancar tota mena d'animals (mascotes, aviram, bestiar,... , ja siguin espècies exòtiques o no) i són un focus important d'introducció d'espècies vegetals exòtiques invasores que es fan servir com a jardineria.

Per ampliar informació

Enllaços i bibliografia recomanada per ampliar informació sobre la biodiversitat del Delta de la Tordera (que aporta dades concretes sobre el Delta), així com les principals bases de dades que s'han fet servir per identificar i llistar hàbitats i espècies:

Andino, H.; Badosa, E.; Clarabuch, O. & Llebaria, C. (editors). 2007: *Atlas dels ocells nidificants del Maresme*. Els llibres del Set-Ciències. Barcelona, 2007.

Andrea de Haro, Xavier Capalleras & Joan Budó (2012): CARETTA.CAT *Estudi de la viabilitat d'implantació d'una població nidificant de tortuga careta (Caretta caretta) a Catalunya*. Treballs de la SCH núm. 6, Editat per CRT & SCH. 44 pàgines.

Ballesteros, E., Carreras, J.; Cambra, J.; Carrillo, E.; Curcó, A.; Ferré, A.; Font, X.; Masalles, R. M.; Ninot, J. M.; Vigo, J. Manual dels hàbitats de Catalunya: Catàleg dels hàbitats naturals reconeguts en el territori català d'acord amb els criteris establerts pel CORINE biotopes manual de la Unió Europea. Departament de Medi Ambient i Habitatge. Generalitat de Catalunya. Desenvolupat d'acord amb les directrius donades a Commission of the European Communities. 1991. CORINE Biotopes manual, Habitats of the European Community. EUR 12587/3. Luxemburg: Office for Official Publications of the European Communities, 2005.

Ballesteros, E. [et al.] *Manual dels hàbitats Litorals de Catalunya*. Barcelona: Departament de Territori i Sostenibilitat, desembre 2014.

Boada, M. Mayo, S. Maneja, R. (coords.) (2008): *Els sistemes socioecològics de la conca de la Tordera*. Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 541 p.

Bolòs, O. de i Vigo, J. (1990): *Flora dels Països Catalans, II*. Barcelona, editorial Barcino. 921 pàgs.

BOLÒS, O., VIGO, J., MASALLES, R.M.; NINOT, J.M. 2005. *Flora manual dels Països Catalans* (3a ed. revisada i augmentada). Pòrtic. Barcelona. 1310 pp.

Corbera, J. 2017. *Les papallones del Maresme*. <http://www.jordicorbera.cat/lep.html>

Cordero, P.J. 1983. *Las aves del Maresme. Catálogo, status y fenología*. Barcelona: Publicacions i Edicions de la Universitat de Barcelona.

Cordero, P.J. 1987. *Les aus de les zones humides de la Tordera*. Atzavara, 5: 44-53

CRESPO, M.B. & JUAN, A. 2004. *Reseda hookeri* Guss. In: BAÑARES Á., BLANCA G., GÜEMES J., MORENO J.C. & ORTIZ S. (eds.) 2004. *Atlas y Libro Rojo de la Flora Vasculare Amenazada de España*. Dirección General de Conservación de la Naturaleza. Madrid, 1.069 pp.

De Bolòs, O.; Vigo, J.; Masalles, R. M.; Ninot, J. M. *Flora manual dels Països Catalans*. Conèixer la natura, 9. Barcelona: Editorial Pòrtic, SA, 1993. 1247 pàg.

Estrada, J., Pedrocchi, V., Brotons, L. & Herrando, S. (eds.) 2004. *Atles dels ocells nidificants de Catalunya 1999-2002*. Barcelona. Institut Català d'Ornitologia (ICO) / Lynx Edicions.

Folch i Guillèn, R. 1986. *La vegetació dels Països Catalans. Memòria 10*. Institució Catalana d'Història Natural, filial de l'Institut d'Estudis Catalans. Barcelona: Ketres Editora, SL. 2a edició (corregida i ampliada), 1986. 541 pàg.

Gutiérrez, C., Pagès, J. (2005) *Espinós (Gasterosteus gymnurus)*. *Apunts sobre la seva distribució entre el Llobregat i la Tordera*. Lauro: revista del Museu de Granollers Núm.: 28

López González, G. (2001): *Los árboles y arbustos de la Península Ibérica e Islas Baleares*. Madrid, Ediciones Mundi-Prensa. 2 vols. 1.727 pàgs.

López Lillo, A; Sánchez de Lorenzo, J.M. (2001, 2ª ed.): *Árboles en España. Manual de identificación*. Madrid, Ediciones Mundi-Prensa. 654 pàgs.

Martín, R. 2004. *Odonatos de Cataluña: catálogo y análisis geográfico*. Boletín de la Asociación Española de Entomología, 28(1-2): 55-69. Corrigendum in Boletín de la Asociación española de Entomología, 30(1-2).

Martín, R.; Maynou, X.; Lockwood, M.; Luque, P.; Garrigós, B.; Vilasís, D.; Escolà, J.; Garcia-Moreno, J.; Oliver, X.; Batlle, R.; Palet, J.; Sesma, J.M.; Rodríguez, M.; Müller, P. & Pilella, Ll.. *Les libèl·lules de Catalunya* (en català). 1a. Figueres: Brau Edicions, Juny 2016, p. 208

MERCADAL, G. & VILAR, L. 2013. *Characterització de les freixenedes al·luvials inundables del nord-est de Catalunya (Carici remotae-Fraxinetum oxycarpae Pedrotti 1970 corr. Pedrotti 1992)*. Orsis, 27: 53-94.

MERCADAL, G.; GESTI, J.; COROMINAS, M. & VILAR, L. 2003. *Los prados de guadaña de la región mediterránea de Catalunya*. Pastos, XXXIII(2): 219-232.

MERCADAL, G.; VILAR, L. & VIÑAS, X. 2001. *Els prats de dall de la plana de la Selva, l'últim hàbitat per a diverses plantes higròfiles a terra baixa*. Butll. Inst. Cat. Hist. Nat., 69: 19-24.

Montserrat, P. (1955-64): "*Flora de la Cordillera Litoral Catalana (porción comprendida entre los ríos Besós y Tordera)*", Collectanea Botanica, 4(3): 351-398; 5(1): 1-86; 5(2): 297-351; 5(3): 613-657; 6(1-2): 1-48; 6(3): 387-453. [Edició en un sol volum el 1968, Caja de Ahorros de Mataró, Mataró, 425 p.].

MONTSERRAT, P. 2007. *Una mirada de botànic i ecòleg a les muntanyes del Maresme*. L'Atzavara, 15: 115-132.

Ordeix, M; Solà, C; Bardina, M; Casamitjana, A i Munné, A (editors) 2014. *Els peixos dels rius i les zones humides de Catalunya. Qualitat biològica i connectivitat fluvial*. Agència Catalana de l'Aigua – Museu del Ter – Eumo editorial. Vic. 172 pàg

Ordeix, M (2015) *Els peixos dels rius i les zones humides de Catalunya*. Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis, Museu del Ter, Manlleu. L'Atzavara 25: 63-72

Panareda, J. M.; Pintó, J.; Romo, A. (2001): "*Factors en la distribució de les plantes vasculares en el llit de la Tordera*", en Monografies, 32: 111-118.

Panareda, J. M.; Boccio, M. (2007): "*Flora i paisatge vegetal de la costa del Maresme*", Atzavara, 15: 165-174.

Panareda, J. M. (2008): *L'evolució del paisatge mediterrani de ribera*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 58 p.

Panareda, J.M. i Boccio, M. (2014): "*El paisatge del tram final de la Tordera*". Montseny XXI, 8a. http://www.dumalis.cat/my_xxi_8a.html

Panareda, J. M. (2018): *El paisatge de la Baixa Tordera*. Revista L'Aulet n.17: 20-35

Ruiz de la Torre, J. (1979): *Árboles y arbustos de la España peninsular*. Madrid, Escuela Técnica Superior de Ingenieros de Montes. 512 pàgs.

Sala i Martí, Pere; Grau i Oliveras, Jordi; Departament de Territori i Sostenibilitat; Observatori del Paisatge (eds.) (2017). *Catàleg de paisatge. Regió Metropolitana de Barcelona*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Territori i Sostenibilitat. ISBN: 978-84-393-9627-7

Santos Cirujano Bracamonte, Ana Meco Molina, Pablo García Murillo. Ilustraciones de Marta Chirino Argenta (2014), *Flora acuática española. Hidrófitos vasculares*. Ed. Real Jardín Botánico-CSIC, Madrid. 320 pág.

Vigo, J.; Carreras J.; Ferré, A. [eds.]. *Manual dels Hàbitats de Catalunya. Volums I a VII*. Departament de Medi Ambient i Habitatge. Generalitat de Catalunya, 2005-2008.

Vila, E. & Alomar, O. 2000. *La vegetació autòctona, refugi i font de depredadors per al control biològic de plagues en conreus d'horta*. IV Jornades Naturalistes del Maresme: 11-15. Dosrius.

Vila, R., Stefanescu, C., Sesma, J.M., (2018) *Guia de les papallones diürnes de Catalunya*. Guies Descobrir la natura. Ed. Lynx

VILAR, LL. 1987. *Flora i vegetació de La Selva*. Tesi Doctoral. 615 p.

III Trobada d'Estudiosos de la Serralada Litoral Central i VII del Montnegre i el Corredor. 19 i 20 de novembre de 2015 Sèrie Territori i Parcs Naturals.
Diputació de Barcelona

<http://www1.diba.cat/llicencia/pdf/58237.pdf>

Anuaris d'Ornitologia de Catalunya. ICO

http://www.ornitologia.org/ca/queoferim/divulgacio/publicacions/anuari_pdf.html

Catalan Butterfly Monitoring Scheme

<http://www.catalanbms.org/es/>

Cormorán Moñudo en el Mediterráneo Ibérico. European shag in Iberian Mediterranean Sea

<http://cormoranmediterraneoiberico.blogspot.com/>

Els canyons del Maresme. Submon

<http://www.canyonsdelmaresme.cat/>

Els Cicadae de Catalunya. Universitat de Girona

<http://cicadacat.wixsite.com/index>

Els ratpenats de Catalunya. Museu de Ciències Naturals de Granollers

<http://www.ratpenats.org/>

Estudis de l'espai fluvial a la conca de la Tordera. Agència Catalana de l'Aigua

http://aca-web.gencat.cat/aca/documentos/ca/publicacions/espais_fluvials/publicacions/estudis_pef/f_tordera/pef_tordera.htm

Fitxes de les Zones Especials de Conservació de la regió mediterrània derivades de l'Instrument de gestió aprovat en l'Acord de Govern 150/2014, de 4 de novembre

RIU I ESTANYS DE TORDERA ES5110007

Departament de Territori i Sostenibilitat

http://mediambient.gencat.cat/web/.content/home/ambits_dactuacio/patrimoni_natural/senp_catalunya/el_sistema/xarxa_natura_2000/xarxa_natura_2000_a_catalunya/mapes_1_50000/fitxes_zec/bcn/ZEC_ES5110007.pdf

FloraCatalana.net

<http://www.floracatalana.net/>

Fundació CRAM

<https://cram.org/ca/cataleg-especies/>

Grup Orquidològic de Catalunya - GOC. ICHN

<http://www.ophrys.cat/>

La Natura a la Baixa Tordera. Javier Romera Cabrera

<http://natura-tordera.blogspot.com/>

La Natura a la comarca de la Selva. Alfons Delgado Garcia

<http://natura-selva.blogspot.com/>

La Pilona de Malgrat de Mar. Natusfera

<https://natusfera.gbif.es/projects/la-pilona-de-malgrat>

Lista completa de los hábitats en Catalunya. Departament de Territori i Sostenibilitat

http://habitats.mediambient.gencat.cat/mediamb_habitats/AppPHP/cat/el_medi/habitats/lhc.php

Natusfera

<https://natusfera.gbif.es/>

Observadors del Mar. Institut de Ciències del Mar de Barcelona (CSIC)

<http://www.observadoresdelmar.es/index.php>

Ornitho.cat Portal d'observacions naturalistes de l'Institut Català d'Ornitologia

<https://www.ornitho.cat/>

OXYGASTRA Grup d'Estudi dels Odonats de Catalunya

<http://www.oxygastra.org/p/blog-page.html>

Pla de gestió del districte de conca fluvial de Catalunya (2016-2021). Agència Catalana de l'Aigua

http://aca-web.gencat.cat/aca/appmanager/aca/aca?_nfpb=true&_pageLabel=P46600176421381934582085

Platges i dunes de Catalunya. Universitat de Girona

<http://www.dunes.cat/>

Portal Nacional de Datos de Biodiversidad

<http://datos.gbif.es/>

Projecte Jardins Submergits de la Selva. Entitats ambientals S'Agulla (Blanes) i Xatrac (Lloret de Mar)

<http://gorgoniesdelaselva.blogspot.com/>

Revista Catalana d'Ornitologia n.1-33 ICO

http://www.ornitologia.org/ca/queoferim/divulgacio/publicacions/rco_pdf.html

SEMICE Seguiment dels petits mamífers comuns d'Espanya. Museu de Ciències Naturals de Granollers

<http://www.semice.org/>

SerpCat, Projecte d'estudi de la història biològica de les serps de Catalunya

<http://www.museugranollersciencies.org/ca/serpcat/>

S.I.A.R.E. Servidor de Información de Anfibios y Reptiles de España

<http://siare.herpetologica.es/>

Tubo i ulleres. Enric Badosa

<http://tuboiulleres.blogspot.com/>